

Fylkesmannen i Hedmark

Årsrapport 2018

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	6
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	7
Sted, dato og fylkesmannens signatur	7
2 Introduksjon til embetets hovedtall	8
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	8
2.2 Organisasjon og ledelse	8
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	9
3 Årets aktiviteter og resultater	12
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	12
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	12
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	13
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	13
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	14
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	14
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	14
3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet	15
3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	16
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	16
3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	17
3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet	18
3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid	20
3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	21
3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	22
3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	23
3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene	23
3.1.1.12 Endringer i kommunestrukturen	24
3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket	24
3.1.1.14 Bærekraftig landbruk	25
3.1.1.15 Andre oppdrag	26
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	26
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	26
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	27
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	27
3.1.2.4 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktnings situasjonen	28

3.1.2.5 God samordning i opprydding av marin forsøpling	28
3.1.2.6 Andre oppdrag	28
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	28
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	28
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	31
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	33
3.1.3.4 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet	35
3.1.3.5 Vergehaber skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede	36
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	37
3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene	37
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	37
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	37
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	37
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	37
3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet	37
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	37
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	37
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	37
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	38
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	38
3.2.9 Landbruksdepartementet	38
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	38
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	60
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	61
4 Styring og kontroll i embetet	62
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	62
4.1.1 Embetets risikostyring	62
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	62
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	62
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	63
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	63
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	63
5 Vurdering av framtidssikter	65
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	65
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	65
6 Årsregnskap	66

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Etter 238 år er Amtmannen og Fylkesmannen i Hedmark historie

I 1781 ble Opplandenes Amt delt i to, Hedemarkens Amt og Kristians Amt. Ved overgangen fra amt til fylker i 1917, ble navnene Hedmark fylke og Oppland fylke. Fram til 1757 var det som senere ble til Opplandene en del av Akershus Stiftsamt. I begge tilfellene handlet delingen om økonomi og befolkningsutvikling. For å kunne få større nytte av de store jord- og skogressursene i de «indre bygder» blant annet til eksport, var det nødvendig med en bedre oversikt over både naturressursene og befolkningen. For å få dette til, ønsket kongen i København mindre geografiske områder og med en egen amtmann som kunne løse oppgaven. Forut for delingen i 1781 var det også et visst innslag av lokaliseringstrid. Hvor skulle amtmannen ha sete, på Toten eller på Hedemarken. Det finnes også en annen og mer morsom historie om plassering i provinsen av en umulig dansk embetsmann som Christian VII ville kvitte seg med. I det gode samværs ånd, lar jeg historien ligge ved denne anledningen.

Jeg er opptatt av historie og de lange linjene i samfunnsutviklingen. Ikke for å bli værende i historien, men for å lære, høste erfaring og sette nåtiden inn i en større sammenheng. For å finne ut hvor du skal, er det viktig å vite hvor du kommer fra. I «moderniserings» tidsalder er dette viktigere enn noen gang tidligere. Vi som lever i dag har hele historiens kunnskap og lærdom å bygge på. Vi kan dra nytte av klokskapen til mennesker som har levd lenger enn oss og før oss. Folk har levd sine liv på flatbygdene, i fjelldalene og i grense skogene gjennom århundrer. Det hadde ikke vært mulig uten stor kunnskap om naturen og omgivelsene og hvordan de ved felles innsats kunne komme seg videre mot bedre tider. Vi må som Hans Børli skriver om i diktet «Under himmelen» og som menneske i den store sammenhengen, evne å se storheten i det å være så uendelig liten.

Vi er et flinkt folk, men vi er også et heldig folk. Vi drar nytten av forfedres og formødres innsats og slit. Vi høster gullpenger opp fra havbunnen, som Rolf Jacobsen skriver om i diktet «Anderledeslandet.» Vi har en arv å forvalte til beste for vår samtid og ikke minst for de som kommer etter oss. Dette er både en økonomisk arv og en arv som handler om livsgrunnet naturen gir oss. Naturens tålegrenser og nødvendigheten av artsmangfoldet blir tydeligere for hver dag som går.

I «online-samfunnet» blir også behovet for tilhørighet og røtter enda viktigere. Folk har gjennom alle tider trengt noe å holde fast i, både i vonde og i gode tider. Tryggheten rundt våre liv og tilhørigheten til et sterkt fellesskap går ikke av moten. Det handler også om de gode og trygge autoriteter. Som barn kan det være våre foreldre og de nærmeste rundt oss. Som barn bodde jeg hjemme hos fars foreldre. Jeg hadde en trygg ramme rundt oppvekst og barndom. Alle barn burde vokse opp i slike trygge nabolag, der vi ser hverandre og der vi bryr oss om hverandre.

Samfunnet har endret seg betydelig siden min oppvekst på 1950-tallet. Vi har blitt mye rikere, både som nasjon og enkeltmennesker. Velstanden har økt og den offentlige velferden er betydelig styrket. Kanskje har vi mistet noe på veien dit, kanskje har avstanden mellom menneskene blitt større.

Kommunene har fått flere og langt større oppgaver. Vi møter både de kommunale tjenestene og andre velferdstjenester langt tidligere i livet. Kommunenes viktigste oppgave har blitt tydeligere. Den er å «bygge mennesker», gi barn og unge en trygg og god start i livet. Dette skal de gjøre sammen med foreldre, nabolaget, frivillige organisasjoner og alle som har en «andel» i barns oppvekst. Klarer vi det, så blir det også lettere å gi folk i den andre enden av livet en god og verdig alderdom. Generasjonene lever i et gjensidig avhengighets forhold til hverandre. Dette er det sterke fellesskapet; det som skal skape trygge rammer rundt folks liv. Når dette fungerer, er ingenting sterkere.

Fylkesmannen er en del av dette fellesskapet med sine oppgaver for rettssikkerhet og gjennom å være «til beste for fylket.» Vi må etter beste evne gjøre det vi kan for å leve opp til dette ansvaret hver eneste dag. Fylkets kommuner er våre nærmeste. Vi skal gjøre dette sammen. Nærheten til og forståelsen for hverandres rolle og oppgaver, er avgjørende for å få det til. Fylkesmannen skal ikke være en fjern saksbehandler på et kontor, men en synlig og aktiv deltager i arbeidet for utvikling og for trygghet i fylket.

Etter 238 år er Amtmannen og Fylkesmannen i Hedmark historie, det samme er tilfelle i Oppland. Selv om dette er historie; består landskapet og folket. Mjøsa skinner like klart og Dovrefjell står like støtt. Gudbrandsdøler og Solunger har fortsatt sin kultur, egenart og tilhørighet i behold. Dette endres ikke av at den administrative grensen mellom våre to fylker blir borte. Dagens og framtida kommer fortsatt til oss, hver eneste dag. Det gjør mulighetene også.

Fylkesmannen i Hedmark takker for seg. Årsrapporten for 2018 blir den siste fra embetet i så måte. På vegne av det utgående embete ønskes våre kollegaer og venner i Oppland velkommen til felles innsats for Innlandet. Mulighetene ligger åpne foran oss. Sammen får vi det til, til beste for og til nytte for menneskene som lever og som bor i Innlandet.

De ansatte hos Fylkesmannen i Hedmark fortjener en særlig takk for innsatsen gjennom 2018. I tillegg til de oppgaver og oppdrag vi normalt skal løse, har de gjort en stor innsats for å få til en vellykket overgang til et nytt embete. Det blir ikke bare et nytt embete og opprettelse av en ny fellesadministrasjon for fylkesmennene. For mange blir det også en stor endring av selve arbeidsdagen. Det står stor respekt av denne innsatsen og dere kan være stolte over den jobben dere har gjort.

Overordnet vurdering 2018

Året 2018 var preget av mange prosesser, stor aktivitet og strenge prioriteringer. Vi har mange oppdragsgivere og i noen tilfeller spriker styringssignalene slik at fylkesmannens evne til samordning settes på prøve. I tillegg samarbeider vi med flere statlige og regionale virksomheter om oppgaveløsning både når det gjelder forvaltning og utvikling.

Måloppnåelsen er etter vår oppfatning god. Vi har levert på de høyest prioriterte områdene. På deler av sosialområdet og vergemål har omfanget av oppgaver økt sterkt slik at vi ikke har klart å nå alle målsettinger. Innenfor rammen av dette har vi prioritert å ivareta rettsikkerheten for de svakeste gruppene.

Driftsregnskapet for 2018 viser et mindreforbruk på kap 0525 post 01 på kr 375 890 som vi søker overført til 2019. Vi har også et mindreforbruk på kr 176 728 på kap 0525 post 21 som søkes overført. Mindreforbruket består av prosjekter på landbruks- og miljøvernområdet.

Arbeidet med å forberede etablering av Fylkesmannen i Innlandet har involvert alle medarbeidere hos fylkesmannen i Hedmark og har preget 2018. Arbeidet har pågått hele året og har vært ressurskrevende særlig for de tillitsvalgte og lederne. Lokal omstillingsgruppe (LOG) som besto av ledere og tillitsvalgte har drevet prosessen. Det har vært stort fokus på involvering og medbestemmelse. Det har vært arrangert to samlinger for alle ansatte gjennom året. På den første konferansen i januar ble det arbeidet med organisasjonskartet for det nye embetet og på den andre i november hadde fokus på mål for og forventninger til det nye embetet. Det er nedlagt en stor innsats for å identifisere likheter og ulikheter i måten vi arbeider på, samkjøre rutiner for saksbehandling, fordele oppgaver og planlegge arbeidsoppgaver i 2019. Omorganiseringen har hatt fokus og har krevd ressurser. I det omstillingsåret vi har vært inne i er vi imponert over at vi har klart å levere resultater på nivå med tidligere år.

Utviklingsarbeid og veiledning er en viktig del av fylkesmannens virksomhet og innbefatter alle fagområder. Utviklingsarbeid og veiledning skal bidra til at nasjonal politikk blir gjennomført i Hedmark. I tillegg skal vi bidra med å løfte saker av regional betydning opp på nasjonalt nivå.

Fylkesmannen setter fokus på viktige nasjonale interesser i pågående planarbeid. Dette har i 2018 spesielt omfattet folkehelse, klimatilpassing og risiko- og sårbarhetsanalyser, samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging og jordvern. Jordvernet utfordres spesielt i by- og tettstedsområdene, og Fylkesmannen i Hedmark stiller krav om høy utnyttingsgrad i bynære områder. Det legges vekt på å sikre langsiktige utbyggingsgrenser som skaper forutsigbarhet for både landbruket, utbyggere og kommunene.

Landbruk er den sektoren i vår virksomhet hvor utviklingsoppdraget utgjør en størst del av porteføljen. Kornsatsingen er foreløpig siste ledd i en systematisk satsing i regi av Fylkesmannen på produksjoner med markedsmuligheter. Det er tidligere år igangsatt tilsvarende satsinger på økt produksjon av storfekjøtt og i frukt/grøntsektoren, og som fortsatt pågår. I arbeidet med landbruksbasert næringsutvikling har Fylkesmannen et tett samarbeid med de øvrige regionale utviklingsaktørene og andre kompetansemiljøer. Dette gjelder både i forhold til utvikling i tradisjonelt landbruk og innen de ulike bygdenæringene.

Fylkesmannen i Hedmark har i samarbeid med Fylkesmannen i Oppland og det regionale partnerskapet i begge fylker utarbeidet et felles Regionalt bygdeutviklingsprogram for Hedmark og Oppland for perioden 2019 – 2022 (RBU). Det regionale partnerskapet (13 aktører) har utgjort styringsgruppa. Gjennom i alt syv regionale innspillmøter har programmet en god forankring i regionen. Det er bred enighet i partnerskapet om prioriteringer og tiltak.

Arbeidet med å følge opp "Bioøkonomistrategi for Innlandet 2017-2024" sammen med de to fylkeskommunene og Fylkesmannen i Oppland er videreført i 2018. Fylkesmannen tar aktivt del i ulike regionale satsinger innen landbruksbasert næringsutvikling, herunder spesielt utvikling av opplevelsesnæringer, grønt reiseliv og lokalmat. I alle disse satsingene samarbeider vi tett med Innovasjon Norge, fylkeskommunen og næringene.

Skognæringa er viktig i Hedmark. Året 2018 føyde seg inn i rekken av år med høy avvirkning, om lag 30 % av samlet avvirkning nasjonalt. Det er god respons i Hedmark på regjeringens satsing på tettere planting og gjødsling i skog som klimatiltak. Fylkesmannen har stort fokus på skogsbilveg. Investeringsnivået i Hedmark er i positiv utvikling og økte i 2018 til 56 mill. kr, noe som likevel er langt under behovet.

På miljøområdet har vi i 2018 prioritert arbeid med skogvern, og det ble opprettet fire nye naturreservater, samt utvidet 2 eksisterende verneområder. Vi har også sendt tre konkrete verneforslag på høring og varslet oppstart av verneprosess for femten skogområder. Det satses også mer på klimaarbeidet, og Fylkesmannen jobber aktivt sammen med andre regionale aktører. Vi bruker fortsatt mye ressurser på oppfølging av de store samferdselsprosjektene E6/Dovrebanen, og dette berører områdene plan, forurensning og verneområdeforvaltning (Åkersvika naturreservat). Tilsynsaktiviteten på forurensningsfeltet har vært god også i 2018, og vi har nådd budsjettert mål for gebyrinntekter. Fylkesmannen har gjennomført fire myrrestaureringsprosjekt.

Rovviltområdet krever en stor innsats for å oppfylle den todeltede målsettingen om at det skal sikres bærekraftige rovviltbestander, og en fortsatt aktiv og allsidig bruk av utmarksressursene og levende lokalsamfunn. For fylket som helhet er erstatningskravene relativt lave, men i enkelte beiteområder har det også i år vært store tap til rovvilt. Den klare trenden med nedgang i tapene til rovvilt kan ikke forklares med endringer i totalt antall sau i Hedmark, men det er variasjoner i fylket.

Vergemålområdet var utfordrende også i 2018. Vi leverte likevel innenfor resultatmålene på de høyest prioriterte områdene. Vi mener at kvaliteten på behandlingen av enkeltsakene har vært tilfredsstillende. Vi måtte også dette året nedprioritere flere oppgaver.

Fylkesmannen utførte kontroll av alle vergeregnskapene i det sentrale uttrekket fra Statens sivilrettsforvaltning. På bakgrunn av manglende innlevering av fullstendige regnskap, og bekymringsmeldinger, ble det ført tilsyn med verger også ut over den nevnte regnskapskontrollen. Disse sakene har vært både arbeidskrevende og tidkrevende. I flere saker endte det opp med at vi måtte bytte verge. Vi hadde god tilgang på verger i 2018.

På samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet ser vi at den innsatsen vi gjør for at kommunene skal leve opp til kravene i

Sivilbeskyttelsesloven har den ønskede effekt. Gjennom øvelser og tilsyn ser vi en stadig forbedring i krisehåndteringsevnen og avvikene som avdekkes i tilsyn er færre. Det gjøres mye godt arbeid i kommunen og øvelsene vi gjennomfører rettet mot kommunene viser at kommunene jevnt over er godt forberedt og at de øvelsene er nyttige.

Vårt omfattende samordningsarbeidet innenfor oppvekstsektoren - «Kultur for læring» - har fortsatt i 2018. Dette arbeidet omhandler både samordning, samhandling og målrettet kompetanseheving for å bedre læringsmiljø og skoleresultater i fylket. Det er en arbeidsform der de ulike tiltak rettet mot oppvekstsektoren sees i sammenheng og tiltakene settes inn der det er behov. Samtlige kommuner i fylket er med og vil være aktive deltagere med alle sine grunnskoler. I tillegg har alle kommuner nå gått inn i arbeidet med sine barnehager.

På sosialtjenesteområdet er det rettssikkerhetsoppgavene som står i fokus, spesielt klagebehandling. Vi har drevet informasjons- og opplæringsoppgaver overfor Nav-kontorene om lovforståelse og styring med særlig vekt på aktivitetsplikt, kvalifiseringsprogram og tjenesten "opplysning, råd og veiledning". Opplæringen har vært koordinert med Nav Hedmark.

Institusjonstilsynet på barnevernsområdet er omfattende og ressurskrevende, og har særlig fokus på rettighetsforskriften og ivaretagelse av barna under oppholdet. Tilsynssaker og oppfølging av det kommunale barnevernet har hatt høy prioritet, med særlig oppfølging av tjenester med utfordringer.

Rettssikkerhetsoppgavene på helse- og omsorgsområdet dreier seg om mange ulike felter, og særlig oppgavene knyttet til de ulike tvangsbestemmelsene er utfordrende. På hele sosial- og helsefeltet har Hedmark forholdsvis mange enkeltsaker til behandling og dette medfører ressursmessige utfordringer. Utviklingsoppgavene på helse- og omsorgsfeltet innen folkehelse, Omsorgsplan 2020 med særlig vekt på kompetanseplanen, og rus/psykisk helse-feltet er gjennomført i tråd med forventningene fra oppdragsgiverne.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Oppvekst og utdanning

Vi har prioritert arbeid med ny rolle innenfor området psykososialt miljø. Utviklingen av "Kultur for læring" som er en målrettet samordning og kompetanseutvikling innen oppvekstområdet har også hatt hovedfokus. Satsingen gir resultater bl.a. i erfaringsdeling og bedre skoleresultater. Vi ser at denne måten å arbeide på samsvarer med krav fra departement/direktorat og kommunenes behov.

Barnevern og sosial

På sosialtjenesteområdet har vi prioritert arbeid med rettighetsklager, tilsynssaker, innføring av aktivitetsplikt, tilgjengelig kvalifiseringsprogram og veiledning til kommuner/Nav-kontor gjennom dialogmøter, møter med Nav-ledere og samarbeid med Nav-Hedmark.

På barnevernsområdet har vi hatt fokus på kvalitet i tilsyn med barneverninstitusjoner og barnesamtaler i den forbindelse. Vi har også hatt høyt fokus på kompetansestrategien for kommunalt barnevern og kravet til forsvarlig akutttilbud i barneverntjenesten. Vi har etablert læringsnettverk og gjennomført dialogmøter med kommuneledelse.

Vergemål

Fylkesmannen har gjennom året arbeidet for å få ned restansene, og lyktes etter hvert godt med dette. Likevel har vi ikke klart fullt ut å nå målkravene på enkelte av de prioriterte sakstypene. I arbeidet har vi lagt stor vekt på å gjennomføre samtaler med vergehavere også de som ikke har samtykkekompetanse i tråd med brev fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Også dette året har vi gjennomført kurs for de faste vergene både vår og høst. I tillegg har vi også på anmodning gjennomført noe opplæring for ansatte i kommunenes hjelpeapparat, samt holdt orienteringer om fremtidsfullmakt.

Vi sendte våren 2018 ut brukerundersøkelsen utarbeidet av SRF til vergene. Mange verger ga tilbakemelding på at de er fornøyde med Fylkesmannens arbeid på området. Likevel var det flere som oppga at saksbehandlingstiden er for lang, at opplæringen bør styrkes, og at Fylkesmannen er vanskelig tilgjengelig.

Når det gjelder tilgjengelighet har vi lagt vekt på å være tilgjengelige for innbyggerne, og har hatt daglig åpen vakttelefon. Likevel synes det som vi ikke når dette målet. Mange innringere må vente i kø lenge før de får svar på telefonen fra oss, eller kommer ikke igjennom. At telefonsystemet fungerer godt og VERA er stabil og uten feil, er avgjørende for fylkesmannens måloppnåelse på dette området.

Fylkesmannen har også dette året opplevd ustabilitet, feil og utfordringer med saksbehandlingssystemet VERA.

Samfunnsikkerhet og beredskap

På samfunnsikkerhets- og beredskapsområdet ser vi at den innsatsen vi gjør for at kommunene skal leve opp til kravene i Sivilbeskyttelsesloven har den ønskede effekt. Gjennom øvelser og tilsyn ser vi en stadig forbedring av krisehåndteringsevnen. Ingen avvik har blitt avdekket i tilsyn i 2018. Det gjøres mye godt arbeid i kommunene og øvelsene vi gjennomfører rettet mot kommunene viser at kommunene jevnt over er godt forberedt og at øvelsene er nyttige og gir god læring.

Miljøvern

Fylkesmannen har på naturforvaltningsområdet prioritert arbeidet med frivillig skogvern og vern på Statskogs grunn, myrrestaurering, rovviltforvaltning og oppfølging av vannforskriften. Siden flere store samferdselsprosjekter berører Hedmark, har oppfølgingen av planprosessene vedrørende ny 4-felts E6 og dobbeltspor jernbane vært høyt prioritert. På forurensningsområdet er tilsyn en prioritert oppgave, som er blitt gjennomført etter oppsatt plan.

Landbruk

Innenfor det tradisjonelle landbruket har Fylkesmannen arbeidet systematisk over flere år med å øke volum, verdiskaping og lønnsomhet i produksjoner med markedsmuligheter. Arbeidet med satsingene innen, økt kornproduksjon, storfekjøtt og frukt-/grøntsektoren ble videreført i

2018. I nært samarbeid med næringa og det regionale partnerskapet har Fylkesmannen i Hedmark og Fylkesmannen i Oppland utarbeidet et felles Regionalt bygdeutviklingsprogram for Hedmark og Oppland for perioden 2019 – 2022 (RBU). Programmet har god forankring regionalt, og med bred oppslutning i det regionale partnerskapet. Fylkesmannen også prioritert deltagelse i regionale satsinger rettet mot spesielt utvikling av opplevelsesnæringer, lokalmat og koblingen mellom disse. På skogbruksområdet har Fylkesmannen prioritert og vært pådriver i satsinger på infrastruktur, foryngelse, tettere planting og gjødsling av skog, og der det kan vises til gode resultater. Tørken sommeren 2018 med store avlingsskader over hele fylket, stilte både næring og forvaltning overfor ekstraordinære utfordringer. Ønsket om en raskest mulig saksbehandling for å avhjelpe foretakenes økonomiske situasjon, medførte behov for en betydelig omprioritering, forsterking og ekstraordinær arbeidsinnsats i saksbehandlingen av avlingsskadesakene både hos Fylkesmannen og i de fleste kommuner. Fylkesmannen hadde også betydelig fokus på informasjon og å følge opp kommunene og søkerne med informasjon og faglig veiledning. Totalt mottok Fylkesmannen 1458 søknader om erstatning etter avlingssvikt, hvorav samtlige saker som kunne behandles før årsskiftet ble ferdig behandlet (1020 saker). Oppfølging av kommunene som landbruksmyndighet har vært prioritert innsatsområde også i 2018.

Helse og omsorg

Mange og omfattende tilsyns- og klagesaker er en oppgave som må prioriteres høyt. Det landsomfattende tilsynet i spesialisthelsetjenesten har vært særlig ressurskrevende i 2018, da Fylkesmannen i Hedmark har ledet tilsynet som er gjennomført i Østfold, Oppland og Hedmark. Utviklingsoppgavene på folkehelseområdet, pleie- og omsorgstjenesten og da særlig knyttet til kompetanseutvikling, og rus/psykisk helse-området har også hatt høy prioritet.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Vi har en kompetent stab av medarbeidere som er en forutsetning for å ivareta våre mange og til dels ulike oppdrag. Gode administrative støttefunksjoner med økonomi, arkiv, personal og IKT bidrar i høy grad til god måloppnåelse. Eksternt har vi godt samarbeid både med statlige etater, kommunene, helseforetak og statlige kompetansesentra hvor vi i fellesskap utfører oppgaver for å iverksette nasjonal politikk i fylket. Intern vektlegging av effektiv, tverrfaglig og avdelingsovergrepene oppgaveløsning, samt god dialog med kommunene er sentrale forhold som har hatt betydning for oppnådde resultater i 2018.

I tillegg til å gjennomføre embetsoppdraget har omstillingsarbeidet også i 2018 krevd betydelige ressurser av embetet.

De ansatte hos Fylkesmannen i Hedmark har klart begge deler på en fremragende måte. Årsrapporten viser at måloppnåelsen og gjennomføringen av 2018-oppdraget, med få unntak, er utført til fulle. Samtidig har de på en framtidrettet og konstruktiv måte gått inn i omstillingsarbeidet og utforming av det nye embetet.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Hamar, 28. februar 2019

Sigbjørn Johnsen (sign.)

2 Introduksjon til embetets hovedtall

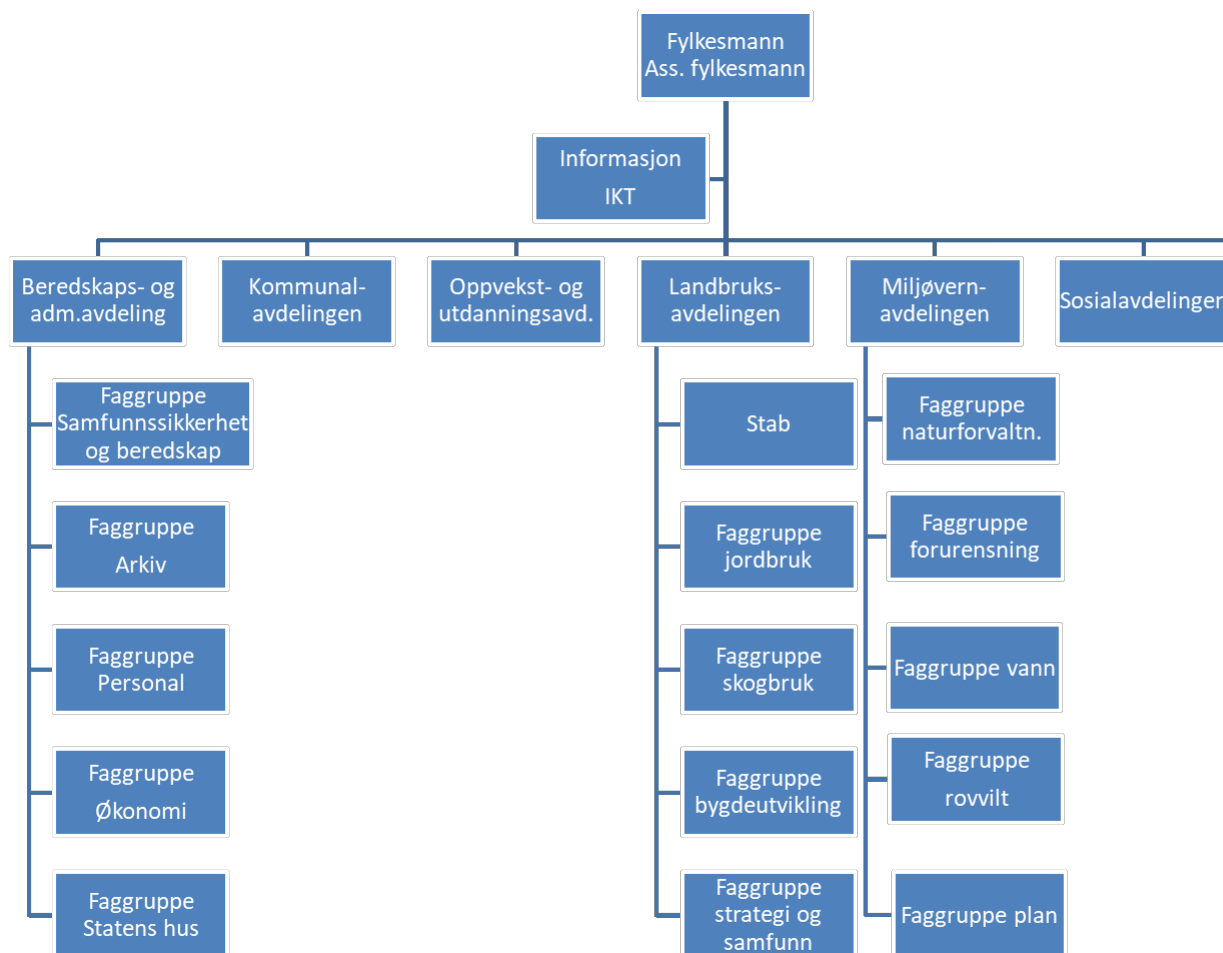
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen er Kongens og Regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og Regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. Fylkesmannen er administrativt underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Vi er sektormyndighet, veileder og pådriver. Vi utfører i den forbindelse oppgaver for 11 departementer og 8 direktorater og er i faglige spørsmål underlagt disse virksomhetene. Vi har viktige oppgaver i å samordne statlig virksomhet i fylket og kan ta de initiativ og fremme de forslag vi finner nødvendig for å bidra til utvikling i fylket. Fylkesmannen har en viktig rolle i å se til at innbyggernes rettssikkerhet blir ivarettatt, dette gjør vi gjennom tilsyn, klagebehandling og veiledning.

Vi har en bred samarbeids- og samhandlingsflate på regionalt og nasjonalt nivå. Av de vi samarbeider/samhandler med kan nevnes; kommunene, fylkeskommunen, Innovasjon Norge, Statens naturoppsyn, Politiet, Forsvaret, Sivilforsvaret, Statens vegvesen, Høgskolen i Innlandet, Sykehuset Innlandet, Statens kartverk, Utdanningsdirektoratet, KS, NHO, NVE, Arbeidstilsynet, Mattilsynet, Hedmark bondelag og Hedmark bonde- og småbrukerlag mv. Vi har en del formaliserte møtearenaer som Partnerskap med NAV fylke, felles forum for samhandlingsreformen med fylkesmannen i Oppland, KS, Sykehuset Innlandet, fylkeskommunen, kommunene og Nav, Kultur for læring med kommunene, fylkeskommunen, NHO, KS og Høgskolen Innlandet og Sogn- og Fjordane. I tillegg har vi beredskapsrådet som samler de regionale aktører som er relevante i den forbindelse. Ut over samarbeid med regionale etater og næringsliv har vi et formalisert samarbeid med andre fylkesmannsembeter på alle fagområder.

Embetet er gitt ansvaret for drift og utvikling av Fylkesmennenes regionale informasjonsnett (FRI). Dette betinger samarbeid med de andre embetene. Fylkesmannen i Hedmark forvalter GIS-lisenser på vegne av alle embetene. Reindriftsforvaltningen er lagt under fylkesmannsembetene, og har tilgang til all GIS-programvare som ligger i Fylkesmannens lisenspool.

2.2 Organisasjon og ledelse

Vårt embete har 140 ansatte og fikk en tildeling inklusive overførte midler fra 2017 på kapittel 0525 på kr 109 900 000, i tillegg kommer midler på vergemålsområdet (kapittel 0469) og andre fagkapitler. Vi forvalter midler på andre fagkapitler på til sammen 190 mill. kr. Vi er lokalisert i Statens hus på Hamar. Fylkesmannen i Hedmark er organisert i 7 avdelinger pluss stabsfunksjon. Avdelingene er Beredskaps- og administrasjonsavdelingen, Kommunalavdelingen inklusive vergemål, Oppvekst- og utdanningsavdelingen, Landbruksavdelingen, Miljøvern-avdelingen, Sosial- og barnevernsavdelingen og Helse- og omsorgsavdelingen.

Embetsledelsen består av fylkesmann Sigbjørn Johnsen og assisterende fylkesmann Anne Kathrine Fossum. Øvrig ledelse er direktør Knut

Anders Fossum, Beredskaps- og administrasjonsavdelingen, direktør Bernhard Caspari, Kommunalavdelingen, direktør Haavard Elstrand, Landbruksavdelingen, direktør Øyvind Gotehus, Miljøvern avdelingen, direktør Anne Cathrine Holth, Oppvekst- og utdanningsavdelingen, direktør Solveig Hansen, Sosial- og barnevernsavdelingen og direktør Arne Throndsen, Helse- og omsorgsavdelingen.

Organisasjonsstrukturen ble endret ved at tidligere Sosial- og helseavdelingen ble delt i Sosial- og barnevernsavdeling og Helse- og omsorgsavdeling. Ledelsen av embetet er endret som følge av organisasjonsendringen. I tillegg har det vært to midlertidige tilsetninger som miljøverndirektør på grunn av fratredelser.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Fylkesmannen i Hedmark har avsluttet regnskapet for 2018 med et mindreforbruk på kr 375 890 på kapittel/post 052501/352502. Tilsvarende mindreforbruk for kapittel/post 052521/352501 utgjorde kr 176 728, som er samlet saldo for 4 prosjekter på landbruks- og miljøvernområdet.

For nærmere omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises til det kap.4.2. For nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kap.3.4. Se også ledelseskomentar til årsregnskapet.

Administrativ kostnadsdekning

Betegnelse på rapporteringskrav	Tall i 1000 kr.
Administrativ kostnadsdekning	4 037

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	375.9
Budsjettavvik (%)	0.3 %

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	109 524.0
Lønn 052501	84 501.0
Lønnsandel av driftsutgifter	77.2 %

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	12 996
Husleie (% av driftsutgifter)	12 %

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	72 591	38 134	34 457

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
052501	111 198
052521	8 554
Post 01 (unntatt 052501)	14 170
Post 20-29 (unntatt 052521)	37 778
Post 30-39	3 354
Post 40-49	0
Post 60-69	108 374
Post 70-79	25 905
Post 80-89	1 121

Årsverk

Betegnelsen på rapporteringskrav	2018
Totalt antall årsverk pr. 31.12.	117.6
Totalt antall årsverk for kvinner pr. 31.12.	69.3
Totalt antall årsverk for menn pr. 31.12.	48.3
Totalt antall årsverk for faste stillinger pr. 31.12.	108.0
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger pr. 31.12.	9.6
Sum andel administrasjon	12.1 %
Økonomi	2.0
Lønn	1.0
IKT	5.7
Personal	1.0
Arkiv	3.1
Resepsjon/sentralbord	1.4
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Turnover

Betegnelsen på rapporteringskrav	2018
Turnover i prosent	5.2 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	135.0
Totalt antall ansatte som sluttet (ekskudert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	7.0
Totalt antall ansatte som sluttet	13.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	6.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	7.0

Sykefravær

Betegnelsen på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	1 189.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	3.6 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	237.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	1.9 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	952.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	4.7 %
Antall legemeldte sykedager for menn	132.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	1.0 %
Avtalte arbeidsdager for menn	12 615.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	647.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	3.2 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	20 269.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	109.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	0.9 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	308.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.5 %

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	90.0	64.3 %	50.0	35.7 %	598 566.0	669 700.0	89.4 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	3.0	33.3 %	6.0	66.7 %	960 842.0	971 246.0	98.9 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	3.0	30.0 %	7.0	70.0 %	808 571.0	790 590.0	102.3 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	52.0	62.7 %	31.0	37.3 %	612 764.0	620 070.0	98.8 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	22.0	88.0 %	3.0	12.0 %	533 667.0	574 467.0	92.9 %
Kategori 5: Kontorstillinger	10.0	83.3 %	2.0	16.7 %	495 830.0	455 100.0	108.9 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	0.0	0.0 %	0.0	0.0 %	0.0	0.0	
Kategori 7: Læringer	0.0	0.0 %	1.0	100.0 %	0.0	267 600.0	0.0 %

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Sum antall ansatte	140.0
Antall kvinner	90.0
Antall menn	50.0
Sum antall deltidsansatte	11.0
Antall deltids kvinner	11.0
Antall deltids menn	0.0
Sum antall deltidsansatte grunnet omsorg jf.AML §10-2, fjerde ledd og HTA § 20	2.0
Antall deltids kvinner, omsorg	2.0
Antall deltids menn, omsorg	0.0
Sum antall midlertidige ansatte	11.0
Antall kvinner, midlertidig	8.0
Antall menn, midlertidig	3.0
Sum antall ansatte med personalansvar	9.0
Antall kvinner, personalansvar	4.0
Antall menn, personalansvar	5.0
Sum antall ansatte	140.0
Antall ansatte under 20 år	0.0
Antall ansatte 20 - 29 år	6.0
Antall ansatte 30 - 39 år	26.0
Antall ansatte 40 - 49 år	32.0
Antall ansatte 50 - 59 år	46.0
Antall ansatte over 60 år	30.0
Sum antall ansatte i foreldrepermisjon	4.0
Antall kvinner i foreldrepermisjon	4.0
Antall menn i foreldrepermisjon	0.0

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Vi mener at måloppnåelsen i 2018 totalt sett var god. Vi har ingen vesentlige avvik å melde bortsett fra saksbehandlingstiden på klagesaksbehandling sosialhjelp.

Vi har kompetansen vi trenger for å gjennomføre oppgavene på en god måte. På helse- og omsorgsområdet har vi prioritert innsatsen til de sentrale rettssikkerhetsoppgavene i tillegg til utviklingsområdene innen Omsorg 2020, opptrappingsplanen på rusfeltet, psykisk helse og folkehelse. På vergemålsområdet er det gjort en prioritering i forhold til oppgavens viktighet. Saksbehandlingstiden er for lang på mange oppgaver innenfor dette feltet.

Oppfølging av kommuner

Fylkesmannen har løpende kontakt og dialog med kommunene både enkeltvis og samlet i møter, kurs og seminarer. Fylkesmannen besøkte enkeltkommuner på tilsyn, øvelser, dialogmøter om sektorvise utfordringer og i tilknytning til særskilte saker. Vi har fulgt opp kommuner som av ulike grunner ikke klarer å løse oppgavene sine på en tilfredsstillende måte eller er i faresonen i forhold til økonomi.

Plan

Gjennom planarbeidet formidler vi nasjonale politikk på mange sentrale samfunnsområder. Dette er knyttet både til arealbruk, folkehelse og samfunnsikkerhet for å nevne noe. Vi opplever at kommunene synes at dialogen vi har i plansammenheng er verdifull.

Vergemål

På vergemålsområdet varierer saksbehandlingstiden avhengig av sakstype. For de høyest prioriterte oppgavene, som opprettet vergemål, uttak fra kapitalkonto og vergegodtgjøring, har vi klart saksbehandlingskravene, mens for de lavere prioriterte oppgavene kan saksbehandlingstiden være for lang. Graden av service og tilgjengelighet er ikke tilfredsstillende. Dette er et bevisst valg for å kunne ha høyest mulig produktivitet på saksbehandlingen. Lang saksbehandlingstid og for dårlig service skyldes ressurstilgangen i forhold til oppgavemengden. Embetet arbeider kontinuerlig med å få ned saksbehandlingstiden og har igangsatt tiltak for å gi bedre service.

Samfunnsikkerhet og beredskap

På samfunnsikkerhets- og beredskapsområdet ser vi at den innsatsen vi gjør for at kommunene skal leve opp til kravene i Sivilbeskyttelsesloven har den ønskede effekt. Gjennom øvelser og tilsyn ser vi en stadig forbedring av krisehåndteringsevnen. Ingen avvik har blitt som avdekket i tilsyn i 2018. Det gjøres mye godt arbeid i kommunene og øvelsene vi gjennomfører rettet mot kommunene viser at kommunene jevnt over er godt forberedt og at øvelsene er nyttige og gir god læring.

Oppvekst

Innenfor oppvekstområdet har Fylkesmannen videreutviklet samarbeidet med kommunene og andre aktuelle deltakere på oppvekstfeltet i fylket for å få plass en felles forståelse for verdier og grunnlag bak de ulike satsingene og tiltakene. Innenfor store områder som f.eks "tidlig innsats", inkludering og "samordning" har vi gjennomgått forskning, drøftet og bygget opp en bred og dyp forståelse for temaene. Dette mener vi er avgjørende for å lykkes med arbeidet. Vi har også arbeidet forskningsbasert og felles med innføring av nye lovkrav og andre store endringer for å oppnå ønskede endringer i Hedmark.

Landbruk

Fylkesmannens arbeid med kommunedialog på landbruksområdet er videreført i 2018. Den årlige handlingsplanen for kommuneretta tiltak retter seg mot både politisk- og administrativ ledelse, og mot ansatte ved landbrukskontorene. Kompetansetiltak som kurs, fagsamlinger, dialog og veiledning til kommuner, er arenaer som gir god mulighet til å formidle nasjonal politikk. Den landbrukspolitiske dialogen med kommunene gjennomføres derfor både på administrativt og politisk nivå. Satsingen på å utvikle kompetente og dyktige kommuner som førstelinje for utviklingsoppgaver og på forvaltning er en god investering i egen ressursbruk. I arbeidet med å nå målene om økt verdiskaping og lønnsomhet legger Fylkesmannen vekt på å ta initiativ og gjøre de landbrukspolitiske målene kjent gjennom samarbeid med både kommunene og andre utviklingsaktører i det regionale partnerskapet.

Helse- og omsorg

Nasjonale politikk implementeres gjennom råd og veiledning overfor kommuner, virksomhetsledere og fagpersoner ved møter, kurs og i enkeltsaker. Informasjon på fylkesmannens nettsider og andre informasjonstiltak bidrar også til å gjøre nasjonal politikk kjent. Ved tilsyn og i forvaltningssaker blir også myndighetskrav og faglige retningslinjer påpekt og understreket.

Klima og miljø

Fylkesmannen formidler nasjonal politikk til kommunene og påpeker hvilke hensyn som skal ivaretas gjennom tilbakemelding på alle oppstartmeldinger og høringer i plansaker og gjennom veiledning, svar på spørsmål på telefon og e-post, deltagelse i diverse møter i større planprosesser. Nasjonal politikk på andre miljøområder formidles på samme måte i brev/vedtak, i møter og kurs, på Fylkesmannens nettsider mv.

Sosiale tjenester

Vi har hatt høyt fokus på behandling av rettighetsklager og tilhørende veiledning til kommuner/nav-kontor. Dette arbeidet gjør at vi ser bedring i Nav-kontorenes bruk av individuelle vurderinger i sin saksbehandling og at vurdering av barn og unges behov i større grad synliggjøres. Vi har også hatt fokus på kommunenes arbeid med innføring av aktivitetsplikt. Vi ser her store variasjoner mellom kommunene, både mtp faktisk tilbud om aktivitet, men også forsvarlig saksbehandling når aktivitetsplikt anvendes. Vi ser også mangler i igangsatt oppfølging når

aktivitetsplikt ikke tas i bruk.

Barnevern

Vi har hatt høyt fokus på veiledning og sikring av rett bruk av vedtak og protokoll ved anvendelse av rettighetsforskriften for barn som er plassert i institusjon. Dette arbeidet er gjort både gjennom stedlige tilsyn, aktiv veiledning, samtaler med barn og ved medfølgende veiledning ved behandling av klager på vedtak om begrensninger etter rettighetsforskriften. Vi har hatt oppmerksomhet rettet mot kommunal barneverntjeneste mtp krav til saksbehandling, barns rett til å medvirke, partsrettigheter, akuttilbudet og kommunenes behandling av innsynskrav.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Fylkesmannen samarbeider med mange andre statlige etater og institusjoner. Vi har jevnlig kontakt og kjenner hverandre godt, og det gjør at vi blir mer samordnet. Det gjør at brukerne også opplever at vi går mer i "takt" og forvaltningen framstår mer helhetlig. Vi har høy bevissthet om hvem vi må samordne oss med, i embetet som helhet og på de enkelte fagområder. Vi mener derfor at måloppnåelsen er god.

På miljøområdet har Fylkesmannen jevnlig kontakt med regionale statlige etater (NVE, Politiet, Mattilsynet, Arbeidstilsynet, Statens vegvesen, SNO m.fl.) og fylkeskommunen på de ulike fagområder. Vi deltar i faste forum som for eksempel Miljøforum og Planforum for å utveksle informasjon og bidra til helhetlig og samordnet forvaltning.

Samordning og tilrettelegging for gode helhetsløsninger på samfunnsikkerhets- og beredskapsområdet ivaretas gjennom fylkesberedskapsrådet, grenseredningsrådet for Dalarna, Värmland og Hedmark, øvingsutvalget i Hedmark og fylkeskommunenes planforum.

Fylkesmannen samarbeider med kommunene, høgskolen og andre aktører innen sektoren om bedring av skoleresultater og forsterket samhandling gjennom "Kultur for læring". Vi ser at arbeidsformen gir et godt grunnlag for oppfølging og implementering av retningslinjer og satsinger fra nasjonalt hold. Arbeidsformen bygger på en helhetlig tenkning knyttet til området "samordning". Dette er et langsiktig arbeid som er avhengig av aktiv deltakelse, felles målsettinger og forankring hos alle deltakere.

I arbeidet med landbruksbasert næringsutvikling har Fylkesmannen et tett samarbeid med de øvrige regionale utviklingsaktørene og andre kompetansemiljøer. Dette gjelder både i forhold til utvikling i tradisjonelt landbruk og innen de ulike bygdenæringene. Fylkesmannen er sammen med fylkeskommunene og fylkesmannen i Oppland eier av "Bioøkonomistrategi for Innlandet 2017 - 2024". Fylkesmannen har også et godt samarbeid med Mattilsynet om god dyrevelferd.

Fylkesmannen driver et omfattende utviklingsarbeid hovedsaklig overfor kommunene, men også i skjæringspunktet mellom kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjenesten på flere helsepolitiske områder. Dette dreier seg om rus-/psykisk helsefeltet, folkehelse og forebyggende helsetjenester og ulike områder for å forbedre og utvikle helse- og omsorgstjenestene overfor eldre og funksjonshemmede. Innenfor disse områdene samarbeider vi selvstøtt tett med alle kommuner, Sykehuset Innlandet HF, høyskole- og universitetsmiljøer, samt statlige kompetansemiljøer regionalt og nasjonalt.

Tett samarbeid med NAV fylke, Buf-etat, helseforetakets ulike fagområder, kompetansesenter rus, Husbanken og høgskolen, for å nevne noen, bidrar i stor grad til samordning av statlig virksomhet. Fylkesmannen samarbeider aktivt med kommunene og Nav-Hedmark om helhetlige tjenester i Nav-kontorene. Dette gjør vi via samarbeidsforum, opplæring og gjensidig informasjon.

Fylkesmannen har hatt særlig samhandling med kommunene rundt gjennomføring av tiltak i kompetansestrategien. Vi har etablert læringsnettverk hvor alle barneverntjenester er del av nettverket og det er tildelt tilskudd til interkommunale forsøk med tiltak som har som målsetting å bidra til bedre barneverntjenester til barn og foreldre. I arbeidet med kompetansestrategien har vi også hatt noe samhandling med KS og RVTs. Ved gjennomføring av landsomfattende tilsyn med Bufetat har FM Hedmark hatt en rolle som koordinerende Fylkesmann, og gjennom dette arbeidet samhandlet med Fylkesmannen i hhv Østfold, Oppland og Oslo/Akershus.

Hovedmål 3 - Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Vi mener at måloppnåelsen på dette området er høy. Fylkesmannen har hatt rettsikkerhet som eget fokusområde over mange år. Vi har arbeidet med temaet internt og rettet mot alle ansatte. Vi deltar i og utveksler erfaringer med andre embeter på jevnlig basis innen mange fagområder. Og vi legger vekt på å lære av egen og andres praksis. I saksbehandlingen, dialogen, veiledningen og tilbakemeldingen til kommunene og andre virksomheter har vi fokus på forhold som bidrar til å styrke rettsikkerheten for brukerne. Til tross for manglende måloppnåelse på enkeltområder, ser vi at det for disse områdene er en bedring gjennom året. Vi er derfor av den oppfatning at måloppnåelsen er høy samlet sett.

Vi har en permanent arbeidsgruppe som består av representanter fra alle embetets avdelinger i en Rettsikkerhetsgruppe. Arbeidsgruppen behandler bestillinger/spørsmål/problemstillinger fra embetsledelsen, ledergruppen, fagavdelingen og på eget initiativ. Temaene som tas opp i gruppen kan være relativt vidtrekkende i et rettsikkerhetsperspektiv. De kan være rene juridiske problemstillinger bl.a. i regi av fagsamlinger for hele embetet innen f.eks forvaltningsrett. Det har også vært temaer vedrørende godt språk etc. Gruppen har videre utarbeidet felles maler og rutiner for embetet. Dette for at vi skal fremstå enhetlige, med god juridisk kvalitet og med et godt språk.

Fylkesmannen er opptatt av lik behandling uavhengig av administrative grenser. Vi arbeider derfor sammen med nabofylker for å harmonisere saksbehandlingen både på forurensningsområdet (tilsyn), ved behandling av plan- og bygningslovsaker og innen rovviltforvaltning. Det er også dialog med nabofylker på andre miljøvernoppgaver.

Rettsikkerhet er en sentral arbeidsoppgave for fylkesmannen på både helse- og omsorg-, sosial- og barnevernsområdet. Omfattende tilsyns- og klageoppgaver er gjennomført i samsvar med retningslinjene fra våre oppdragsgivere. Både ved saksbehandlingen og tilbakemeldingene og dialogen med virksomhetene gis det tilbakemeldinger som bidrar til å styrke rettsikkerheten for brukerne. Hedmark har forholdsvis mange

tilsyns- og klagesaker på disse områdene, og det har vært nødvendig med en streng prioritering for å overholde tidsfrister. På de fleste områder har vi et nært samarbeid med andre fylkesmannsembeter og oppdragsgivere for å harmonisere saksbehandlingen.

Innenfor oppvekstfeltet er tilsyn og klagesaker behandlet i tråd med krav. Vi har ikke oppfylt kravene til antall tilsynspoeng i 2018. I 2018 har det vært et stort merarbeid knyttet til klagesaker om elevers psykososiale skolemiljø. Vi har brukt mye tid til å gi veiledning, både til foreldre, skoleeiere, skoleledere og lærere. I 2018 har denne veiledning vært spesielt knyttet opp mot nytt regelverk i Opplæringslovens kap 9A. Samarbeid med andre fylker og med Utdanningsdirektoratet gir en enhetlig behandling av tilsyn og klagesaker.

På landbruksområdet har kontrollarbeidet høy prioritet. Forvaltningskontroller og oppfølging av klagesaker gir en helhetlig oversikt og godt grunnlag for vår fokus på enhetlig forvaltningspraksis og likebehandling. Egen praksis avstemmes mot nasjonal praksis gjennom nasjonale samlinger og godt samarbeid med LMD, Landbruksdirektoratet og andre fylker. Kommunen er førstelinja for hovedtyngden av forvaltningsoppgavene på landbruksområdet. Kommunenes kompetanse og egen forståelse av rolle som kontrollmyndighet er derfor vesentlig for å ivareta rettsikkerheten. Kommunene har generelt hatt en positiv utvikling i sin forvaltningspraksis i de siste årene.

Arbeidet med rettighetsklager har, til tross for manglende resultatoppnåelse, hatt høy prioritet og vi ser en bedring av saksbehandlingstid og restansesituasjon ved utgangen av året. I Hedmark mottar vi et høyt antall rettighetsklager til behandling, sammenlignet med f.eks Oppland, dette innebærer at vi benytter forholdsmessig mye av vår rådgiverkapasitet til behandling av rettighetsklager. Hovedvekten av våre planlagte tilsyn har vært samhandlingstilsyn rus/Sosiale tjenester. Vi har gjennomført ett risikobasert tilsyn med tilgjengelighet til sosiale tjenester.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Kultur for læring er et omfattende initiativ fra Fylkesmannen. Gjennom målrettet innsats over flere år har vi oppnådd at skoleforbedringsarbeidet er helhetlig og har forankring og eierskap hos politisk og administrativ ledelse, alle skoler og barnehager i alle kommuner i Hedmark.

I Hedmark ser vi også i 2018 at skoleresultatene utvikler seg positivt. Dette gjelder både faglige resultater og antall elever som fullfører og består videregående skole. Dette kommer som en følge av regionalt godt samarbeid basert på forskning og sammen med forskningsmiljøer. I tillegg arbeider Fylkeskommunen målrettet og godt. Det er avgjørende at utfordringer i det enkelte fylke får danne grunnlag for nasjonale tiltak eller satsinger. Det er slik vi opplever samarbeidet med Utdanningsdirektoratet i stadig større grad.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Fylkesmann kommenterer samfunnssikkerhet i alle arealplaner og stiller krav om utarbeidelse av ROS - analyse; i samsvar med plan- og bygningsloven. Dette har medført sikkerhetstiltak mot flom, unngått utbygging i flomutsatte områder mm.

Når det gjelder framtidsrettet samfunnsutvikling legger Fylkesmannen vekt på folkehelseiltak og planlegging av grønne linjer, gang- og sykkelveier til offentlige formål vektlegges i våre innspill. Vi ser også etter at barn- og unges interesser er ivarettatt i planarbeid.

Fylkesmannen legger til grunn nasjonal jordvernstrategi i alle høringsuttalelser til arealplaner. Det stilles krav om arealregnskap i kommuneplaner for å synliggjøre utbyggingsbehov og planlagt bruk av dyrkbar og dyrka mark. Fylkesmannen fremmer innsigelser til bruken av dyrka og dyrkbar mark med mindre andre tunge samfunnsnyttige formål må prioriteres; infrastrukturutbygging, områdeutvikling som fremmer kompakte byer og tettsteder (f.eks. E6-utbygging, RV3-utbygging, tettstedsutvikling på Ridabu i Hamar).

Videre kommenteres også alle planer med utgangspunkt i naturmangfoldsloven for å sikre biologisk mangfold og artsmangfoldet. Dette har medført at arealer går ut av planområder samt at det lages grundige KU i planer. Det samme gjelder også dispensasjonssøknader.

Planprosesser – formidling av nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

FM har hatt dialog med og formidlet nasjonale og regionale hensyn til alle kommuner i fylket, og deltar aktivt i regionalt planforum.

Fylkesmannen har behandlet 255 plansaker (dispsaker kommer i tillegg). 70 saker gjelder varsel om oppstart. I varsel om oppstart legger FM vekt på å formidle nasjonale og regionale hensyn . Fylkesmannen deltar aktivt i regionalt planforum og anbefaler kommuner å bringe kommunens arealdel inn i planforum før høring.

Kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning (fra kapittel 3.1.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning: 100 %.

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning er 100 %

Mekling i planer med uløste innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Mekling i planer med uløste innsigelser: 100 %.

Fylkesmannen fremmet innsigelse i 26 saker. De fleste er såkalte tekniske innsigelser; støykrav ikke tilfredsstillende, ikke utreda godt nok ROS, manglende grøntområder og disse løses uten mekling. Det ble gjennomført mekling i tre saker, hvorav to ble løst i møte (Hamar, Elverum). En sak pågår fortsatt (Åsnes). FM har for øvrig ingen uløste og nye meklingsaker i 2018.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord (fra kapittel 3.1.1.1.5 i TB)**Rapportere på**

Gradvis reduksjon i omdisponering av dyrka jord frem mot 2020, i tråd med det nasjonale jordvernmålet.

Omdisponeringen av dyrket mark i Hedmark er redusert betraktelig fra 659 daa i 2016 til 173 daa i 2017. Omdisponeringen ligger dermed på omtrent samme nivå som i 2015 (161 daa), som var et rekordlavt nivå. Den nasjonale innskjerpingen av jordvernet, innebærer til sammenligning et årlig "regionalt jordvernmål" på ca 200 daa.

Større pågående nasjonale samferdselsprosjekter i regionen vil ventelig medføre en høyere omdisponering kommende år (dobbelspor Dovrebanen Sørli-Åkervika, samt en rekke Fv-prosjekter).

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
753.0	719.0	358.0	320.0	1 355.0	443.0	579.0	161.0	659.0	178.0

Alle kommuner har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer (fra kapittel 3.1.1.1.6 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer og løsninger skal ivaretas.

20 av 22 kommuner har/er under arbeid med boligsosiale handlingsplaner, og/eller omtaler boligsosiale hensyn i sine samfunnsplaner. Fylkesmannen påpeker nødvendigheten av å fokusere på boligsosiale hensyn i våre høringsuttalelser

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante planer (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer.

De statlige planretningslinjene følges opp både under varsel om oppstart og høringer. Eventuelle innsigelser og frarådinge begrunnes i statlige føringer. Fylkesmannen hadde i 2018 én innsigelse og to frarådinge om utbygginge begrunnet i SPR-BATP.

Vurdering av samfunnsikkerhet i plan (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til samfunnsikkerhet, herunder klimaendringer.

Alle planer er vurdert med hensyn til samfunnsikkerhet og klimaendringer.

3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet

Innenfor barnehage- og skoleområdet er det gitt informasjon og veiledning gjennom hele året. Vi har arbeidet godt med å få informasjonen helhetlig og målrettet, både til enkeltpersoner, enkeltkommuner, regioner og hele fylket. Organiseringen av sektor i fylket gjør at alle aktuelle

parter informeres når det er hensiktsmessig.

Oppfølging av bhgmynd med bhgeiere som ikke har tatt i bruk rammeplan (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle barnehagemyndigheter med barnehageeiere som ikke har tatt i bruk ny rammeplan, skal ha fått nødvendig oppfølging.

I Hedmark er samarbeidet med alle kommuner organisert gjennom regionale fora. Rammeplan for barnehagen er ett tema som tas opp og felles utvikling av forståelse og innhold arbeides med jevnlig. Det er derfor ingen barnehager i Hedmark som ikke har tatt i bruk ny rammeplan.

3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Fylkesmannen understøtter og følger opp kommunene gjennom årlige samfunnssikkerhet- og beredskapsmøter med kommunenes rådmenn og beredskapskoordinatorer, og gjennom vår rutinemessige tilsyns- og øvingsvirksomhet.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

På bakgrunn av bestemmelser i sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt, skal Fylkesmannen gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt i ¼ av kommunene. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet.

Det er gjennomført tilsyn i 5 av fylkets 22 kommuner.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	- 2.27	22.73 %	22.00	5.00

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Vi har, ved å benytte dialog og formidling via Nav-ledere, oppnådd økt forståelse for lovens 5 tjenester, den enkeltes rettigheter og kommunens plikter for å ivareta forsvarlige sosiale tjenester. Vi anser at dette forbedringsarbeidet har bidratt til økt kunnskap om sosialtjenesteloven.

Alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter, med særlig vekt på aktivitetsplikt for personer under 30 år og kvalifiseringsprogram.

Det er gitt tilbud om grunnopplæring til alle Nav-kontor. Vi har også hatt informasjon/dialog om aktivitetsplikt og kvalifiseringsprogram i møter med Nav-ledere.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	21	21

Økt tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Økt tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. Opplæringen skal vektlegge kravet om å gjøre individuelle vurderinger i den enkelte saken og at barneperspektivet i de sosiale tjenestene ivaretas.

Vi har i 2018 gjennomført grunnopplæring i sosialtjenesteloven. Tilbudet er gitt alle Nav-kontor i fylket. Deltakere har vært både nyansatte og erfarne ansatte med behov for opplæring i sosialtjenesteloven for bredere perspektiv på egen oppgaveløsning. Barneperspektiv og tilgjengelighet til de sosiale tjenester har vært tema i disse opplæringene og i våre møter med kommuneledelse og Nav-ledere. Vi gir i tillegg konkrete tilbakemeldinger til de enkelte kontor i forbindelse med klage og tilsynssaker.

Antall kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen har fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og annen veiledning er avdekket særlig utfordringer.

Barnevern

Vi har hatt særlig oppfølging av kommuner som ikke holder frist ved undersøkelser. I tillegg har vi hatt oppfølging av barneverntjenester gjennom veiledning etter tilsyn samt dialogmøter med barneverntjeneste/kommuneledelse

Sosiale tjenester

Vi har fulgt opp kommuner via veiledning i klagesaksbehandling. Benyttet veiledningskriv som følgebrev til beslutninger i klagesaker.

3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

Fylkesmannen driver et aktivt utviklingsarbeid på flere helse- og omsorgspolitiske satsningsområder. Vi har god kontakt med og innsikt i utviklingen i de fleste kommunene i Hedmark. De detaljerte rapportene viser at det er en positiv utvikling når det gjelder den enkelte kommunens oppfølging av de statlige handlingsplaner. Mange kommuner har en positiv utvikling når det gjelder kompetanseutvikling og kvalitet. Imidlertid er det flere kommuner, særlig små og lite ressurssterke kommuner, som sliter med kapasiteten. På flere områder burde det derfor være aktuelt med et utstrakt samarbeid på tvers av kommunegrensene. Flere kommuner vil ha problemer med å opprettholde tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i åra framover.

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Minst 70 % av kommunene har politisk vedtatt planer for å møte fremtidens utfordringer på helse- og omsorgsfeltet, bl.a. kompetanse- og rekrutteringsplaner.

18 av 22 kommuner har en helse- og omsorgsplan, 2 kommuner (Eidskog og Engerdal) jobber med nye planer som enda ikke er ferdigstilte. Stor-Elvdal og Våler kommune har ikke egne helse og omsorgsplaner, men har status- og utfordringsbildet med i kommuneplanens samfunnsdel.

Andel av kommunene som har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer

Resultatmål	Differanse	Resultat
70	21	91

Flere kommuner enn i (fra kapittel 3.1.3.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Flere kommuner enn i 2017 gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens .

I følge oversendt informasjon fra Helsedirektoratet 2. tertial 2018 har 19 av 22 kommuner etablert dagtilbud for personer med demens. De kommunene som i følge Helsedirektoratets rapportering ikke har etablert et dagtilbud er: Ringsaker, Stor-Elvdal og Nord-Odal kommune. Både Ringsaker og Stor-Elvdal har et dagtilbud hvor også personer med demens er målgruppe.

Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Resultat	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2017	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2018
1	20	21

Flere plasser med dagaktivitet (fra kapittel 3.1.3.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Flere plasser med dagaktivitetstilbud for personer med demens sammenliknet med 2017.

Vi tar utgangspunkt i oversendelsen fra Helsedirektoratet pr 6.9.2018. I oversendelsen er det oppgitt at Hedmark har 171 hele plasser og 278 brukere får tilbud om dagaktivitetstilbud. Vi er imidlertid usikker på om disse tallene sier noe om total antall plasser eller om dette er statistikk over de kommunene som har søkt om tilskudd. I oversikten fra Helsedirektoratet er det oppgitt at verken Ringsaker eller Stor-Elvdal kommune har dagaktivitetstilbud. Fylkesmannen er imidlertid kjent med at begge disse kommunene har etablert dagaktivitetstilbud. I Kostra-tallene fra 2017, som viser dagaktivitetstilbud til personer mellom 67 og 79 år er det oppgitt at veldig få kommuner i Hedmark har etablert et tilbud. Vi er derfor usikker på hvordan en kan benytte disse tallene.

Fylkesmannen ser fram til resultatene av kartleggingen som er utført høsten 2018. Vi tror vi vil få mer korrekt informasjon om forskjellige tilbud til personer med demens, inkludert dagaktivitetstilbud, via den kartleggingen.

Personell i helse- og (fra kapittel 3.1.3.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Personell i helse- og omsorgstjenesten har fått økt grunn- og videreutdanningsnivå sammenlignet med 2017.

Det foreligger ikke Kostra tall for 2018 på dette området. Fylkesmannen innhenter egen rapportering fra kommunene pr 1.3.2018 og vi har rapporteringsfrist til Helsedirektoratet pr 1.5.2018

Økt ressursinnsats (fra kapittel 3.1.3.1.1.5 i TB)

Rapportere på

Økt ressursinnsats i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid sammenlignet med 2017, jf. vekst i kommunerammen på 300 mill. kroner til styrket innsats på rusfeltet i 2018.

Ressursinnsatsen i Hedmark følger i hovedsak tendensene som er beskrevet i SINTEF sin rapport for 2018 for kommunalt rus- og psykisk helsearbeid (IS 24/8). For Hedmark er andelen kommuner som rapporterer at de har brukt ressursene 55 % av kommunene (jf. vekst i kommunerammen i 2018).

Økt andel av pasienter (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Økt andel pasienter med behov for habilitering og rehabilitering mottar tjenester i kommunene sammenliknet med 2016 (tekst endre noe i forbindelse med første felles supplerende tildelingsbrev for 2018).

(Resultatmålet slettes fordi det i dag ikke finnes gode tall på dette. Det er mulig å finne tall på antall mottakere av hab/rehab i IPLOS, men det kan Helsedir ta ut selv. Det finnes flere andre resultatmål på hab/rehab i tillegg til egen rapportering under kap. 7)

Flere kvalifiserte årsverk (fra kapittel 3.1.3.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Flere kvalifiserte årsverk enn i 2016 arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene.

Viser til e-post datert 14.12.2018 fra Helsedirektoratet ved Gjønnnes - rapportering utgår.

Flere kvalifiserte årsverk arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene

Resultat	Antall kvalifiserte årsverk i 2016	Antall kvalifiserte årsverk i 2017
0		

Ingen forutsetning for å svare på denne.

Minst ett innsatsområde (fra kapittel 3.1.3.1.2.3 i TB)

Rapportere på

Minst 75 % av kommunene rapporterer forbedring på innsatsområder/tiltak i opptrappingsplanen 2017-2019 sammenlignet med 2017.

10 av 22 kommuner i Hedmark har fått tilskudd i forbindelse med opptrappingsplanen, og er godt i gang med utvikling av tjenestene.

3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet

I Hedmark er alle 22 kommuner i forprosjekt om etablering av FACT team (oppsøkende behandlingsteam) i samarbeid med alle 4 DPS regioner, i 2018. Dette arbeidet skjer i tett samarbeid med Korus-øst og NKROP.

90 % av kommunene har kartlagt (fra kapittel 3.1.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

90% av målgruppen er kartlagt for å belyse rusmiddelsituasjonen fylkets kommuner gjennom BrukerPlan eller annet kartleggingsverktøy.

95 % av alle 22 kommuner i Hedmark har gjennomført Brukerplankartleggingen.

Brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helse

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	- 15 %	55 %

tallene er hentet fra IS 24/8. Fylkesmannen har ikke andre parametere for måling av dette

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.2.1.2 i TB)**Rapportere på**

Minst 70 % av kommunene sikrer brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helsefeltet.

Kommunene i Hedmark rapportere 2,8 på spørsmålet i hvilken grad de sikrer brukermedvirkning i tjenesteutviklingen hvor 1 er i svært stor grad og 5 er i svære liten grad.

Kartlagt rusmiddelsituasjonen

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
90 %	5 %	95 %

Et større antall personer med rus (fra kapittel 3.1.3.2.1.3 i TB)**Rapportere på**

Et større antall personer med rus- og/eller psykisk helseutfordringer har tilfredsstillende botilbud enn i 2017.

Kommunene rapporterer gjennom IS 24/8 på en skala fra 1 - i "svært stor grad", til 5 - i "svært liten grad" at for psykisk helse rapporteres tallet 2,6 og for rus rapporteres tallet 2,1.

Sektorovergripende system for identifisering av personer

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	- 29 %	41 %

Fylkesmannen har ikke andre parametere enn IS 24/8

Bedre kvalitet i tilbudet til personer (fra kapittel 3.1.3.2.1.4 i TB)**Rapportere på**

Bedre kvalitet i tilbudet til personer med psykisk helse- og/eller rusproblemer gjennom kunnskapsbaserte metoder herunder etablering av flere aktivt oppsøkende behandlings- og oppfølgingsteam etter modell av ACT/FACT-team, Individuell jobbstøtte/ Jobbmestrende oppfølging og Rask psykisk helsehjelp enn i 2017.

Det er gjennomført ROP tilsyn (Landsomfattende ROP tilsyn 2018) i 6 kommuner i Hedmark i 2018.

Alle 22 kommuner i Hedmark er med i forprosjekt sammen med de 4 DPS regionene for etablering av FACT team. Individuell jobbstøtte med jobbspesialist tenkes som en naturlig bemanning i fremtidige FACT team i Innlandet.

Flere kommuner har etablert (fra kapittel 3.1.3.2.1.5 i TB)**Rapportere på**

80% av kommunene omfattes av tilskuddsordningen til kommunalt rusarbeid.

20 av 22 kommuner i Hedmark har fått midler over tilskuddsordningen til kommunalt rusarbeid i 2018

Flere kommuner har rekruttert psykolog (fra kapittel 3.1.3.2.1.6 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner har rekruttert psykolog og flere benytter denne kompetansen i rusarbeid enn i 2017.

20 av 22 kommuner benytter seg av tilskuddet. Antallet ansatte har steget, men de små og rurale kommunene har problemer med å rekruttere utdannet personell.

70 % av kommunene har etablert tidlig intervensjonstiltak (fra kapittel 3.1.3.2.1.7 i TB)

Rapportere på

70 % av kommunene har etablert tidlig intervensjonstiltak ved rusrelatert problematikk.

5% av kommunene i Hedmark sier at de har etablert tidlig intervensjonstiltak for voksne, 14 % av kommunene for unge under 18 år, 29 % for både barn og voksne og 52 % svarer nei.

Alle kommunene kjenner til opptrappingsplanen (fra kapittel 3.1.3.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommunene kjenner til opptrappingsplanen mot vold og overgrep og nye lovbestemmelser i helselovgivningen som berører arbeidet.

Dette er ikke blitt prioritert. Men vi har i samarbeid med Likestillingscenteret og Krisesenteret arrangert kurs og nettverksmøter for barnehageansatte og helsesøstre om å snakke med barn om vold og overgrep. Vi arrangerte også en todagers konferanse i samarbeid med Fylkesmannen i Oppland og Barnehuset med 300 deltagere om barn som utfører overgrep mot barn.

Flere kommuner har utarbeidet (fra kapittel 3.1.3.2.2.2 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner har utarbeidet kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner enn i 2017.

Dette er ikke blitt prioritert. Men vi har i samarbeid med Likestillingscenteret og Krisesenteret arrangert kurs og nettverksmøter for barnehageansatte og helsesøstre om å snakke med barn og vold og overgrep. Vi arrangerte også en todagers konferanse i samarbeid med FM i Oppland og Barnehuset med 300 deltagere om barn som utfører overgrep mot barn.

3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid

Fylkesmannen har gjennom våre planuttalelser, samlinger for kommunene, konferanser i samarbeid med fylkeskommunen og med KS fokuserte på å styrke folkehelsearbeidet ute i kommunene. Vi følger med på og har oversikt over kommunens arbeid med oversiktsarbeidet, samt på mål og strategier i planleggingen for å utjevne sosiale forskjeller. Mange kommuner jobber godt, men vi ser at det fremdeles er et stykke igjen før alle kommunene jobber godt, systematisk og langsiktig.

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

100 %

86 % har etablert et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid gjennom å ha en oversikt og fastsette mål og strategier i plan.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 14 %	86 %

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

100 %

86 % av kommunene har vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 14 %	86 %

3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Fylkesmannen har i samarbeid med fylkeskommunens kulturminneforvaltning og lokal arbeidsgruppe utarbeidet utkast til områdeplaner for de to nye utvalgte kulturlandskapene Helgøya og Finnskogen. Tiltak for ivaretagelse av biologisk mangfold er en del av planen og blir fulgt opp gjennom forvaltningen av områdene.

Økosystemer i skog ivaretas bl.a. ved å verne et representativt utvalg av skogtyper i fylket, for å sikre at disse kan fortsette å levere økosystemtjenester og være levested for ulike arter. I 2018 vernet Fylkesmannen fire nye naturreservat og utvidet to eksisterende skogreservat. Vi har også sendt tre konkrete verneforslag på høring og varslet oppstart av verneprosess for ytterligere femten skogområder.

Mange våtmarker i fylket er grøftet, hvilket bidrar negativt til de økosystemtjenestene vi ønsker fra våtmark så som karbonlagring, flomdemping og viktig livsmiljø for en rekke arter. Vi har tettet igjen grøfter i fire myrreservater i fylket, og vi har startet med å planlegge neste års restaureringsprosjekter. Lovforslaget om et generelt forbud mot nydyrking av myr, med visse unntak, bør komme på plass så snart som mulig, for å unngå ytterligere tap av myrøkosystemtjenester i fremtiden.

For trua naturtyper så som slåttemark og hule eiker så har vi i år tildelt kr 250 000 i tilskudd til tiltak som skal bidra positivt til å ta vare på disse naturtypene.

Overvåkingsprogram i alle vannregioner skal være etablert. (fra kapittel 3.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Overvåkingsprogram skal være etablert i alle vannregioner i løpet av 2018.

Fylkesmannen har administrert 3 overvåkingsprogram i vannområdene Grensevassdragene, Glomma og Mjøsa i 2018. Disse vannområdene ligger innenfor vannregion Glomma og vannregion Västerhavet. Det ene programmet er en videreføring av et 2-årig program i 2017/2018 og omfatter 14 elvevannforekomster og 7 innsjøer. Det andre programmet er kun for 2018 og omfatter 25 elvevannforekomster og 9 innsjøvannforekomster. I overvåkingen inngår fysisk/kjemiske parametere, metaller, enkelte utvalgte miljøgifter samt biologiske kvalitetselementer. Det 3. programmet er overvåking av et utvalg tidligere kalkede lokaliteter (84 lok.) med hensyn på vannkjemisk utvikling og biologisk tilstand. Regulant har etter avtale med Fylkesmannen overvåket utvalgte elver og innsjøer som er regulert for vannkraftproduksjon.

Etablering av overvåkingsprogram i vannregioner

Antall vannregioner	Antall vannregioner med etablert overvåkingsprogram	Resultat
2	2	0

Økt bruk av påleggsmyndigheten (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i vannkraftkonsesjoner sammenliknet med 2017.

Bruken av pålegg har økt fra 0 til 2 pålegg fra 2017 til 2018. Fylkesmannen har i 2018 gitt pålegg til regulant om utarbeidelse av plan for etablering av effektive løsninger for fiskevandring forbi kraftverksdammen ved Sagnfossen. I tillegg utarbeider regulant på frivillig basis tilsvarende plan for elvekraftverkene i Glomma og Rena samt for Storsjødammen og Lutufallet. Frist for ferdigstilling av disse planene er 1. april 2019. Det er også gitt pålegg til regulant om utarbeidelse av tiltaksplan for biotopiltak i elver samt effektive fiskevandringstilpasninger forbi dammene ved Rotbergsjøen og Fallsjøen.

Antall nye pålegg eller gjennomførte tiltak og undersøkelser hjemlet i vannkraftkonsesjoner

Antall pålegg i 2017	Antall pålegg i 2018	Resultat
0	2	2

Restaureringstiltak (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle innvilgede restaureringstiltak skal være igangsatt i løpet av 2018.

Vi har igangsatt og fullført alle restaureringstiltak vi har fått midler til i 2018.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og våtmark

Antall innvilgede restaureringstiltak	Antall innvilgede restaureringstiltak igangsatt	Resultat
4	4	0

Gjennomført kontroll av rettighetshaverorganisering (fra kapittel 3.1.4.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Kontroll av rettighetshaverorganisering skal være gjennomført i løpet av 2018.

Mjøsa Strandeierforening har fremmet forslag om en ny rettighetsorganisering knyttet til administrasjonen av fiskeressursene i Mjøsa. Det er også fremmet forslag om felles fiskekort for innsjøen. I dag er det ingen fiskekort for Mjøsa. Garnfisket er begrenset til grunneiere så langt ut grunneierretten gjelder. Ellers praktiseres et såkalt «tålt fiske». Det vil i praksis si fritt rekreasjonsfiske i strandsona og i midtpartiet med den redskapsbruk som er definert i fiskeforskrifta for Mjøsa. Fylkesmannen representerer staten som grunneier i det åpne midtpartiet i innsjøen. Det er gjennomført flere møter de to siste åra der de tre involverte Fylkesmennene, strandeierforeninga samt representanter fra brukerinteressene (fiskeforeningene) har deltatt. Det foreligger konkrete forslag både på organisering av rettighetshaverne, en fiskekortordning samt forvaltningen av de midler som så tas inn fra fiskekortsalg. Fylkesmannen har det siste året ikke hatt kapasitet til å føre prosessen videre.

3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

I 2018 har vi vernet fire nye naturreservat og utvidet to eksisterende skogreservat. Vi har også sendt tre konkrete verneforslag på høring og varslet oppstart av verneprosess for femten skogområder. Vi har bedt Miljødirektoratet om å naturfaglig kartlegge seks potensielle verneområder i 2018.

Gjennomførte verneplanprosesser skogvern økt i forhold til 2017. (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern er økt i forhold til 2017.

I 2018 har vi vernet 4 nye naturreservat og utvidet 2 eksisterende skogreservat, mot gjennomført verneprosesser for totalt 13 skogområder, inklusive utvidelser av eksisterende verneområder i 2017. Vi har også sendt tre konkrete verneforslag på høring og varslet oppstart av verneprosess for femten skogområder. Gjennomførte verneprosesser er dermed lavere i 2018, men dette skyldes tidspunktet for når "pakken" med områder på Statskogs grunn blir vedtatt. Antallet gjennomførte frivillig vern-prosesser har økt fra 2017.

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern

Antall gjennomførte verneplanprosesser i 2017	Antall gjennomførte verneplanprosesser i 2018	Resultat
13	6	- 7

Verneverdiene i verneområdene (fra kapittel 3.1.4.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 %

Alle verneområder med behov for forvaltningsplan har ikke en godkjent forvaltningsplan i 2018. Dette oppdraget er for ambisiøst for å klare å få til på ett år. Forvaltningsplanen for de tre verneområdene på Hedmarksvidda ligger hos Miljødirektoratet for godkjenning, og forvaltningsplanene for tre bekkeløftreservater er nesten ferdig. Vi har ikke startet opp arbeidet med nye forvaltningsplaner i år.

Andel verneområder med behov for forvaltningsplan som har en godkjent forvaltningsplan

Resultatmål	Resultat	Prosentandel oppnådd
100 %	- 100 %	0 %

3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Virksomheter Fylkesmannen har ansvar for følges opp med regelmessig tilsyn, samt deltakelse i nasjonale kontrollaksjoner rettet mot prioriterte bransjer. Krav settes i egne tillatelser eller de er nedfelt i forskrifter.

Gebyrinntekter tilsyn 2018 var kr 963 100 (omfatter tilsyn utført 2018).

På forurensningsområdet følges i hovedtrekk oppsatt tilsynsplan. I tillegg gjennomføres enkelte prioriterte tilsyn der aktualiteten oppstår i løpet av året.

Kvalitetssikret informasjon om brannøvningslokaliteter (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

All informasjon om brannøvningslokaliteter i fylket i Forurensningsdatabasen skal være kvalitetssikret i løpet av 2018.

Det er gitt en tillatelse i Hedmark. Denne er ikke lenger i drift. Vi har fått tips om at det kan være en til to andre lokaliteter som brukes, men dette har vi ikke formell kjennskap til.

Andel kartlagte og kvalitetssikrede kommunale brannøvningslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Prosentandel oppnådd
100 %	- 100 %	0 %

100 % av lokalitetene er kvalitetssikret. (fra kapittel 3.1.4.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 % av lokalitetene med grunnforurensning er kvalitetssikret.

Det er opprettet prosjektstillinger hos tre fylkesmenn. De har fått i oppdrag å kvalitetssikre lokalitetene for fylkesmennene. Vi har ikke lagt inn egne lokaliteter i 2018, derfor ikke behov for kvalitetssikring fra vår side.

Andel kvalitetssikrede grunnforurensningslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Prosentandel kvalitetssikret
100 %	0 %	100 %

3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene

Hedmarks 22 kommuner er ulike. Dette gjelder geografi, folketall, bemanning mm. Vårt inntrykk er at økonomiforvaltningen jevnt over er god. Samtidig har mange kommuner forbedringspotensiale på flere områder og enkelte kommuner uttrykker utfordringer med å tilpasse utgiftsnivået til utviklingen i inntektsnivå både i kommende års budsjett og i fremtidige budsjetter.

Fylkesmannen har tett dialog med og veileder kommuner som kan være i faresonen for å havne i ROBEK. Dette gjelder både kommuner som på eget initiativ ber om veiledning og kommuner som Fylkesmannen vurderer som sårbare ut fra egne analyser. Tett oppfølging av kommuner i faresonen er viktig for å komme frem til forbedringstiltak i kommunene før det går så langt at kommunene havner i ROBEK.

Generelt er KOSTRA-rapporteringen fra kommunene i Hedmark på et bra nivå, og etter betydelig innsats i 2016 ble antall feil vesentlig redusert. Arbeidet ble videreført i 2017, også med direkte kontakt med kommuner som fortsatt har feil innen eiendomsforvaltningen. Det er likevel kun en marginal reduksjon i antall feil i 2018, og det er derfor fortsatt behov for en ekstra innsats på dette området.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2018 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2017.

Hedmark hadde en ROBEK-kommune ved utgangen av 2017, Åsnes kommune. Kommunen har vært i ROBEK siden 2013 og er nå meldt ut av ROBEK i 2018 på bakgrunn av det avlagte regnskapet for 2017.

Antall kommuner i ROBEK

Resultat	Kommuner per desember 2017	Kommuner per desember 2018
- 1	1	0

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2017. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2017.

Fylkesmannen hadde sterkt fokus på KOSTRA-rapporteringen for 2016, og nedgangen fra 2016 til 2017 var på 42 prosent. Fylkesmannen har videreført arbeidet, inkludert innsats spesielt rettet mot de kommunene som har hatt feil, og antall feil er redusert fra 7 til 6 feil fra 2017 til 2018.

Kvalitet i KOSTRA-data

Resultat	Feil per juni 2017	Feil per juni 2018
- 1	7	6

3.1.1.12 Endringer i kommunestrukturen

Det har ikke skjedd endringer i kommunestrukturen i Hedmark i 2018. Mange kommuner har fortsatt diskusjonen i 2018 om nødvendige omstillinger og samarbeider med nabokommuner for å finne nye løsninger. Fylkesmannen har påpekt behovet for omstillinger og strukturendringer i høringsuttalelser til samfunnsplaner og planstrategier. Fylkesmannen er kontaktet av flere kommuner for å bistå i omstillingsprosesser.

3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket

Det Regionale bygdeutviklingsprogrammet (RBU) for Hedmark, utarbeidet og fulgt opp i samarbeid med det regionale partnerskapet, utgjør det strategiske grunnlaget for Fylkesmannens arbeid med næringsutvikling innenfor landbruket.

Landbruket i Innlandet er preget av pågangsmot. Det viser tall fra undersøkelsen «Trender i norsk landbruk 2018 - Hedmark og Oppland», utarbeidet av Ruralis og Rådhuset Vingelen på oppdrag fra fylkesmennene i Hedmark og Oppland. Rapporten viser at Innlandsbonden over tid har hatt en positiv utvikling og mange har tro på at den positive trenden vil fortsette. De fleste gårdbrukerne ønsker å utvide produksjonen og jordbruksarealet. Et annet interessant funn i rapporten er at utdanningsnivået til Hedmarksbonden er høyere enn i andre fylker, både generelt, men også den landbruksfaglige utdanningen spesielt. Videre skiller Hedmarksbøndene seg ut med at betydelig flere svarer at behovet for faglig oppdatering i stor grad er dekket.

I samsvar med programmet er det initiert store satsinger innen korn-, grønt- og storfekjøttproduksjon. Det har vært god oppslutning og deltakelse fra hele verdikjeden. Særlig innen storfekjøttproduksjon ser en effekter av satsingen da Hedmark er fylket med flest prosjekter som har fått investeringstilskudd fra Innovasjon Norge til ammekuproduksjon de siste årene og er blant fylkene som har bidratt til at en nå begynner å nærme seg markedsdekning. Satsingen har hatt fokus på at økningen i størst mulig grad skal skje med utgangspunkt i fylkets beiteressurser, i tråd med nasjonale målsetninger. Kornetsatsingen har hatt god oppslutning og bidratt til økt interesse for å bygge nye korn tørker og for å delta på kompetansehevende tiltak som f.eks. kornskole.

Avvirkningsnivået i Hedmark har de siste årene stabilisert seg på rundt tre millioner kubikkmeter, som fortsatt er godt under nyttbar tilvekst (jfr. NIBIO rapport / Vol:2, NR. 2016). Foryngelsesplikten blir godt ivaretatt, og både plantetall, -tetthet og -areal er økende. Dette er nødvendig med tanke på fremtidig verdiskaping og skogens bidrag i klimasammenheng.

I samarbeid med verdikjeden for mat i Innlandet har Fylkesmannen bidratt til å gjøre mat- og landbruksfestivalen «Midt i matfatet» i Vikingskipet til den viktigste rekrutteringsarenaen for hele verdikjeden i matproduksjonen i regionen. Hele 1 800 niendeklassinger fra store deler av Hedmark deltok på inspirasjonsdagen under denne festivalen i 2018.

Innen de landbruksbaserte næringene har arbeidet vært rettet mot mat- og opplevelsesnæringene. Særlig har det blitt jobbet aktivt med å få lokalmat inn på nye arenaer. Blant annet gikk lokalmat igjen som en rød tråd på alle arrangementene i forbindelse med den TV-sendte Idrettsgallaen i januar 2018, hvor også hensikten var å synliggjøre Smak av Innlandet som nytt salgs- og distribusjonsselskap for lokalmatprodusenter i regionen. Fylkesmannen i Hedmark har siden 2017 vært med i arbeidsgruppen for IGW Fjell Norge. Arbeidet har bestått av forberedelser i forkant av IGW, deltakelse på messen i 2018 samt evaluering, forberedelser og gjennomføring av IGW for Fjell Norge i 2019. I tillegg har embetet vært fylkeskontakt for bedriftene som deltar fra Hedmark. Embetet har også vært aktivt med i oppfølgingen av Osloregionens deltakelse på IGW i årene 2015-2017, som nå er videreført gjennom prosjektet «Mat og Drikke i #Osloregionen». Embetet representerer alle matkontakter hos fylkesmennene i Osloregionen inn i styringsgruppen for dette arbeidet.

I satsingen på mat, matglede og måltidsopplevelser for eldre sto Fylkesmannen i samarbeid med LMD for gjennomføringen av inspirasjonsseminaret på Hamar høsten 2018. Seminaret ble veldig vellykket og var fulltregnet lenge før påmeldingsfristen. Embetet skal drifte pilotprosjektet «Matgledekorpsset», som ble lansert på dette seminaret. Pilotprosjektet har fått stor oppmerksomhet og etterspørsel i etterkant.

Fylkesmannen er sammen med fylkeskommunene og Fylkesmannen i Oppland eier av «Bioøkonomistrategi for Innlandet 2017-2024». Gjennom

dette arbeidet utarbeidet SINTEF høsten 2018 en analyse av mulighetene innen bioøkonomi i Innlandet i 2050. Rapporten anslår at potensialet innen grønne næringer kan gi en økt verdiskaping på 20 milliarder og 25 000 arbeidsplasser.

Regionalt bygdeutviklingsprogram er fulgt (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Regionalt bygdeutviklingsprogram med tilhørende underprogrammer er fulgt opp i tråd med nasjonal politikk

Regionalt Bygdeutviklingsprogram (RBU) med tilhørende delprogrammer har hatt god oppslutning og forankring både i regional politikk, næring og forvaltning.

Regionalt næringsprogram (RNP)

Programmet utgjør det strategiske grunnlaget for Fylkesmannens og partnerskapets arbeid med å utløse økt verdiskaping med basis i landbrukets ressurser i hele Hedmark. Fylkesmannen har i arbeidet hatt spesiell oppmerksomhet rettet mot områder med potensial og markedsmuligheter, og har initiert og vært sentral i store satsinger innenfor storfekjøtt, korn, lokalmat, grønt reiseliv og Inn på Tunet. Se også foregående punkt. Det legges stor vekt på samordnet innsats med Innovasjon Norge og fylkeskommunen, og dialog med faglagene i landbruket.

Regionalt miljøprogram (RMP)

Programmet har hatt en sterk målretting og prioritering av ordninger. Det er lagt økende vekt på de mest klimarettede tiltakene, spesielt husdyrgjødselordningene, noe som også har gitt økt oppslutning om disse. Treffprosenten i tilskuddsutmålingen var høy også i 2018, noe som er positivt for å sikre størst mulig effekt av tiltakene.

Regionalt skog- og klimaprogram (RSK)

Programmet er fulgt opp uten endringer i 2018. På skogområdet utgjør Bioøkonomistrategien for Innlandet og Strategi for skog- og tresektoren grunnlaget for Fylkesmannens oppfølging av verdiskapingsmulighetene i skogbruket.

Regionalt bygdeutviklingsprogram 2019-2022 for Hedmark og Oppland

Fylkesmannen i Hedmark har i samarbeid med Fylkesmannen i Oppland og det regionale partnerskapet i de to fylkene utarbeidet et nytt felles Regionalt bygdeutviklingsprogram for Hedmark og Oppland for 2019-2022. Det regionale partnerskapet (13 aktører) har utgjort styringsgruppa, mens det har vært nedsatt egne arbeidsgrupper for hvert delprogram. Det har vært god oppslutning regionalt om utarbeidelsen av det nye programmet. Styringsgruppa har hatt seks møter. Vinteren 2017 ble det gjennomført 6 regionale innspillmøter samt et eget møte for jordbruksbasert industri, FoU-miljøer og akademia. I tillegg til innspillene i møtene mottok Fylkesmannen 58 skriftlige innspill i etterkant av møtene.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst.

Rutiner for foryngelseskontrollen har blitt fulgt opp systematisk på møter og med tett oppfølging av kommunene (regionmøter og kommunesamling). Retningslinjene gitt av Landbruksdirektoratet ift. oppfølging av skogeiere benyttes av kommunene.

Resultatene av kontrollene er gjennomgående meget gode, men kriteriene for uttrekk tilsier at ikke alle avvik oppdages. Vi mener kriteriene bør justeres for å treffe bedre. Foryngelse og foryngelsestiltak har høy prioritet, både i næringa og fra det offentlige. Statistikk viser økende tetthet i foryngelsene, økende antall planter totalt og økt plantet areal. Antall skogeiere som har blitt trukket ut etter avvikskontroll har derfor gradvis gått ned siden Foryngelseskontrollen startet i 2013.

3.1.1.14 Bærekraftig landbruk

Fylkesmannen følger opp bærekraftmålet i jordbruks- og skogbruksforvaltningen i tråd med nasjonale føringer. Klimahensyn og klimatilpasninger er tillagt økende vekt, samtidig som fokus på bærekraftig ressursutnyttelse og optimal bruk av utmarksressursene er videreført.

Tidlig dialog og tett oppfølging i planprosesser med kommunene så vel som øvrige regionale myndigheter har vært avgjørende for å oppnå en mest mulig bærekraftig bruk av arealressursene veid opp mot andre samfunnshensyn. Sammenlignet med 2016 har omdisponeringen av dyrka mark i Hedmark gått betydelig ned. Det må imidlertid påregnes en økning i omdisponeringen i Hedmark kommende år ut fra store pågående samferdselsprosjekter innenfor både jernbane og veg. Fylkesmannen ivaretar jordverninteressene primært gjennom tidlig involvering i planprosessene. Fylkesmannen deltar også aktivt i et pilotprosjekt knyttet til kompensasjon for tap av dyrka mark ifb planlegging av IC-Dovrebanen på strekningen Sørli-Åkersvika i Stange kommune. Arbeidet utføres i samarbeid med Bane NOR og Hedmarken landbrukskontor. Prosessen foregår parallelt med reguleringsplanarbeidet for strekningen og skal inngå i planen.

Innen jordbruksområdet har Fylkesmannen hovedfokus på å opprettholde et rikt og variert kulturlandskap og redusere miljøbelastningen. Tiltak som fremmer god agronomi, i form av bedre drenering, riktig bruk av gjødsel, riktig sortvalg, redusert jordpakking og avrenning, prioriteres

høyt. Fylkesmannen har også i økende grad prioritert klimatiltak gjennom utforming og forvaltning av tilskuddsordningene. Gjennom arbeidet med rullering av regionalt miljøprogram i 2018 er miljøutfordringer i Innlandet beskrevet, og tiltak valgt ut fra disse.

Fylkesmannen har i flere år jobbet sammen med skognæringa for å øke klimatiltakene plantetetthet og skoggjødsling. Foryngelse av all hogst har derfor høy prioritet. Fylkesmannens kontroll av kommunene viser at alle kommuner i Hedmark følger godt opp foryngelseskravet. Plantetettheten er tilnærmet optimal, over 200 planter pr dekar i snitt. Oppslutningen om gjødsling av skog som klimatiltak har vært meget god blant skogeierne i Hedmark, og har vært høyere enn de faglige måltallene. Selv med en betydelig nedgang i gjødslingsareal i 2018, ligger snittet de siste tre årene i øvre del av estimatet for egnede gjødslingsarealer i Hedmark (33-48.000 dekar per år jfr. rapporten Målrettet gjødsling av skog som klimatiltak).

Avvirkningsnivået i Hedmark har holdt seg stabilt høyt i de siste årene på rundt tre millioner m³ pr år, som fortsatt er godt under nyttbar tilvekst forutsatt en høy skogkulturinnats (NIBIO RAPPORT/VOL.:2, NR, 2016). Miljøhensynene i forbindelse med skogsdrift blir av næringa ivaretaget gjennom Norsk PEFC skogstandard, og det er svært få saker etter bærekraftsforordningen. Hele fylket har blitt tilbudt skogbruksplan med miljøregistreringer. Miljøregistreringene er nå gjenstand for revidering i forbindelse med nye skogbruksplanprosjekter.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Økt planting med tilskudd til tettere planting, og økt gjødsling, sammenlignet med 2017

I Hedmark har skogbruket respondert godt på miljø-/klimavirkemidlene for skognæringa. Fylkesmannen har hatt tett oppfølging med kommuner og næringsaktører, bl.a. gjennom halvårlege skogkulturmøter med de store næringsaktørene.

Tettere og mer planting

Planteaktiviteten har økt jevnt de siste årene, både i areal og antall planter. Klimatilskudd til tettere planting bidro til å øke plantetettheten fra ca. 180 planter per daa i 2015 (før tilskudd) til over 200 pr daa i 2018. Fra 2015 til 2017 økte nyplantingen med 30 prosent fra 7,9 til 10,3 millioner planter, og plantearealet med 16 prosent fra 44.300 til 51.200 daa. 2018 ligger noe lavere, med 9,5 millioner planter på 47.000 dekar. Årets krevende tørkesommer kan være en forklaring på nedgangen. Det er anslått et totalt plantebehov på ca. 11-12 millioner planter pr år. Plantetettheten vurderes tett opp til optimal, med naturlige variasjoner mellom regionene i fylket.

Suppleringsplanting fikk et stort løft i 2017, etter en negativ tendens i en del år. Det ble i 2018 plantet ut totalt 422.940 suppleringsplanter mot 635.400 året før. Fortsatt godt over nivået før klimatilskuddet ble innført, men behovet er imidlertid betydelig høyere. Fylkesmannen i Hedmark har diskutert dette med kommunene og næringsaktørene, og ønsker å ha enda mer fokus på tiltaket. Vi har spilt inn forslag til forbedring av tilskuddsordningen. Økt digitalisert kartfesting vil kunne effektivisere kontrahering, bl.a. sammen med aktivitetsrapporter fra skogfundsregnskapet.

Gjødsling som klimatiltak

Klimatilskuddet på 40 prosent har bidratt til en markant økning av skoggjødsling i Hedmark. Fylkesmannen har vært en pådriver for at aktørene har satsset strukturert og offensivt. Arealet har ligget over det som er beregnet som egnet areal i gjødslingsrapporten til Ldir, Mdir og NIBIO. Resultatet i 2018 ble 28.000 dekar, som gir et snitt på 46.000 dekar de siste tre årene, dvs. i øvre del av estimatet for egnet areal. Vi ønsker sammen med næringsaktørene å forsterke innsatsen på tiltaket igjen. Vi mener nivået på sikt bør normalisere seg på rundt 40.000 daa, forutsatt fortsatt tilskudd på samme nivå.

Tiltak i regionalt miljøprogram (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Tiltak i regionalt miljøprogram er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

Arbeidet med miljøutfordringene i Hedmark er rettet mot tre hovedområder: redusere avrenning av næringsstoffer til vassdrag, redusere utslipp av klimagasser og hindre gjengroing av kulturlandskapet.

Hedmark har i 2018 gjort noen endringer i tilskuddsordningene i regionalt miljøprogram som følge av årets jordbruksavtale. Det er innført tilskudd til drift av bratt areal, og tilskudd til utsatt jordarbeiding i erosjonsklasse 1 og 2 for areal i nedslagsfelt til ikke-prioriterte vassdrag. Nedlegging/nedfelling av husdyrgjødsel er innført som egen tilskuddsordning, med høyere foreløpig tilskuddssats enn de andre ordningene for miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel. Det er stor interesse for husdyrgjødselordningene. Generelt treffer ordningene i regionalt miljøprogram godt i forhold til de regionale utfordringene, og oppslutningen om programmet er stabil.

Gjennom arbeidet med rullering av regionalt miljøprogram i 2018 har vi beskrevet miljøutfordringer i Innlandet og valgt tiltak ut fra disse.

3.1.1.15 Andre oppdrag

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Fylkesmannen i Hedmark har i 2018 vært deltaker i ressursgruppa for boligsosial veiviser som er samordnet av Husbanken, samt medarrangør på en innlandskonferanse sammen med Husbanken (i Hamar). Vi har hatt fokus på boligsosialt arbeid, den boligsosiale strategien og veiviseren.no i all relevant kontakt med kommunene (opplæringstiltak, tilsynsaktivitet/systemrevisjon, klagesaksbehandling mm), og samordner oss internt hos Fylkesmannen gjennom en egen gruppe for utviklingsoppgaver på tvers av Helse/sosial/barnevern. I 2018 har det også pågått et arbeid med formål å ta et initiativ fra Fylkesmannen i Hedmark for å samordne staten på regionalt nivå, med utgangspunkt i toppledelsen og alle relevante regionale aktører. Kartlegging er foretatt, og Husbanken har vært involvert. Dette arbeidet strandet imidlertid som følge sammenslåingsprosesser mellom Fylkesmannen i Hedmark og Fylkesmannen i Oppland. Det er behov for å lage en modell for Fylkesmannen i Innlandet, som skal omfatte begge fylker. Den årlige Røroskonferansen (bolig og rus) ble ikke avholdt i 2018. I stedet har vi startet planleggingen av hvordan vi skal ivareta kommunene i Hedmark og Oppland på en god måte framover, for å sikre en helhetlig og effektiv tilnærming til boligsosialt arbeid i Innlandet.

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Det planlagte tilsynet på helse- og omsorgsområdet (både overfor spesialisthelsetjenesten og i kommunene) har blitt gjennomført i tråd med føringene fra Statens helsetilsyn. Tilsynet har således blitt godt planlagt og samordnet. Vi har oppfylt, og delvis overoppfylt, målkravene fra helsetilsynet når det gjelder planlagte tilsyn. Tilsyn med avvik (lovbrudd) har blitt fulgt opp i tråd med nasjonal veileder. Også tilsyn fra tidligere år har blitt fulgt opp, slik at vi ved utgangen har relativt få tilsyn der oppfølgingen ikke er avsluttet. Når det gjelder hendelsesbaserte tilsynssaker så har vi sluttført relativt sett mange saker med en saksbehandlingstid som er betydelig bedre enn målkravet.

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Dette følges opp rutinemessig og i tråd med Helsetilsynets veileder. Av og til må kommunene få noe lengre tid med lukkeprosessen, men da blir det avtalt ny frist for ferdigstillelse/avslutning av tilsynet.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Fylkesmannen har hatt stort fokus på arbeidet med klimatiltak innenfor landbrukssektoren, spesielt i 2016 og 2017. I 2018 har imidlertid utviklings- og informasjonsarbeid ut over ren forvaltning av tilskuddsordningene vært nedprioritert. Gode klimatiltak er ofte sammenfallende med godt skogbruk, god agronomi og god økonomi for produsentene. Klimatiltak har vært opprioritert i disponeringen av de fylkesvise midlene til tiltak innen regionalt miljøprogram (RMP) og Klima- og miljøprogrammet i 2018. Fylkesmannen har samarbeidet aktivt med skognæringa om prioritering av klimamidlene til tettere planting og gjødsling (egen rapportering). Fylkesmannen bør kunne få en tyngre rolle i å løfte og utvikle det kunnskapsbaserte klimaarbeidet i landbrukssektoren.

Minimum 50 % av kommunene tilfredsstiller krav (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 50 % av kommunene tilfredsstiller krav.

Målet er nådd.

15 av 22 kommuner = 68 % av kommunene tilfredsstiller krav.

Andel kommuner som tilfredsstiller statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging

Resultatmål	Resultat	Andel kvalitetssikret
50 %	18 %	68 %

Alle kommuner i fylket skal ha mottatt bistand til KE-planlegging (fra kapittel 3.2.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging, herunder veiledning til ny klimagasstatistikk og statlige forventninger til klima- og energiplanleggingen.

Fylkesmannen formidlet nasjonale hensyn til kommunene gjennom tilbakemelding på alle oppstartsmeldinger og høringer i plansaker og gjennom veiledning, svar på spørsmål på telefon og epost, deltagelse i diverse møter i større planprosesser. Fylkesmannen har gjennomført en spørreundersøkelse om klimaarbeidet i alle kommuner.

Fylkesmannen har bistått miljødirektoratet med prioriteringer av klimasatssøknader. 12 av 15 klimasatssøknader fra 8 ulike kommuner samt fylkeskommunen fikk støtte i 2018.

Fylkesmannen oversendte oversikt over klimaplaner og klimatiltak til MD den 21.01.2019.

Mottatt bistand til klima- og energiplanlegging

Antall kommuner i fylket	Antall kommuner som har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging	Resultat
22	10	- 12

3.1.2.4 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningssituasjonen

Fylkesmannen i Hedmark har også gjennom 2018 hatt et samarbeid med ledernetverket for voksenopplæring. Fylkesmannens innsats går ut over de enkeltoppgaver vi har innenfor dette feltet, da vi mener det er avgjørende å innlemme også denne delen av opplæringssektoren i et større helhetlig og samordnet tenkning og arbeidsform. Den enkelte leder innfor dette feltet sitter uten lederkollegaer innenfor det samme feltet i sin kommune, og målsettingen med Fylkesmannens samordning på dette feltet er å stadig utvikle det slik at det er et samarbeidsforum som gir den enkelte leder en økt forståelse og et bredere perspektiv. Nettverket arbeider med å øke den kollektive kapasiteten, og det arbeides med å trekke deltakerne inn i øvrig samarbeid. Fylkesmannen samarbeider også med dette nettverket for å gi ansatte i voksenopplæringen god etterutdanning. Arbeidet i nettverket gir flyktninger en bedre hverdag i den enkelte kommune.

Fylkesmannen har dialog med kommunene og gir veiledning i spørsmål knyttet til flyktninger. Erfaring er at de mindre kommunene har utfordringer bl.a. med å skaffe morsmåslærere i skolen. Vi bidrar med veiledning i dette arbeidet. Også i andre spørsmål knyttet til flyktnings situasjon besvarer vi spørsmål og veileder kommunene etter behov.

Fylkesmannen tildeler midler til kommunene til grunnskoleopplæring for flyktninger.

Inkludering er en overordnet verdi vi har på agendaen i mange sammenhenger. Dette preger arbeidet under overskriften kultur for læring, og det preger vår dialog med kommunene.

Andel flyktninger bosatt innen (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 90 % Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Det er i 2018 gjort anmodning om bosetting av 230 flyktninger i Hedmark. Hedmarkskommunene har fattet vedtak om bosetting av 228 flyktninger. Av disse er 163 flyktninger faktisk bosatt ved utgangen av 2018. Tall hentet fra Imdi

Andel enslige mindreårige bosatt (fra kapittel 3.2.1.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel enslige mindreårige bosatt innen 3 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 80 %.

Det er i 2018 gjort anmodning om bosetting av 10 enslige mindreårige til kommuner i Hedmark. Kommunene har fattet vedtak om bosetting av 8 enslige mindreårige og av disse er 7 faktisk bosatt ved utgangen av 2018

3.1.2.5 God samordning i opprydding av marin forsøpling

Det er fokus på utslipp av plast fra vegtrafikk, landbruk og generell forsøpling. Det blir tatt initiativ til samordning med kommunene om begrensning av utslipp og forsøpling av plast.

3.1.2.6 Andre oppdrag

Vi har ikke oppnådd målkravet for saksbehandlingstid for rettighetsklager etter sosialtjenesteloven. Det ble iverksatt tiltak for å redusere restansene mot slutten av 2018. tiltakene hadde effekt på restansesituasjonen, men vi oppnådde allikevel ikke forventningen om 90% av sakene innen 3 mnd.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Gjennom deltagelse på samling i udir, aktiv bruk av metodehåndboka, erfaringsutveksling om tilsynsarbeid internt og med andre embeter og arbeid i team med tilsynet vurderer vi at vi har opparbeid god kompetanse i tilsynsteamet og utarbeider tilsynsrapporter med god kvalitet. Vi har gitt spisset veiledning knyttet til tema i FNT *skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø* i skoleeiersamling og i regionmøter (skoleeiere og skoleledere) i fylket. Vi har fått tilbakemelding i disse samlingene om at deltakerne var meget fornøyd med dem. Til tross for dette har vi mottatt et stort antall klager etter håndhevingsordningen.

På forurensningsområdet følges i hovedtrekk oppsatt tilsynsplan. I tillegg gjennomføres enkelte prioriterte tilsyn der aktualiteten oppstår i løpet av året.

På helse- og omsorgsområdet er tilsynsarbeidet og saksbehandling gjennomført i tråd med målkrav fra Statens helsetilsyn og i tråd med føringer gitt fra helsetilsynet i overordnede veiledere og rutiner.

På landbruksområdet arbeider Fylkesmannen målrettet mot kommunene gjennom forvaltningskontroller og veiledning. Forvaltningskontroller og oppfølging av klagesaker gir en helhetlig oversikt og godt grunnlag for vårt fokus på enhetlig forvaltningspraksis og likebehandling. Som utgangspunkt for forvaltningskontrollene er det utarbeidet en risikobasert kontrollplan. I 2018 ble det foretatt forvaltningskontroll i 11 av 22 kommuner.

I forvaltningskontrollene ber Fylkesmannen også om at kommunen orienterer om delegasjon, rutinebeskrivelser, habilitet og rutiner for oppdatering av AR5.

Fylkesmannen gjør bruk av rapporteringshjemmelen i jordlovens § 3, som grunnlag for en mer systematisk oppfølging og veiledning av enkelte utvalgte kommuner (2-3 kommuner pr. år).

Behandling av klager på kommunevedtak, generell veiledning, kurs og møter for kommunene, er prioriterte tiltak for å sikre lik forvaltningspraksis i kommunene og derved likebehandling.

På samfunnsikkerhets- og beredskapsområdet har embetet gjennomført tilsyn etter målkravet.

Omfangskrav for Hedmark (fra kapittel 3.3.1.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Omfangskravet på 52 poeng skal være oppfylt.

Vi har som tidligere nevnt i denne årsmeldingen ikke oppfylt tilsynskravet på 52 poeng, kun 20 poeng der alle er tilsyn etter opplæringsloven. Alle de planlagte tilsynene er startet opp i 2018, bortsett fra ett knyttet til Voksenopplæring. Dette tilsynet måtte nedprioriteres grunnet mange saker etter håndhevingsordningen og at tilsyn knyttet til opplæringsloven kapittel 9 A ble prioritert. Vi har ikke utarbeidet foreløpige tilsynsrapporter etter opplæringsloven kapittel 9 A og på barnehageområdet. Det skyldes mangel på menneskelig ressurser ved at saksbehandlere har sluttet og sykdom, og at det har tatt lang tid å få tilsatt nye saksbehandlere.

Bedre skolemiljø (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere skal ha fått nødvendig oppfølging for å sikre en enklere, raskere og tryggere behandling av saker om elevenes skolemiljø på skolenivå.

I 2018 har Fylkesmannen i Hedmark gjennomført et omfattende arbeid knyttet til skolemiljø. Vi ser at det er helt avgjørende at Fylkesmannen utfører alle oppgaver i en helhetlig sammenheng, og måten vi har grepet samordningsoppgaven innenfor oppvekstsektoren er beskrevet andre steder i rapporten. Også med temaet skolemiljø har vi arbeidet forskningsbasert i fellesskap med andre aktører. Vi arbeider sammen mot felles målsetting, og vi gjennomfører tiltak som settes inn i helheten, og som bl.a. derfor gir effekt.

Det er i 2018 gjennomført regionale samlinger med hovedvekt på regelverket. I tillegg er det gjennomført veiledning med enkelte skoler/skoleeiere. I 2018 har vi gjennomført samtaler med rektor og ansatte på skolen i de aller fleste enkeltsakene vi har mottatt etter kap. 9a. Dette har vært svært nyttig og gitt mer informasjon enn det som har framkommet gjennom dokumentasjon.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn per år.

I 2018 har Fylkesmannen i Hedmark hatt tilsyn med tema Individuell plan (IP) i introduksjonsordningen i to kommuner. Disse to kommunen var Rendalen og Follidal. Det ble gjennomført intervjuer med asylsøkere/deltakere i introduksjonsordningen ved hjelp av telefontolk. I tilsynsrapportene konkluderte vi med at de to kommunene må kartlegge bedre for individuelle planer skrives. Vi registrerte at deltakerne var involvert noe i startfasen av utarbeidelse av IP. Flyktingtjenesten sa at de har begynt å bruke malen fra IMDi for utarbeidelse av IP og at det var nyttig. Konklusjonen i begge tilsynene var at det må settes mer konkrete mål basert på realistiske planer og kartlegging, tettere oppfølging av IP fra Flyktingtjenesten og mer fokus på endringer underveis og evaluering av IP og introduksjonsordningen for den enkelte.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

I 2018 klarte Hedmark å behandle alle klagesaker etter pbl innenfor frist. Gjennomsnittlig behandlingstid var 50 dager.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	40	40

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.4.2 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Alle saker behandlet innen frist.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	- 100 %		0	0

Ingen saker er gitt utsatt iverksetting som derfor er 100 % måloppnåelse. 0 % differanse.

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker

Alle reguleringsplanklager ble behandlet innen 12-uker.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i klager over reguleringsplan

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	15	15

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.6.1 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Ingen saker mottatt i 2018

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %		0	0

Feil i tabell. 0 saker mottatt = 100% måloppnåelse

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.6.2 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Ingen saker mottatt.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %		0	0

Feil i tabell. 0 saker mottatt = 100% måloppnåelse

Kompetanse i regelverket på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 3.3.1.1.8.1 i TB)**Rapportere på**

All saksbehandling knyttet til klagesaker, tilsyn og håndheving av skolemiljø saker skal være utført med riktig kvalitet i tråd med regelverket og instruksjer.

Saksbehandlingen knyttet til skolemiljø er utført med riktig kvalitet i tråd med regelverk og instruksjer. I noen saker har saksbehandlingstiden vært lang grunnet stor arbeidsmengde og turnover som følge av omorganiseringen.

Tilsyn er gjennomført med riktig kvalitet i tråd med regelverk og instruksjer. I 2018 var det planlagt tilsyn tilsvarende poengkrav. Flere påbegynte tilsyn ble ikke avsluttet i 2018, men avsluttes i 2019. Vi har brukt lang tid på å avslutte tilsynene på grunn av uvanlig stor turnover og omfanget av klagesaker knyttet til opplæringslovens kap. 9A. Omorganiseringprosessen har også tatt kapasitet på området da en saksbehandler har vært sentral tillitsvalgt i prosessen. Dette er grunnene til lav poengoppnåelse.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen arbeider målrettet mot kommunene gjennom forvaltningskontroller og veiledning. Som utgangspunkt for forvaltningskontrollene er det utarbeidet en risikobasert kontrollplan. I 2018 ble det foretatt forvaltningskontroll i 11 av 22 kommuner. I forvaltningskontrollene ber Fylkesmannen også om at kommunen orienterer om delegasjon, rutinebeskrivelser, habilitet og rutiner for oppdatering av AR5.

Fylkesmannen gjør bruk av rapporteringshjemmelen i jordlovens § 3, som grunnlag for en mer systematisk oppfølging og veiledning av enkelte utvalgte kommuner (2-3 kommuner pr. år).

Behandling av klager på kommunevedtak, generell veiledning, kurs og møter for kommunene, er prioriterte tiltak for å sikre lik forvaltningspraksis i kommunene og derved likebehandling.

Gjennomført kontroll i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Gjennomført kontroll i henhold til kontrollplan.

2018 ble et år som krevde ekstra arbeidsinnsats grunnet sammenslåingen av 2 fylkesmannsembeter, utarbeidelse av ny RBU og ekstraordinært arbeid med avlingssvikt. Den ekstraordinære situasjonen med avlingssvikt krevde omfattende informasjon til foretak og kommunal landbruksforvaltning. Fylkesmannen mottok totalt 1450 søknader om avlingsskade for behandling. De ekstraordinære arbeidsoppgavene medførte at noen forvaltningskontroller som var planlagt høsten 2018 ikke ble gjennomført.

Kontroll av foretak og oppfølging av avvik

Foretak	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
A	Fylkesmannen er skogoppsyn for kommuneskogene.	Ingen vesentlige avvik.	
B,C og D	PT	Kontroll av mulig driftssamarbeid. Ikke avsluttet	
E og F	PT	Kontroll av mulig driftssamarbeid. Ikke avsluttet	
G, H, I, J, L og M	PT	Kontroll av mulig driftssamarbeid. Ikke avsluttet	

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Ja. Gjennomført kontroll av slakta dyr
Antall kontrolltiltak av foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2017	15
Antall kontrolltiltak av foretak som skal følges opp vedr produksjonsgrensen i 2019	6
Antall kontrolltiltak av foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2018	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert pga mistanke om driftsfelleskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning pga driftsfelleskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	3
Beløp som er ilagt i standardisert erstatning	0

Kontroll av foretak - tilskudd og erstatninger

Ordning	Er kontrollpunkter fastsatt?	Effekter av kontrollpunktene
NMSK	Ja	Kontroll av kommuneskoger. God erfaring
PT	Ja	Kontroll av driftssamarbeid i 2 saker med 7 foretak. Tilbakebetalingskrav: kr 510 000 og kr 1 800 000. Kontroll av driftssamarbeid er ofte svært ressurskrevende

Inntektskontroll av tidligpensjonsmottakere

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Saker kontrollert som følge av avvik i kontrolliste	12
Saker funnet i orden	11
Saker med feil	1
Beskrivelse av feilene	

I en sak med feil er det sendt krav om tilbakebetaling. I etterkant har TPO-mottaker fått endret næringsoppgave og selvangivelse slik at krav om tilbakebetaling er frafalt.

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på
Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 % av kommunene.

Fylkesmannen har i 2018 gjennomført i alt 12 forvaltningskontroller fordelt på 11 av 22 kommuner

Forvaltningskontroller av kommunene

Kommune	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
Eidskog	Produksjons- og avløsertilskudd	4 avvik. Kommunen har mangelfulle rutiner for å journalføre e-poster i sitt arkivsystem og må vurdere og begrunne avkortinger	Følger opp kommunens rutiner
Grue	Produksjons- og avløsertilskudd	8 avvik. Har ikke registrert søknadene i arkivsystemet. Har kontrollert 1-2 søknader for lite ved flere søknadsomganger og ikke alle data er lagt inn i eStil-PT. Kommunene må vurdere og begrunne eventuelle avkortinger.	Følge opp kommunens rutiner
Elverum	Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveger	Ingen avvik	
Stor-Elvdal	Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveger	Ingen avvik	
Åsnes	Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveger	Ingen avvik	
Hamar	Rapportering når det gjelder avgjørelser etter jordlovens §§ 9 og 12 og konsesjonsloven	Ingen overprøvinger	
Engerdal	Rapportering når det gjelder avgjørelser etter jordlovens §§ 9 og 12 og konsesjonsloven	Ingen overprøvinger	
Kongsvinger	Rapportering når det gjelder avgjørelser etter jordlovens §§ 9 og 12 og konsesjonsloven	Ingen overprøvinger	
Trysil	Skogfond- og rentemiddelregnskap (i samarbeid med ekstern revisor)	Ingen vesentlige avvik	
Elverum	Skogfond- og rentemiddelregnskap (i samarbeid med ekstern revisor)	Ingen vesentlige avvik	
Våler	Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveger.	Ingen vesentlige avvik.	
Sør-Odal	Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveger.	Kommunen har ikke gode rutiner på gjennomføring av vedlikeholdskontroller.	Kommunen anbefalt å forbedre sine rutiner, og FM vil følge opp kommunen

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	35	55 %	12	22

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på
Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %.

Avvikene følges opp ved fylkesmannens kontinuerlig oppfølging og kommunikasjon med kommunene og ved påfølgende

forvaltningskontroller

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Dette er vanskelig å måle, men i den grad det kan være en indikator, så er det svært sjelden at vi får negative tilbakemeldinger fra publikum/pasienter/brukere etter at vi har fattet avgjørelser i rettighetsklager. I tillegg har vi relativt få rettighetsklager som omhandler "rett til nødvendig helsehjelp", noe som også kan indikere at pasienter og brukere er fornøyd med de helse- og omsorgstjenestene som blir tilbudt.

Antallet stedlige tilsyn skal økes (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet stedlige tilsyn er økt sammenlignet med 2017.

Antallet tilsyn er på samme nivå som i 2017. Dette har sammenheng med at vi har prioritert antallet tilsyn ut i fra "nye vedtak" og en konkret "risikovurdering" når det gjelder vedtak fra tidligere år.

Stedlige tilsyn etter kap. 9

Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2017	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2018	Økning	Resultatmål
12	11	-1	Positiv økning

Minst 80 prosent av (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Minst 80 prosent av barn registrert ved barneverninstitusjoner og omsorgssentre skal få tilbud om samtale.

I 2018 var det på tilsynstidspunktene registrert til sammen 164 barn ved barneverninstitusjonene og omsorgssenteret i Hedmark. 126 av disse barna fikk tilbud om samtale. Andel tilbudt samtale ut fra antall barn utgjør 77%.

Tilsynsmyndighetenes kontakt med barn i barneverninstitusjoner og omsorgssentre

Resultatmål	Resultat	Antall barn totalt	Antall samtaler tilbudt
80 %	75 %	158	120

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

Median saksbehandlingstid på 4,0 måneder.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	81 %	81 %

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker(2) (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

Vi har i 2018 kun hatt tilsynssaker behandlet med lokal avklaring. Disse sakene fremkommer ikke av tall i denne tabellen. Tabellen er derfor, i noe grad, misvisende.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	0 %	0 %

Avslutning av klagesaker: Minst (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Målkravet oppnådd for Rett til nødvendig helsehjelp, men ikke for pasientreiser og helse- og omsorg for øvrig.

Målkrav ikke oppnådd for klager etter sosialtjenestelovgivningen

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	66 %	66 %
Helse/omsorg	90 %	65 %	65 %

Andel vedtak om bruk av tvang (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)

Rapportere på

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Målkravet oppfylt.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	100 %	100 %

Andel søknader om dispensasjon (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

Målkravet oppfylt.

Tilsynsaktiviteter(4) (fra kapittel 3.3.1.3.4.4 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 150 poeng

Målkravet nesten oppfylt.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
150	- 6	144

Tilsynsaktiviteter(3) (fra kapittel 3.3.1.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 30 poeng

Målkravet overoppfylt.

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
30	13	43

Tilsynsaktiviteter(4) (fra kapittel 3.3.1.3.6.4 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 50 poeng

Vi har gjennomført planlagte tilsyn tilsvarende 46 poeng. Tilsynene er gjennomført som del av LOT og ett tilsyn med tema "forsvarlig gjennomføring av tjenesten økonomisk stønad"

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
50	-4	46

3.1.3.4 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet

Saksmengden på vergemålsrådet har også i 2018 vært stor. Gjennom hele året arbeidet vi for å få ned restansene, men oppnådde likevel ikke fullt ut de krav som var satt til saksbehandlingstid på feltet. I tillegg måtte vi også dette året nedprioritere flere oppgaver, bl.a. opplæring av alle verger. Saksbehandlingstiden på de sakene som ikke var blant de prioriterte, har også vært for lang.

Også dette året arbeidet vi med å forbedre kvaliteten i saksbehandlingen ved blant annet utvikle bedre rutiner og brevmalere. Vi forbedret også vårt arbeid med å rekruttere faste verger, og gjennomførte opplæring for disse vergene. Vi begynte også et arbeid med å sette tilsynsarbeidet mer i system, men dette ble vanskelig å prioritere.

Fylkesmannen utførte kontroll av alle vergeregnskapene i det sentrale uttrekket fra Statens sivilrettsforvaltning. På bakgrunn av manglende innlevering av fullstendige regnskap, og bekymringsmeldinger, ble det ført tilsyn med verger også ut over den nevnte regnskapskontrollen. Disse sakene har vært både arbeidskrevende og tidkrevende. I flere saker endte det opp med at vi måtte bytte verge.

Vi hadde relativt god tilgang på verger også i 2018, men har rekruttert flere nye faste verger.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Fylkesmannen oppnådde at 78 % av vedtakene ble fattet innen 70 dager.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
78 %	80 %	-2 %

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager.

82% av vedtakene ble fattet innen 20 dager, og målkravet er oppnådd.

Saksbehandlingstid - Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
82 %	80 %	2 %

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager.

93% av vedtakene ble fattet innen 45 dager. God måloppnåelse.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
93 %	80 %	13 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.5 i TB)**Rapportere på**

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 70 dager.

Vi klarte ikke målkravet for klagesaksbehandlingen. 56% av sakene ble behandlet innen tidsfristen på 70 dager.

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
56 %	80 %	- 24 %

Fylkesmannens kontroll av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

Vi oppnådde målkravet om gjennomgang av alle vergeregnskapene fra det sentrale uttrekket fra SRF.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
100 %	100 %	0 %

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 50 %.

Målkravet ble nådd. Av vergeregnskapene ble 55 % innsendt digitalt.

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 50 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
55 %	50 %	5 %

Digital innsending av søknader om vergegodtgjøring og fylkesmannens samtykke (fra kapittel 3.3.2.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 30 %

Målkravet er nådd ved at hele 60% av søknadene om godtgjøring og søknadene om fylkesmannens samtykke ble sendt inn digitalt.

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 30 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
60 %	30 %	30 %

3.1.3.5 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede

Ved opprettelse av vergemål innhenter vi vergehavers samtykke til opprettelsen av vergemålet, vergemålets omfang og valget av verge mindre han eller hun ikke er i stand til å forstå hva et samtykke innebærer. Vi søker også å gjennomføre samtaler med personer det er søkt vergemål for, med mindre det er umulig eller formålsløst.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Før et eventuelt vergemål opprettes, skal det foretas nødvendige undersøkelser slik at mandatet kan individtilpasses og ikke er mer inngripende enn nødvendig

Ved opprettelse av vergemål innhenter vi opplysninger som er relevante for vurderingen av om vergemål skal opprettes, vergemålets omfang og hva vedkommende trenger hjelp til.

I de fleste saker er likevel ikke er mulig å kartlegge alle forhold og det er som regel heller ikke mulig å forutse hvilke behov som kan oppstå. I disse sakene er det derfor hensiktsmessig å utforme mandatet relativt vidt, slik at vergehavers rettigheter og plikter blir ivaretatt framover i tid.

Vi viser også til at det er en grense for hvor inngående Fylkesmannen kan undersøke den enkelte sak ut fra ressurs hensyn.

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk**3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene**

Både innenfor barnehage- og skoleområdet har Fylkesmannen gjennomført omfattende arbeid for å øke kompetansen og kvaliteten. På skoleområdet deltar alle kommuner og alle skoler i forsknings- og utviklingsarbeidet Kultur for læring. I dette prosjektet arbeides det forskningsbasert og systematisk får å heve de ansattes kompetanse gjennom profesjonelle læringsfellesskap. Det samme gjøres for skoleledere og skoleeiere i ulike fora.

Alt arbeid i FoU-prosjektet har Fylkesmannen det administrative ansvaret for og Høgskolen i Hedmark det faglige ansvaret for.

I tillegg til dette arbeidet er det på barnehageområdet gjennomført ulike videreutdanninger og etterutdanninger, både innenfor fylkesvise tilbud og innenfor de nasjonale videreutdanningsstrategiene.

Fylkesmannen arbeider også med å øke kompetansen i sektor knyttet til ulike nasjonale satsinger eller tiltak. Eksempelvis har vi hatt et sterkt trykk på nye regler i opplæringslovens kap 9A. Vi har orientert om regelverksendringene samtidig med at vi arbeider for å få på plass en økt forståelse for de gode verdiene som gjennomgående må prege kommunenes arbeid . Helhetsperspektiv ligger til grunn i alt arbeid vi gjør for å heve kvaliteten

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Det er ikke gjennomført noen brukerundersøkelser eller ansatte-undersøkelser i 2018.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks**3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver**

Ingen avvik.

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Ingen avvik.

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Ingen avvik.

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Ingen avvik

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Ingen avvik.

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Hvilke utfordringer opplever FM at NAV-kontorene har med KVP (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive situasjonen for kvalifiseringsprogrammet (KVP) i fylket, herunder: I hvilken grad blir personer i målgruppen for programmet vurdert med hensyn til deltakelse og får de som har krav på det, tilbud om program; Hva kjennetegner NAV-kontor som jobber godt med KVP, og hvilke utfordringer opplever Fylkesmannen at NAV-kontorene har i arbeidet med KVP; Hvilke virkemidler benytter Fylkesmannen for å understøtte kommunenes arbeid for å øke bruken av KVP.

I Hedmark deltok 176 deltagere i kvalifiseringsprogrammet. I følge en egenrapportering fra Nav-kontorene i fylket, går det fram at ikke alle som har krav på program får det. Flere av kontorene som rapporter dette, viser imidlertid til at de har planlagt konkrete tiltak for å sikre at personer i målgruppen får tilbudet. Det er flere mindre kontor som ikke hatt KVP-deltagere dette året, men hevder selv at de har oversikt over aktuelle brukere.

Fylkesmannen ser at Nav-kontor som over lang tid har hatt god ledelsesforankring, en organisasjon med dedikerte, engasjerte KVP veiledere, interne rutiner, strukturert faglig samarbeid både internt og eksternt har gode resultater.

Når det gjelder utfordringer med KVP-arbeidet, forutsetter dette fortløpende drøftinger om prioritering av ressurser. Det er bl.a en utfordring i forbindelse med kontinuitet i oppfølgingen av deltagere ved fravær av veileder. Forankring og kunnskap om KVP er fortsatt en utfordring. Språkutfordringer er fortsatt en stor utfordring. Små kommuner med store avstander sliter med å skaffe aktuelle tiltak.

Fylkesmannen har også dette året hatt KVP-som fast tema på våre møter med Nav-lederne. Tema i 2018 var bl.a de foreslåtte endringer i loven vedrørende KVP. Under tilsyn med «Tildeling og gjennomføring av tjenesten økonomisk stønad», ble det lagt vekt på om oppfølging ble tilbudt, herunder bl.a identifisering og behov for tjenesten KVP. Vi hadde planlagt, og gjennomførte dialogmøte med Nav-kontor der situasjonen og erfaring med KVP og aktivitetsplikten var tema. Det er 2 regionale KVP fagnettverk som har møter 2- 4 ganger i året. FM/Nav Fylke deltok etter behov ved disse samlingene. Sammen med Fylkesmannen i Oppland arrangerte vi i oktober felles KVP fagdag der målgruppen var KVP-veiledere og deres ledere, i alt 116 deltagere. Overordnet tema var brukerperspektivet i KVP. I forbindelse med "Ny i Nav," er KVP alltid et særlig punkt i opplæringen.

Vilkår for aktivitet for de under 30 år... (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år. Herunder om aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Kommunene har redegjort for sine erfaringer med aktivitetsplikten. Erfaringene er varierte. Tilbakemeldinger viser at kommuner som har tilgang på varierte aktivitetsplasser og kapasitet til oppfølging anser erfaringene med aktivitetsplikt som gode. Vi har ikke tall/andelsangivelse av overgang til arbeid/utdanning. Kommunene angir at gjennomføring av aktivitetsplikt er ressursmessig krevende og at det i mange tilfeller avdekkes et behov for oppfølging av bruker. Små kommuner synes å finne gjennomføring av aktivitetsplikt mhp tilgang til varierte aktivitetsplasser og kapasitet til oppfølging særlig krevende.

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven.

Vi har i 2018 ikke gjennomført tilsyn med kommunenes krisesentertilbud.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	22
Antall krisesentertilbud i fylket	2
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2016	2
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2016	20
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2017	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2017	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2018	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2018	0

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Det er ikke gjennomført nedleggelse eller reduksjon i krisesentertilbudet til innbyggerne i Hedmark i 2018

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvísninger knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigingslova i årsrapporten.

Fylkesmannen skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

Fylkesmannen har gitt bevilgning til 405 separasjoner og 344 skilsmisser. Det er ikke delt på §§ 21 og 22 i antallet skilsmissebevilgninger. Fylkesmannen har gitt 7 avslag på søknad om skilsmisse etter § 21, 1 avvísning av søknad om skilsmisse etter § 22 og 1 avvísning av søknad om separasjon etter § 20. Hedmark mottok 265 digitale søknader om separasjon og skilsmisse (disse er ikke delt opp etter paragrafer). Fylkesmannen i Hedmark har behandlet 29 saker etter anerkjennelsesloven. Vi har behandlet 6 saker om skiftefritak etter ekteskapsloven. Det er gitt avslag på fritak for å legitimere skifte i 3 saker.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvísninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	406	405	0	1	32 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	351	344	7	0	32 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	1	0	0	1	0 %
Ekteskapsloven	Dispensasjon fra alderskravet, jf. § 1a	0				
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0				
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivf familiemedlem, jf. § 3 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7 j	0				
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	6	6	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0				
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16 a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 a andre ledd	29	29	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0				
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	0				
Brudvigingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0				

tabellen gir upresist bilde da den etterspør tall og forhold som vi ikke har datagrunnlag for å rapportere/beregne. Se tekstboks for beskrivelse av det vi kan rapportere presist

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten.

Det er ikke fattet vedtak etter barneloven i 2018. Det er dog gitt råd og veiledning per brev og telefon. Antall henvendelser er vanskelig anslå, mulig ca. 12-14.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter Fylkesmannen.

Det er stort behov for informasjon og veiledning på familierettens område. Det gis veiledning i enkeltsaker, på telefon fra publikum og ved saksbehandlingen. Spesielt gjelder dette i tilknytning til separasjonssaker, barnefordeling, foreldremekling og angående skifte mellom ektefeller. Også i anerkjennessaker er behovet for veiledning betydelig.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Det er i 2018 gitt ut opplysninger i 16 saker vedr opplysninger om biologiske foreldre og innsyn i adopsjonsmapper.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkantorene.

Vi har i 2018 gjennomført tilsyn med 2 av 3 familievernkontor. Fokus i tilsynene har vært å se på hvordan familievernkontorene legger til rette for barns medvirkning

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2018	Antall gjennomførte tilsyn i 2017	Antall gjennomførte tilsyn i 2016
3	2	1	0

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.2.8 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Det er gitt veiledning i løpende plandialog med kommunene. UU var videre et tema under den årlige pbl-konferansen for kommunene i fylket ("Universell utforming i reguleringsplan og byggesaker - mulighetsrommet til kommunene" v/Noer i Universell utforming AS).

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.2.9 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Dette arbeidet har ikke vært prioritert i 2018

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid på området barnevern og skole, herunder digitalt kurs modul 1 og veilederen.

Vi har åpnet en tilsynssak med tema grunnskoleopplæring for barn i barnevernsinstitusjon. Tilsynsobjekt i denne saken er fylkeskommunen.

Vi har også informert om digital veileder for samarbeid skole/barnevern i møtepunkter med kommunal barnevernsledelse og institusjonsledelse.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverninstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn, jf. forskrift om tilsyn med barn i barnevernsinstitusjoner for omsorg og behandling § 14 og forskrift for sentre for foreldre og barn §28.

Årsrapport for vår tilsynsvirksomhet ved barneverninstitusjoner og omsorgssentre i 2018 er sendt Bufetat, med kopi til Bufdir og Statens helsetilsyn.

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere status på barnevernstjenestens akuttberedskap i alle kommunene i fylket, herunder om alle har en forsvarlig akuttberedskap.

Fylkesmennene skal redegjøre for embetenes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Fylkesmannen har gjennom året arbeidet med å bidra til innføringen av en forsvarlig akuttberedskap i alle kommuner ved informasjon på samlinger, brev til kommuneledelsen, veiledning og oppfølging.

Ved årsskiftet hadde kommunene sør i Hedmark (i Kongsvinger, Odal, Eidskog og Solør) opprettet et interkommunalt samarbeid om akuttberedskap. Kommunene midt i Hedmark og mot nord (Ringsaker, Løten, Elverum, Stange, Hamar, Åmot, Stor-Elvdal, Engerdal og Trysil) har inngått et vertskommunesamarbeid med Ringsaker som vertskommune for barnevernvakten med oppstart 01.01.19. Barnevernsamarbeidet i Nord-Østerdal (Folldal, Tynset, Alvdal, Tolga og Rendalen) vedtok interkommunalt samarbeid om akuttberedskap og arbeidet med å få dette til, men lyktes ikke å få en endelig avtale før årsskiftet. Ut fra dette er statusen at kommunene i Hedmark, med unntak av fem, hadde en forsvarlig akuttberedskap ved inngangen til 2019.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale... (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i *Omsorgsplan 2020*, herunder *Demensplan 2020*.

Ut i fra en samlet vurdering utvikles det kommunale helse- og omsorgstilbudet i Hedmark i henhold til retning og målsettinger i *Omsorgsplan 2020*, herunder *Demensplan 2020*.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordninger 765.60 og 765.62.

Tilskuddsordningene er kunngjort for alle som tilhører målgruppene for ordningene. Tilskuddsordningene er saksbehandlet etter regelverket for ordningene og alle fullmakter er utbetalt. 21 av 22 kommuner mottok tilskudd etter ordningen til Kommunalt rusarbeid og 13 av 22 kommuner fikk tilskudd gjennom ordningen "tilbud til voksne med langvarige og/eller sammensatte tjenestebehov". I tillegg fikk 4 DPS tilskudd gjennom samme ordning til etablering av forprosjekt FACT. Alle tilskuddsmottakere i 2017 har rapportert i 2018 slik det er beskrevet i regelverket for ordningene.

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale rusarbeidet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

I tillegg bes Fylkesmannen om samlet rapportering i årsrapporten på gjennomføring av tiltak i oversendt virksomhetsplan for arbeidet i 2018 med psykisk helse og rus, jamfør Opptrappingsplanen for rusfeltet.

Det kommunale rusarbeidet i Hedmark følges tett opp gjennom tilskuddsforvaltningen, utviklingsoppgavene og gjennom tilsyn. Rusarbeidet utvikles i henhold til retning og målsettinger gitt i opptrappingsplanen for rusfeltet.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.60.

Halvparten av kommunene i Hedmark er i gang med prosjekter. God effekt. Prosjektene har blitt fulgt opp av Fylkesmannen i Hedmark ved eget seminar med alle prosjektkommunene.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

I Hedmark er det et generelt økt fokus på området, men det er bare halvparten av kommunene som har en plan på området. Av de som har en plan oppgir over halvparten at planen er fra før 2014. Det satses på hverdagsrehabilitering i de fleste kommuner, men noen mindre kommuner henger fortsatt igjen. Felte ses i sammenheng med velferdsteknologi. Alle kommuner har en koordinerende enhet (KE), men den er svært ulikt organisert og det er svært ulike stillingsstørrelser. Kommunene må prioritere å utvikle en plan for hab-/rehabfeltet, samt satse videre på styrking av fagkompetanse som ergoterapi, fysioterapi og logopedi. En styrking av ressursene ved KE er nødvendig samt presisering av både ansvar og oppgaver. Små kommuner har større utfordringer enn mindre når det gjelder å etablere et godt hab-/rehabtilbud, og flere vil være avhengige av interkommunalt samarbeid for å nå målene i opptrappingsplanen. Vi ser at hab-/rehabfeltet går i riktig retning, men det går svært sakte.

Vergeregnskap (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Embetene skal i årsrapporten rapportere på antall og andel kontrollerte vergeregnskap, samt antall verger som er under oppfølging på bakgrunn av ikke godkjente vergeregnskap. Rapporten skal også inneholde hvor mange verger som er fratatt oppdrag i løpet av 2018 på bakgrunn av regnskapskontroll.

Fra det sentrale uttrekket fra Statens sivilrettsforvaltningen gjennomgikk Fylkesmannen 217 vergeregnskap. Alle vergeregnskapene i uttrekket ble gjennomgått. I underkant 20 vergeregnskap ble ikke godkjent av Fylkesmannen, og er derfor til oppfølging. Det var for øvrig mangelfull innsending av vergeregnskap blant vergene i 2018, og totalt sett hadde Fylkesmannen ved årsskiftet 26 til oppfølging.

Oppfølging etter vergeregnskaps-kontroll

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
217	1 447	26	0

Gjennomgang av oppdrag med advokat som verge (fra kapittel 7.3.4.1.2 i TB)**Rapportere på**

Embetene skal i årsrapporten rapportere på resultatet av gjennomgangen av oppdrag hvor det blir benyttet advokat som verge med timebetaling etter offentlig salærsats jfr. oppdrag 3.3.2.1.2 i tildelingsbrevet. Dersom oppdraget ble rapportert avsluttet i 1. tertial bortfaller rapporteringskravet.

Som omtalt i vår første tertialrapportering i 2018 benytter vi i all hovedsak ikke advokater til vergeoppdrag.

Tilsyn (fra kapittel 7.3.4.1.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten kort redegjøre for tilsyn utover vergeregnskapskontroll som er gjort med vergene i sitt område i 2018. Fylkesmannen skal også kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp.

På bakgrunn av manglende innlevering av fullstendige regnskap, og bekymringsmeldinger, ble det ført tilsyn med verger også ut over den nevnte regnskapskontrollen. Disse sakene har vært både arbeidskrevende og tidkrevende. I flere saker endte det opp med at vi måtte bytte verge.

Samtale med vergehaver (fra kapittel 7.3.4.1.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på andelen opprettede vergemål for voksne i 2018 hvor det er gjennomført samtale med vergehaver. Fylkesmannen skal i tillegg redegjøre for hovedgrunnene til at samtaler eventuelt ikke er gjennomført.

Av andelen opprettede vergemål for voksne i 2018 ble det gjennomført samtale i 40,8 % av sakene. Hovedårsakene til at det ikke er blitt gjennomført samtale er at vi ikke har fått kontakt med vergehaver, vergehaver ikke ønsker slik samtale og at det ikke er mulig å ha en samtale med vergehaver på grunn av vedkommendes helsetilstand.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 7.3.4.1.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort, overordnet beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet med å individtilpasse mandater, både ved opprettelse av nye vergemål og ved gjennomgang av gamle saker.

Ved opprettelse av vergemål innhenter vi opplysninger som er relevante for vurderingen av om vergemål skal opprettes, vergemålets omfang og hva vedkommende trenger hjelp til.

I de fleste saker er det likevel ikke er mulig å kartlegge alle forhold og det er som regel heller ikke mulig å forutse hvilke behov som kan oppstå. I disse sakene er det derfor hensiktsmessig å utforme mandatet relativt vidt, slik at vergehavers rettigheter og plikter blir ivarett framover i tid.

Vi viser også til at det er en grense for hvor inngående Fylkesmannen kan undersøke den enkelte sak ut fra ressurs hensyn.

Fremtidsfullmakter (fra kapittel 7.3.4.1.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet for å øke bruken av fremtidsfullmakter.

Fylkesmannen har holdt flere foredrag om fremtidsfullmakter i fylket for organisasjoner og kommunens hjelpeapparat. Videre lå det informasjon ute på vår hjemmeside om fremtidsfullmakter.

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Fylkesmannen skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Fylkesmannen skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Fylkesmannen skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoen eller avvik på området.

Detaljert årsrapport i hht skjema er oversendt SRF i januar 2019. Det er i tillegg rapportert tertialvis til SRF om løpende forbruk gjennom året, samt til FMSF om antall saker og innsendelsesmåte.

Rettshjelp 1.1 - Søknader

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkome søknader	481	470	11
Innvilgede søknader	418	410	8
Avslåtte søknader	44	41	3

Generelt er det en viss feilmargin i tallene. Avvik mellom innkomne og behandlede søknader, skyldes at noen innkomne søknader var ubehandlet ved årsskiftet. Søknader og arbeidsoppgaver fra tolker inngår ikke i tallene her.

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

I 2018 ble det utbetalt knapt 3,2 millioner kroner på kap/post 047001, fri rettshjelp. Dette er en halvering fra 2016 og 1 million kroner mindre enn i 2017. Hovedårsaken antas å være nedgang i asyltilstrømning samt at stadig færre personer oppfyller lovens økonomiske vilkår for å få fri rettshjelp. Det forventes utbetalt tilsvarende beløp i 2019 hva gjelder oppdrag i Hedmark.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.4.3.1 i TB)

Rapportere på

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal fylkesmannen skal rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

I 2018 har vi hatt totalt 9 klagesaker på introduksjonsordningen. Klagen gjelder i hovedsak to forhold, det er retten til introduksjonsprogram og det er spørsmål om utvidet introduksjonsprogram. Det er i tillegg klaget på permisjon og trekk i stønad. Fylkesmannen har gitt medhold i en sak, opphevet fire saker og sendt de tilbake til kommunen for ny behandling og gitt avslag i fire saker.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.4.3.2 i TB)

Rapportere på

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Det har vært en klagesak på vedtak om opplæring i norsk og samfunnsfag for voksne. Det ble klaget på at vedkommende ønsket å gå på et annet Voksenopplæringscenter enn hva det var fattet vedtak om, da hun ikke var fornøyd med opplegget. Fylkesmannen opprettholdt kommunens vedtak om opplæringssted for klager.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.4.3.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier og hvor mange av nye statsborgere i fylket som har deltatt.

Vi har hatt ett arrangement på Terningen Arena i Elverum. Det deltok 128 nye statsborgere og 256 øvrige gjester fra 14 kommuner.

Fylkesmannen skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.4.3.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal også rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. introduksjonsloven.

Vi har tidligere levert samlet oversikt til Kompetanse Norge over deltakere i Hedmark fylke i norsk og samfunnskunnskap iht introduksjonsloven og antall årsverk for 1. og 2. halvår 2018.

Årsverk 2018:

1. halvår: 107,7 årsverk samlet for Hedmark fylke
2. halvår: 104,65 årsverk samlet for Hedmark fylke

Samfunnssikkerhet i arealplaner (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)

Rapportere på

Beskriv kort hva embetet gjør, i tillegg til plansamlinger, for å gjøre følgende kjent i kommunene:

- DSBs veileder [Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging. Metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planleggingen](#)
- Ny sjekkliste som er utarbeidet til ROS-analyser
- Fylkets klimaprofil blir brukt under kommunens planleggingsarbeid og i ROS-analyser.

Informasjon om DSBs veileder og sjekkliste er lagt ut på vår hjemmeside og sendt ut til alle kommuner. Informasjon om dette inngår i våre uttalelser til varsel oppstart av arealplaner. Tilsyn viser at veilederen benyttes i kommunene.

ROS som integrert del av planer (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)

Rapportere på

Erfarer embetet at ROS er en integrert del av planene i kommunene? Hvis ikke, gi en kort forklaring.

Ja.

Utfordringer i plansaker (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)**Rapportere på**

Beskriv kort hvilke utfordringer embetene har i plansaker når det gjelder integrering av ROS.

I de fleste plansaker er ROS gjennomført. I noen tilfeller kan planen mangle tiltak for å redusere risiko som er avdekket i ROS. Dette kan gjelde hensynsoner eller andre risikoreducerende tiltak.

Bruk av veileder, sjekkliste og fylkets klimaprofil (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)**Rapportere på**

Hvor mange kommuner har tatt i bruk [veileder](#), sjekkliste og fylkets klimaprofil i planarbeid og ROS-Analyser pr. 31.12.18?

Veileder er bekjentgjort for kommunene gjennom våre hjemmesider og gjennom uttalelser ved oppstart av planarbeid. Fylkets klimaprofil er omtalt i fylkes-ROS som ble revidert i 2018 og som kommunene og andre beredkapsaktører er kjent med.

Hensynssoner i kommuneplaner (fra kapittel 7.3.4.8 i TB)**Rapportere på**

DSB har som mål at kommunene etablerer hensynssoner i kommuneplaner rundt eksisterende storulykkevirksomheter, slik at det ikke skjer en uohensiktmessig utvikling i arealene rundt disse. Beskriv i hvilken grad dette har blitt gjennomført i nyere kommuneplaner.

De to aktuelle kommunene har ikke hatt revisjon av kommuneplanenes arealdeler de siste årene. Problemstillingene har vært fulgt opp i reguleringsplan for berørt område i en kommune, siste gang inneværende år hvor vi la ned innsigelse grunnet manglende tiltak i ROS.

Samordning av beredkapsplaner mot storulykkevirksomheter (fra kapittel 7.3.4.9 i TB)**Rapportere på**

Hvordan følger fylkesmannen opp at kommuner med storulykkevirksomheter har samordnet kommunes overordnede beredkapsplan med storulykke virksomhetens beredkapsplan?

Dette skjer gjennom Fylkesmannens tilsyn og øvelser med kommunene.

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.10 i TB)**Rapportere på**

Når ble siste fylkesROS gjennomført?

Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap i Hedmark m/ fylkes-ROS ble vedtatt i Hedmark fylkesting i september 2013. Planen og fylkes-ROS er revidert i 2018.

FylkesROS - oppfølgingsplan (fra kapittel 7.3.4.11 i TB)**Rapportere på**

Foreligger det en oppfølgingsplan til fylkesROS, og i så fall når ble den sist oppdatert?

Oppfølgingsplanen/handlingsprogrammet foreligger, men er på grunn av revisjon av planen er den ikke revidert i 2018.

Regionale tiltak gjennomført i arbeidet med forebygging og beredskap (fra kapittel 7.3.4.12 i TB)

Rapportere på

Hvilke regionale tiltak har embetet gjennomført for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Samordning av arbeidet med forebygging og beredskap regionalt blir ivaretatt gjennom fylkesberedskapsrådet, planforum og embetets interne plangruppe, samt i bilaterale møter med kommuner og regionale aktører.

Revisjon av underliggende planverk (fra kapittel 7.3.4.13 i TB)**Rapportere på**

Redegjør kort for status revisjon for underliggende planverk knyttet til SBS.

Underliggende planverk (SBS-Hedmark) knyttet til nasjonale beredskapstiltak er utarbeidet med tiltakskort for hvert tiltak. Utarbeidelse av underliggende plan til Nasjonalt beredskapssystem 2018 er startet opp i nært samarbeid med et utvalg fylkesmannsembeter.

Videreutvikling av sivilbeskyttelsestiltak (fra kapittel 7.3.4.14 i TB)**Rapportere på**

Redegjør kort for status i arbeidet med å bistå Sivildforsvaret i videreutvikling av sivilbeskyttelsestiltak.

Startet arbeidet i pilotprosjektet " Beskyttelse av sivilbefolkningen i Innlandet" , sonekonsept. Arbeidet blir intensivert i 2019. Temaet er også drøftet i Totalforsvarsforum Innlandet og i andre arenaer.

Resultat- og økonomirapportering (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportering på supplerende tildelinger på klima- og miljøområdet

Det vises til egne økonomirapporter.

Klimaendringer og klimatilpasning i plansaker for 2018 (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)**Rapportere på**

Rapportere om hvordan klimaendringer og klimatilpasning ble tatt hensyn til i plansakene for 2018. Tilbakemeldingen skal omfatte hvilke plansaker som ble behandlet (fra planstrategi til reguleringsplaner), og i hvilken andel av disse plansakene klimaendringer var inkludert. I tillegg vil vi at Fylkesmannen gir en vurdering av hvor godt klimaendringer var ivaretatt i disse sakene: I hvor stor andel av plansakene var klimaendringer og klimatilpasning godt behandlet, mangelfullt behandlet og eventuelt om det ble gitt innsigelse i noen av sakene.

Fylkesmannen har formidlet nasjonale hensyn til kommunene gjennom tilbakemelding på alle oppstartsmeldinger og høringer i plansaker og gjennom veiledning, svar på spørsmål på telefon og e-post, samt deltagelse i møter i større planprosesser. Klima er et overordnet tema i alle plansaker.

Kommunene blir stadig mer oppmerksomme på ivaretagelse av klima i plan, og får stadig mer kunnskap om temaet. I de planer hvor klima er et relevant tema, har dette blitt ivaretatt av kommunen. Fylkesmannen i Hedmark har hatt få innsigelser på klima og klimatilpasning.

Avfallsplaner i havner (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)**Rapportere på**

Antall havner som mangler en godkjent avfallsplan og andel av innsendte avfallsplaner i havner som er godkjent eller regodkjent.

Lite relevant for Innlandet.

Antall havner

Betegnelsen på rapporteringskrav	Sum	Antall havner	Antall godkjente planer
Antall havner som mangler en godkjent avfallsplan	0	0	0
Andel av innsendte avfallsplaner som er godkjent	0	0	0
Andel av innsendte planer som er regodkjent	0	0	0

Status fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)

Rapportere på

Rapport om status for arbeidet mot fremmede organismer.

Fylkesmannen har gitt tilskudd til kommuner som søkte om midler til bekjempelse. Totalt 8 kommuner/søkere. Artene som det ble satt i gang tiltak mot var: kjempespringfrø (flesteplante på denne arten), hagelupin, edelgran, tromsøpalme og blåleddved.

Pengene gikk i hovedsak til direkte bekjempelse, men også noe til informasjonsmateriell og kartlegging. Kommunene begynner å komme på banen, og det er viktig at vi fortsatt kan stille med midler til dem, og bidra til å øke engasjementet.

Fremmede organismer

Art/artsgruppe	Type tiltak	Omfanget av tiltaket	Navn område	Utdyping av, eller kommentar til, gjennomført tiltak	Sum brukt
Kjempespringfrø	Bekjempelse	10 lokaliteter i Våler og Åsnes kommuner	Våler og Åsnes kommuner	Det ble utarbeidet en synlig og informativ brosjyre om kjempespringfrø som ble sendt til alle husstander i Våler og Åsnes	61 128
Edelgran	Bekjempelse	Totalt 10 dekar plantefelt i Tynset	Lokalitet på Kvikne ved grensa til Forollhogna NP	Dette feltet har det blitt bekjempet på siden 2014, og ble avsluttet nå i 2018	66 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	3 lokaliteter	Nordskogbygda, Gråberget og Kvithammarberget	Det er gjennomført registrering av nye forekomster i nærområdet til tidligere registreringer. Kommunen har kontrollert forekomster der det er gjort tiltak i 2018 og tidligere år. Det er informert om muligheten for å søke tilskudd til bekjempelse. To skogeiere har motatt tilskudd. Kommunen har gjennomført kontroll. Registrerte forekomster er lagt inn i artskart.	75 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	11 km langs starelva	Nordre Starelv	Dette er et prøveprosjekt når det kommer til bekjempelse av kjempespringfrø. Stor innsats er lagt ned i år, ved kantslått langs denne elva/bekken som renner gjennom kulturlandskapet og ut i Åkersvika NR.	200 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	En strekning langs Flagstadelva, samt flere lokaliteter mellom Trehørningen og Vendkvern	Flagstadelva	To runder med luking i Flagstadelva og en runde med luking ved Trehørningen	20 000
Blåleddved	Bekjempelse	18000 daa	Folldal	Prosjekt bekjempelse av blåleddved har en fremdriftsplan basert på flere faser med kartlegging, varsling av grunneier, nedskjæring med ryddesag og sprøyting med glyfosat. Nedskjæring og sprøyting er begrenset til store og omfangsrrike planter. Registrerte forekomster er digitalt kartfestet. Arbeidet med varsling av grunneiere og innhenting av tillatelse for nedskjæring og sprøyting er gjennomført for den sørøstre delen av området.	45 000
Kjempespringfrø, hagelupin og rødhyll	Bekjempelse	Et kartfestet areal rundt Rena sentrum	Åmot	Prosjektet ikke gjennomført i sin helhet iht. prosjektplan grunnet kapasitetsutfordringer. Det er utarbeidet et infoskriv for utsendele våren 2019. Planlegger å gjennomføre fysisk bekjempelse i utvalgte forekomster nær Rena sentrum vår/sommer 2019 med midler tildelt i 2018.	32 750
					499 878

Myndighetspålagt overvåking i tråd med vannforskriften (fra kapittel 7.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Rapport om gjennomført nødvendige pålegg knyttet til myndighetspålagt overvåking i tråd med vannforskriften pr. 31.12. 2018

Fylkesmannen har gjort et utvalg av aktuelle virksomheter som er aktuelle å forespørre om bidrag inn i overvåking etter vannforskriften. Det er besluttet å avvente å gå videre med dette slik at det kan samordnes med Fylkesmannen i Oppland etter at embetene slås sammen 1. januar 2019.

Det skal rapporteres på fylkesmannens... (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlig styring av kommunesektoren etter retningslinjene i rundskriv H-2143.

Fylkesmannen prioriterer kommunedialog høyt. Det er i 2018 arrangert to konferanser mellom Fylkesmannen og ordførere og rådmenn i alle kommunene i Hedmark. Konferansene vurderes som en god arena for samordning av statlige føringer og signaler og for kommunesamordningen.

Det utarbeides kommunebilder som benyttes i den daglig kontakten med kommunene og som danner grunnlag for de ulike vurderinger som blir gjort innad hos Fylkesmannen, herunder ved tildeling av skjønnsmidler og i behandling av kommunal planlegging. Fylkesmannen vurderer tildeling av skjønnsstilskudd gjennom en helhetlig tilnærming til kommunens virksomhet og situasjon.

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embetets tiltak for samordning av statlig tilsyn etter kommuneloven, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv. Fylkesmannen skal kort opplyse om hva som er gjort for å fremme og formidle læring hos kommunene i de tilsynene som er gjennomført. Fylkesmannen skal også gi en kort og overordnet vurdering av den samlede tilsynsbelastningen på kommunene i sitt fylke, både generelt og når det gjelder enkeltkommuner. Med tilsynsbelastning menes blant annet om tilsynet krever mye ressurser i kommunen og om tilsyn er samordnet i tid.

Det har vært begrenset aktivitet innen tilsynssamordning i 2018. Tilsyn samordnes ved hjelp av en intern kalender. Det er ikke kommet inn reaksjoner fra kommunene på manglende samordning av tilsyn eller at tilsynsbelastningen generelt eller når det gjelder enkeltkommuner gjør det krevende.

Kunnskapen vi får fra tilsyn og klagebehandling er mye av grunnlaget for innretningen på utviklingsarbeid og veiledning. I mange tilfeller er utvikling og veiledning naturlig oppfølging av tilsyn og klagesaker.

Fylkesmannen skal rapportere på... (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å rapportere inn korrekte KOSTRA-data til riktig tid og veiledning til kommunene om bruken av disse dataene til styring i kommunene.

Fylkesmannen går gjennom samtlige kommunebudsjetter og økonomiplaner for kommunene i Hedmark. Fylkesmannen prioriterer en høyere innsats i veiledningsarbeidet for de kommunene med en vesentlig risiko for lave resultater på utvalgte nøkkeltall for kommuneøkonomien eller med andre utfordringer i økonomiarbeidet.

Fylkesmannen har over flere år brukt mye tid på KOSTRA-rapporteringen i dialogen med kommunene. Betydningen av korrekte tall til riktig tid er tatt opp i dialog med alle kommunene også i 2018. I tillegg er det tatt direkte kontakt med de kommunene som har feilregistreringer innenfor eiendomsforvaltning.

Det skal rapporteres særskilt om... (fra kapittel 7.3.6.3.2 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBES og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBES, herunder hvordan pedagogiske (veiledning), juridiske (lovlighetskontroll og lånegodkjenning) og økonomiske (skjønn) virkemidler er benyttet.

Hedmark har nå ingen kommuner i ROBES, etter at Åsnes kommune ble meldt ut sommeren 2018. Åsnes har vært i ROBES siden 2013, og kommunen har i disse årene gjennomført vesentlig omstilling. Fylkesmannen har gitt støtte til omstillingstiltak i kommunen med skjønnsmidler i 2013 og 2014. Etter 2014 har ikke Fylkesmannen gitt prosjektmidler til konkrete omstillingstiltak i kommunen, men det har vært en tett dialog med kommunen om utviklingen.

Fylkesmannen har i forbindelse med lovlighetskontroll av budsjettet for Åsnes kommune godkjent et låneopptak på inntil 100 mill. kroner til investeringer ført opp i budsjettet for 2018. Det er i tillegg godkjent et låneopptak av startlån for kommunen på inntil 10 mill. kroner. Fylkesmannen har også godkjent et låneopptak til Solør Renovasjon IKS på 1,8 mill. kroner, jf. IKS-loven § 22.

Fylkesmannen har, som tidligere år, lagt vekt på å utøve et helhetlig skjønn i fordelingen av skjønnsmidlene for 2018 ut i fra den kunnskap Fylkesmannen besitter om den enkelte kommune og utviklingen lokalt. Det ble holdt tilbake skjønnsmidler for 2018 for Åsnes kommune i påvente av ny forpliktende plan. Midlene ble anbefalt utbetalt etter at den nye planen var gjennomgått, jf. brev til departementet av 12.02.18.

Fylkesmannen benytter bl.a. nøkkeltall, regnskap, budsjett og økonomiplaner for kommunene til å skaffe seg oversikt over de kommunene som kan være i faresonen for å havne i ROBOK. Det gjøres en vurdering av økonomisk status for alle kommunene. Fylkesmannen prioriterer tett oppfølging av de kommunene som Fylkesmannen er bekymret for, bl.a. gjennom egne møter med disse kommunene om kommuneøkonomien.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Fylkesmannen hadde reservert 3,95 mill. kroner til innovasjon- og fornyingsprosjekter og 3,15 mill. kroner til uforutsette hendelser i 2018. Av disse midlene ble 4,1 mill. kroner tildelt kommuner gjennom ISORD-basen som innovasjons- og fornyingsprosjekter. Fylkesmannen prioriterte å benytte midlene for 2018 i hovedsak til å videreføre igangsatte prosjekter innenfor "Kultur for læring" og omstillingsprosjekter på helse-, omsorgs- og sosialområdet. Det ble ikke gitt anledning for kommunene til å søke om prosjektmidler utover dette i 2018.

Videre ble 1,8 mill. kroner benyttet til inndekning av utgifter knyttet til uforutsette hendelser i kommunene. Resterende 1,2 mill. kroner ble tildelt til prosjekter utenom ISORD-basen, herav 0,5 mill. kroner til innovasjon- og fornyingsprosjekt i Grue kommune. En videreføring av dette prosjektet registreres i ISORD-basen for 2019.

Kommunene rapporterer på prosjektene i ISORD-basen, og rapporteringen på prosjektene i 2018 vil bli omtalt i årsrapporten for 2019. I 2017 ble det gjennomført tre prosjekter innenfor "Kultur for læring" i Hedmark, og det er gitt en underveisrapportering for disse prosjektene i ISORD for 2017. Prosjektene er i hovedsak gjennomført etter planen, og det forventes god måloppnåelse for overordnede mål i prosjektene om å løfte skoleresultatene og skape en kultur for læring og utdanning i de involverte kommunene. Det ble også gjennomført tre innovasjonsprosjekter innenfor helse-, omsorgs- og sosialområdet i 2017. Underveisrapportene for disse prosjektene fra 2017 viser at prosjektene i hovedsak er gjennomført etter planen, og det forventes god måloppnåelse for overordnede mål om økt kunnskap og bedre bruk av velferdsteknologi i kommunene.

Fylkesmannen har ikke prioritert en systematisk oppfølging av rapporteringen i ISORD-basen for prosjektene som har fått skjønnsmidler i 2017. Rapporteringen fra 2017 er underveisrapportering og prosjektene er i hovedsak videreført i 2018. Fylkesmannen vil komme med mer utfyllende rapportering av resultater og virkninger av prosjekter i årsrapporten for 2019.

Det skal gis rapportering i tabell.. (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

Det ble mottatt to saker om lovlighetskontroll etter klage. Den ene er oversendt settefylkesmann. Den andre ble behandlet i januar 2019 og gjaldt ulovlig bruk av hasteparagrafen. Denne klagen førte frem, men vedtaket ble opprettholdt (reparert av k.styret).

Det ble ikke foretatt noen lovlighetskontroller av eget tiltak. En sak ble vurdert tatt opp til kontroll (skolenedleggelse), og ett vedtak ble opphevet etter fvl § 35 (motorferdsel i utmark).

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	0	0	0
På eget initiativ	0	0	0

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.5.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal gi en kortfattet omtale av hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om.

Generelt er det mange henvendelser omkring habilitet. Dernest om (supplerings)valg og valgbarhet, mens det er få henvendelser om møteoffentlighet. Fylkesmannen gir også mye veiledning omkring kommuneøkonomi og har veiledet om rolleforståelse mellom organer.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.5.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Hedmark har 3 interkommunale barneverntjenester. En Hedmarkskommune er i interkommunal barneverntjeneste med Trøndelagskommune. I 2018 er det også etablert 2 interkommunale barnevernvakter i Hedmark, hvorav en også omfatter Opplandskommuner.

Det er etablert 1 interkommunalt Nav-kontor i 2018. I tillegg er ett under etablering. 2 kommuner har etablert en interkommunal løsning med samarbeid rundt felles ledelse og deler av tjenesteleveransen. Prosesser med målsetting om færre og større Nav-kontor føres mot flere hedmarkskommuner. Det er forventning om økning i antall interkommunale Nav-kontor

Det er 2 interkommunale krisesentre i Hedmark. De er drevet etter vertskommunemodell. Utover dette har enkelte Hedmarkskommuner avtale med krisesentre i Oppland som også er en interkommunal løsning drevet etter vertskommuneprinsippet

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Det er behandlet 11 klagesaker om innsyn etter offentleglova, hvorav 5 ble tatt til følge - helt eller delvis. Det er også gitt medhold i et par klager om partsinnsyn. Det er gitt veiledning i en rekke saker etter offentleglova.

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)**Rapportere på**

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Totalt ble 40 klager i byggesak behandlet, hvorav klagen ble gitt medhold i 15 saker. Alle sakene ble behandlet innen 12 uker fra saken ble registrert (komplett) mottatt.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
40	15	0	0	0	0	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)**Rapportere på**

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere plansaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Totalt 15 reguleringsplanklager ble behandlet. Alle innen frist og med gjennomsnittlig behandlingstid på 52 dager. 1 sak gitt medhold.

Embetet benytter for øvrig mye ressurser på å veilede kommunene om planjuridiske spørsmål - både pr. telefon, e-post og gjennom fagdager/konferanse.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelsen på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	15
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	52
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	0
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	1

Tiltak for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunen (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)**Rapportere på**

Beskriv minst to tiltak gjennomført av flere regionale aktører under fylkesmannens ledelse for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunene.

Avholdt innlandskonferanse med boligsosialt tema sammen med Husbanken og Hamar kommune.

Samarbeidsmøter med Husbanken, Korus, NAPHA og Fylkesmannen for å utrede strategier for videre samarbeid om boligsosialt arbeid ut mot kommunene.

Boligsosiale problemstillinger i kommunene

Tiltak 1: Boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser	Tiltak 2: Egnede boliger for vanskeligstilte barnefamilier	Ev. tiltak 3 eller flere
--	---	---------------------------------

se tekst i rapporteringsfeltet ovenfor. Ikke konkret rettet mot angitte tiltak i strategien

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall lærlinger i 2018. Det skal også framgå innenfor hvilke fag.

Embetet hadde to lærlinger i 2018. En lærling fullførte fagbrev i kontor og administrasjonsfaget, og en lærling fullførte fagbrev i ikt /dataelektronikerfaget. Det ble ikke tatt inn ny lærling høsten 2018. Det skyldes usikkerhet rundt kontor- og administrasjonsfaget, og kapasitet til å følge opp lærlinger i prosessen med sammenslåing av embetene i Innlandet.

Rapportering på fellesføring 2018 (fra kapittel 7.3.6.12.1 i TB)**Rapportere på**

Embetet skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet. Se kap. 4.1 *Fellesføringer 2018*

Vi følger statens regelverk for anskaffelser. Vi har utarbeidet innkjøpsstrategi for perioden 2016-2020 og innkjøpsrutine, sist oppdatert i 2017. Vi benytter sentralt inngåtte rammeavtaler så langt dette er mulig.

Vi innførte e-handel i 2010 og gjør en god del anskaffelser via e-handelsplattformen. Vi benytter fellesavtalene som er inngått av Statens innkjøpscenter. Ved større anskaffelser så benytter vi KGV-verktøyet Mercell. All dokumentasjon i forbindelse med anskaffelsene blir arkivert i ePhorte.

Vi har ikke foretatt egne nye anskaffelser i 2018. Vi gjør avrop på sentralt inngåtte kontrakter som vi forutsetter sikrer at leverandørene følger lover og regler. På egne inngåtte gjeldende avtaler er leverandørene vurdert med hensyn på livssykluskostnader, kvalitetskrav som bidrar til å redusere negativ miljøpåvirkning og fremmer klimavennlige løsninger og *menneskerettigheter*.

Regjeringens inkluderingsdugnad (5 % målet) (fra kapittel 7.3.6.13.1 i TB)**Rapportere på**

I årsrapporten skal Fylkesmannen redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5 %- målet og målene for inkluderingsdugnaden, jf. Rundskriv H-3/18 sendt ut juli 2018.

Embetet har i løpet av 2018 hatt 1 person i arbeidstrening. Vedkommende nå ansatt på varig tilrettelagt arbeid.

I tillegg har vi engasjert 2 - 4 personer i arbeidstrening, heltid og deltid, i forbindelse med avlevering av arkivmateriale som følge av

sammenslåing av embeter.

Nye stillinger lyses ut med at embetet legger til rette for søkere med spesielle behov og at vi ønsker å rekruttere slik at embete gjenspeiler befolkningen. Er det kvalifiserte søkere med spesielle behov eller innvandrerbakgrunn skal de innkalles på intervju.

På 22 stillinger var det 10 (1,8%) som oppga funksjonshemming. Ingen ble ansatt da de ikke oppfylte kravene til kompetanse. 27 personer (4,8%) oppga innvandrerbakgrunn. Ingen ble ansatt da de ikke oppfylte kravene til kompetanse.

Alle søknader og CV-ene gjennomgås og leses. Ut over søkere med spesielle behov har vi ikke hatt CV'er der det har vært "hull". Det vil si at de har vært uten jobb i mer enn 2 år.

Kort beskrivelse av aktiviteten... (fra kapittel 7.3.7.1.1 i TB)

Rapportere på

Kort beskrivelse av aktiviteten på området, herunder oversikt over:

- Tros- og livssynssamfunn som mottar tilskudd og antall medlemmer det er gitt tilskudd for
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Vi har behandlet saker etter trossamfunnsloven, herunder utbetalt statstilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke.

For 2018 utbetalte vi tilskudd til 31 trossamfunn for totalt 4583 medlemmer. Vi har registrert 3 nye trossamfunn i Hedmark, og ingen trossamfunn er blitt slettet. Vi har ikke foretatt noe særskilt tilsyn med trossamfunn eller forstandere.

Alle utbetalinger har gått gjennom digitalt system for tros- og livssynssamfunn. Oversikt er tilgjengelig via denne lenken: [Trus- og livssynssamfunn](#)

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.7.2.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

83 saker vedr. askespredning er innvilget

5 saker er avslått

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.7.3.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Det er behandlet 1 sak vedr. unntak fra loven og den ble godkjent. I tillegg har vi deltatt ifm en høringssak.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven, jf. VØI pkt. 5.3.2 og bakgrunnsinformasjon (metodehåndbok og egen mal for rapportering). Fylkesmannen skal beskrive hvilke risikovurderinger som ligger til grunn for valg av tema og tilsynsobjekt. Med risikovurdering mener vi hvilke vurderinger og konklusjoner fylkesmannen har gjort på bakgrunn av de valgte kildene. Fylkesmannen skal sende inn foreløpig tilsynsrapport fortløpende i eget skjema på FM-nett.

FNT tilsyn med *Skolens plikt til å arbeide forbyggende, informere og involvere elever og foreldre* ble gjennomført som et hendelsesbasert tilsyn i Hamar og Sør-Odal kommune, valgt med bakgrunn i mange klagesaker etter håndhevingsordning fra én skole i hver av disse kommunene og flere henvendelser fra foreldre ved disse skolene. Skoleeier i Sør-Odal ba om tilsyn på området. I tillegg valgte vi ut en liten barneskole i Hamar med bakgrunn i at vi hadde en sak som ble trukket ved denne skole, analyserte resultatene i elev- og foreldreundersøkelsen knyttet til læringsmiljø, mobbing og skolehjem samarbeid.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage(kun særskilte tilfeller)/skole	Tema for tilsynet	Stedlig/skriftlig	Antall poeng	Deltema(er) i tilsynet (skriv inn alle dersom flere).	Dato for åpning av tilsyn	Dato for foreløpig tilsynsrapport	Status tilsyn per 31.12	Er foreløpig rapport sendt til Udir	Eventuell tilleggsinform
Opplæring	Hedmark fylkeskommune		Egenintiert	Stedlig	5	Skoleeiers system for å vurdere og følge opp kravene til grunnskoleopplæring for barn og unge som bor i institusjon etter barnevernloven	08.09.2017	16.03.2018	Avsluttet	Ja	
Opplæring	Løten	Løten barne- og ungdomsskole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	9	-skolens arbeid med opplæring i fag, undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte, undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning, vurdering av behov for særskilt språkopplæring og skolebasert vurdering	05.07.17	24.10.18 (endelig skolebasert vurdering) 19.12.18 elevenesutbytte	Endelig rapport	Ja	
Opplæring	Kongsvinger	Roverud barne- og ungdomsskole	Egenintiert	Stedlig	3	gratis skoleprinsippet og skoleeiers kvalitetssystem	24.08.2017	20.12.2017 (ikke sendt før i januar 2018)	Avsluttet	Ja	
Opplæring	Kongsvinger	Marikollen barneskole	Egenintiert	Stedlig	3	gratis skoleprinsippet og skoleeiers kvalitetssystem	24.08.2017	20.12.2017 (ikke sendt skolen før i januar 2018)	Avsluttet	Ja	

Rapportering av antall meldte skolemiljøsaker (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall meldte skolemiljøsaker til embedene som håndhevingsmyndighet, resultat av behandlingen og saksbehandlingstid.

Vi har mottatt 84 henvendelser i 2018, 59 på våren og 25 på høsten.

Resultat i disse henvendelsene: Pr. 31.12 var 13 av disse sakene ikke behandlet. *(Disse er ikke medregnet i tallene nedenfor).*

- Det er gitt veiledning i 20 av henvendelsene.

- I 9 av henvendelsene ble saken avsluttet mens den var under behandling eller saken ble trukket av melder.

- 42 av sakene ble tatt under behandling. 16 av disse ble avvist, i 4 av sakene var aktivitetsplikten oppfylt og i 22 av sakene var aktivitetsplikten ikke oppfylt.

Våren 2018 hadde vi en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 31 dager. For høsten 2018 var saksbehandlingstiden 23 dager *(det er ikke medregnet tidsbruk på de sakene som ikke var ferdigbehandlet).*

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	1	1	0	0	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	1	0	0	1	0
Barnehageloven § 16 a	1	0	0	1	0
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Barnehageloven § 19 e	1	0	1	0	0
Barnehageloven § 19 g	5	0	3	2	0
Barnehageloven § 19 h	0				
	9	1	4	4	0

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Skyss, § 3-7	4	2	2	0	0
Spesialundervisning, § 3-6	1	0	0	1	0
	5	2	2	1	0

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Det er ikke mottatt klager på dette området.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Spesialundervisning, § 5-1	1	0	0	1	0
Skyss, § 7-1	26	4	14	8	0
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	3	0	3	0	0
Skoleplassering, § 8-1	7	3	4	0	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	2	0	1	1	0
Standpunkt i fag	34	0	17	17	0
Standpunkt i orden og oppførsel	3	0	3	0	0
Lokalt gitt muntlig eksamen	1	0	1	0	0
Sum	77	7	43	27	0

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Det er ikke mottatt klager på dette området.

Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for skole (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en status på etableringen av samarbeidsarena mellom skoleeiere og UH-institusjoner, med sikte på kompetanseutvikling i grunntopplæringen. Fylkesmannen skal redegjøre for hva som er nyttige erfaringer og utfordringer i dette arbeidet. Fylkesmannen skal gi en beskrivelse av de tiltakene som er lagt til rette innenfor fagfornyelse, skolemiljø og andre relevante tiltak som inngår i kompetansesmodellen.

Fylkesmannen i Hedmark har hatt en arbeidsform med tilhørende samarbeidsarena i flere år. Her er følgende organisasjoner/andre representert: KS, utdanningsforbundet, Høyskolen i Innlandet, Fylkesmannen, kommunene (gjennom representanter valgt av regionene).

Arbeidet i oppvekstforum (som arenaen heter) går ut på å løfte store og brede temaer, reflektere sammen for å stadig utvikle ny forståelse og kompetanse. Dette gjøres deretter videre ut i de regionene/organisasjonene som er representert. Fylkesmannen deltar i møter i alle regionene og kan således se til at arbeidet følges opp.

Vi har kun positive erfaringer med denne måten å jobbe på, både ved å bruke materiell utarbeidet av departementet og gjennom diskusjon av temaer det er behov for å løfte og bearbeide.

Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for barnehage (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en status på etableringen av samarbeidsarena for barnehagemyndighet, barnehageeiere og UH-institusjoner. Fylkesmannen skal redegjøre for hva som er nyttige erfaringer og utfordringer i dette arbeidet, og gi en helhetlig status på kompetanseutvikling på barnehagefeltet i fylket i henhold til tiltakene i revidert kompetansestrategi for barnehage (2018-2022).

Fylkesmannen skal også rapportere i tabell på tiltak innenfor kompetanse og rekruttering på barnehageområdet.

Rapporteringskravet er splittet i to (se kapittel 7.3.8.8) av tekniske grunner for å koble riktige tabeller til årsrapporteringen.

Her arbeider vi på samme måte som på skoleområdet. Se punkt 7.3.8.5.

Kompetansetiltak tabell 1

Kompetansetiltak	Midler brukt	Antall deltakere totalt	Andel deltakere fra kommunale barnehager	Andel deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	500 000	23	60 %	40 %
Kompetansehevningsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	410 000	20	75 %	25 %
Kompetanseutviklingstiltak for samisk				
Økonomisk tilrettelegging				

Fagbrev : Andelen fagarbeidere i barnehagene i Hedmark er høy. FM opplever dalende etterspørsel for deltakelse på ordningen. Kompetansehevningsstudie for fagarbeidere har blitt kjørt for fjerde år på rad og har også opplevd dalende etterspørsel.

Kompetansetiltak tabell 2

	Kompetansemidler til kommuner og barnehager
Midler brukt	3 500 000
Andel barnehagemyndigheter som har fått midler	100 %
Andel kommunale barnehager som deltar i tiltak	55 %
Andel ikke-kommunale barnehager som deltar i tiltak	45 %
Andel barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	100 %
Andel barnehager deltatt på tema: språkmiljø	0 %
Andel barnehager deltatt på tema: realfag	0 %
Andel barnehager deltatt på tema: barn med særslitte behov	0 %
Andel barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	0 %
Andel barnehager deltatt på tema: danning og kulturelt mangfold	0 %
Andel barnehager deltatt på tema: annet	0 %

Alle kommunale og private barnehager i Hedmark er med på satsingen Kultur for læring. Etter kartleggingsundersøkelse som ble gjennomført høsten 2017 har barnehagene i 2018 jobbet barnehagebasert med analyse av resultater på enhetsnivå. Alle ansatte har fått kompetanseheving innen pedagogisk analyse og er nå i gang med arbeidet med kompetansepakker som er valgt ut i fra behov etter kartleggingsundersøkelsen. Kompetansepakkene som de nå er i gang med går på språk og kommunikasjon, relasjoner, læringsmiljø, inkludering osv.

Rapportering på forvaltning av tilskuddsordningene (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)

Rapportere på

Årsrapporten skal inneholde en egenvurdering av hvordan embetene forvalter tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene og gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal redegjøre for eventuelle avvik i utføringen av forvaltningen og gi en omtale av iverksatte tiltak.

Tilskuddsordningene er forvaltet i henhold til retningslinjer og gjeldende regelverk.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

- Antall årsverk i landbruksavdelingen per 31.12.2018, antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.
- Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning
- Ressurser avsatt til kontrollarbeid

Antall årsverk i Landbruksavdelingen i 2018 var om lag på samme nivå som for 2017, dvs. ca 23 årsverk. Kontrollomfanget var litt lavere enn

tidligere år grunnet ekstraordinære prioriteringer (omtalt i rapporteringspunkt 3.1.3.2). I alt 10 personer deltok i kontrollarbeidet i 2018.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2018	22,6
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2018	0,0
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2018 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	1,0
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2018 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0,0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2018 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	10,0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2018 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0,0
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2018	18,0
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018	66,1

Antall årsverk i landbruksavdelingen er inklusiv 0,7 årsverk GIS-koordinator

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett... (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett, herunder omfang (kilometer/kroner) for nybygging, ombygging og vedlikehold av skogsvegnettet.

Det ble i 2018 ferdigstilt 20,5 km nye skogsbilveger og 55,5 km ombygde skogsbilveger til en samlet kostnad 35 mill. kr. Tilsvarende tall for 2017 var 20,2 km nye skogsbilveger og 73,5 km ombygde skogsbilveger til en samlet kostnad på 30 mill. kr. Flaskehalsen som bruer, snuplasser og bæreevne på hovedveiene er høyt prioritert da dette er grunnleggende elementer for kostnadseffektiv logistikk.

Den løpende aktiviteten, dvs. både prosjekter i prosess og ferdigstilt i løpet av året, var for nybygging økt til 12,2 mill. kr. fra 8,4 mill. kr. Tilsvarende for ombygging var det økt til 25,6 mill. kr. fra 10,7 mill. kr. Vedlikeholdet økte fra 15,6 mill. kr til 18,4 mill. kr. i 2018. Det ble i alt brukt 56,2 mill. kr. til nybygging, ombygging og vedlikehold av skogsbilveger i 2018 mot 34,7 mill. kr. i 2017. (Det reelle tallet for vedlikehold vil alltid være noe høyere i.o.m. at store eiendommer som almenninger og enkelte offentlige skoger ikke registrerer vedlikeholdskostnader i skogfondsregnskapet.)

Det ble i 2018 gitt tilsagn om tilskudd til 96 nye skogsbilvegprosjekter fordelt på 22 km nyanlegg, 72 km ombygging og utbedring av 43 flaskehalsen. Anleggene har en budsjettert kostnad på 42,5 mill. kr, og er tildelt 15,2 mill. kr i tilskudd. Det ble i løpet av året trukket inn 1,2 mill. kr som ble omfordelt til nye prosjekter.

Erfaringer fra arbeidet med rapporten "Tilstandsregistreringer skogsbilveger i Hedmark 2015" og prosjektene "Skogsbilvegsatsing Fase II" og "Vegpådriver i Glåmdalen" understreker viktigheten av organisering som grunnleggende element i arbeidet med både bygging, ombygging og vedlikehold av skogsveger, samt at relevant spisskompetanse finnes tilgjengelig.

Interessen for skogsbilveg er generelt i positiv utvikling. Næring og forvaltning er spent på effekten av overføringen av vegansvaret til kommunene i 2020.

Tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett

Skogsbilveier - type tiltak	Veilengde (km)	Tilskudd (kr)	Skogfond (kr)
Nybygging	20,5	2 300 000,0	12 200 000,0
Ombygging	55,5	7 600 000,0	25 600 000,0
Vedlikehold	0,0	0,0	18 400 000,0

Den løpende aktiviteten, dvs. både prosjekter i prosess og ferdigstilt i løpet av året, var for nybygging økt til 12,2 mill. kr. fra 8,4 mill. kr. Tilsvarende for ombygging var økt til 25,6 mill. kr. fra 10,7 mill. kr. Vedlikeholdet økte fra 15,6 mill. kr til 18,4 mill. kr.

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5.
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5).

I Hedmark har to kommuner ikke ajourført AR5. Manglende kapasitet og lite ressurser oppgis som hovedårsak til at området ikke er fulgt opp.

Andre utfordringer knyttet til vedlikeholdet, er vekslende kvalitet på matrikkelen. Feil i matrikkelen gir feil arealtall. [Handlingsplanen](#) til Nasjonal geodatastrategi (tiltak 4) har forslag til et program for kvalitetsheving av matrikkelen. Høy kvalitet gir besparelser for andre oppgaver, også for landbruksforvaltningen.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/oppdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	9 %	2	22

Alle kommunene i Hedmark har nå gått over til direkte oppdatering av SFKB. Det er 2 kommuner som på grunn av kapasitet ikke har oppdatert AR5 i 2018

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)**Rapportere på**

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

Kravet til vanlig jordbruksproduksjon og avkorting ved feilopplysninger følges systematisk opp av Fylkesmannen. Ved utarbeidelse av kontrollplan for 2018 ble to kommuner valgt ut på bakgrunn av risikovurdering av kommunene. For begge kommuner ble det registrert avvik, i vurdering og begrunnelse ved eventuelle avkortinger, som ble oppdaget ved saksbehandling og foretaks kontroll.

Fylkesmannens erfaring er at mange kommuner gjør et godt arbeid i sin saksbehandling, men det gjenstår noe arbeid i harmonisering mellom kommunene. Dette gjelder særlig størrelsen på avkortingene.

Erfaringen etter omlegging av søknadsfristene på Produksjonstilskudd og Regionalt miljøtilskudd til oktober, er at kommunene har fått betydelig mindre tid til arbeidet med foretaks kontroll. At arealkontrollen ikke kan ikke gjennomføres før i november, gjør denne kontrollen svært sårbar.

Fylkesmannen har tatt opp med Landbruksdirektoratet at flere deler av husdyrkonsesjonsregelverket i praksis ikke er forvaltbar. For smågrisprodusenter og såkalte kombinertprodusenter er det kun to måter å kontrollere antall innsatte purker på; stedlig kontroll og oppgitt antall purker på to årlige telledatoer i PT-søknad. Dette kombinert med justeringene i regelverket de siste årene, gjør det så å si umulig å kontrollere slike besetninger. Uppreis definisjon av slaktegris og at definisjonene ikke er konsistent med kategoriene i Ldirs rapporter, er også en utfordring i kontrollarbeidet.

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt... (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)**Rapportere på**

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt over og en vurdering av klager og dispensasjonssøknader behandlet av fylkesmannen.

Klager som fikk avslag på PT gjaldt kommunens avkorting på dyrevelferd (3), vanlig jordbruksproduksjon (1) og feilopplysninger (1). For RMP gjaldt klager som fikk avslag at søknadene ikke oppfylte kravene i forskrift.

Dispensasjoner som ble innvilget gjaldt særlig søknadsfrister og etterregistreringer (PT og RMP). For avløsning ved sykdom og fødsel var det kravet til næringsinntekt.

Klage- og dispensasjonssaker

Betegnelse på rapporteringskrav	Klager medhold	Klager delvis medhold	Klager avslag	Klager under behandling	Dispensasjoner innvilgelse	Dispensasjoner avslag
Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	1	0	5	3	6	0
Avløsning ved sykdom og fødsel mv.	0	0	0	0	10	0
Tidligpensjon for jordbrukere	0	0	1	0	0	0
Regionale miljøtilskudd	0	0	4	0	2	0
Veterinære reiser	0	0	0	0	0	0
SMIL	1	0	0	0	1	0
NMSK	0	0	0	0	0	0

Godkjente bruksregler og utarbeidede distriktsplaner (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)**Rapportere på**

- Rapporter på andel godkjente bruksregler og andel utarbeidede distriktsplaner
- Beskriv hvilke tiltak fylkesmannen har gjennomført knyttet til brudd på bruksreglene, samt ulovlige gjerder og anlegg.

Ikke relevant for Fylkesmannen i Hedmark.

Avkortinger produksjonstilskudd (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

Gi en kort analyse/vurdering av kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger

Avkorting ved feilopplysning

Brudd på krav til plantevernjournal: 2 saker, kr. 45 693

Brudd på krav til gjødslingsplan: 66 saker, kr. 730 002

Brudd på dyrevelferd: 15 saker, kr. 430 147

Regelverksbrudd: 4 saker, kr. 68 742

Feilopplysninger: 51 saker, kr. 581 726

Det mangler egnede rapporter i eStil-PT (tilsvarende PT-4100 C) for å få oversikt over hvilke søknader der det kan være gitt feilopplysninger (avvik mellom omsøkte og godkjente data).

14 av 22 kommuner har avkortet for feilopplysninger. Gjennomsnittlig avkorting varierer mye mellom kommuner (fra ca. kr 1 500 til ca. kr 31 000). Avkortingsbeløpene i enkeltsaker varierer fra kr 400 til kr 96 000. Det er avkortet for feilopplysninger i ca. 1,5 % av søknadene. Avkortingsbeløpet settes i de fleste sakene til et beløp tilsvarende merutbetalinga feilopplysningene ville medført.

Fylkesmannen har avdekket flere tilfelle der det ikke er vurdert om det skal avkortes selv om det er gitt feilopplysninger. Fylkesmannen har i liten grad mottatt kopi av avkortingsvedtak fra kommunen eller begrunnelser for at det ikke er avkortet. Vurderingene av hvordan kommunene har fulgt opp feilopplysninger baserer seg derfor i all hovedsak på oppslag i eStil-PT i søknader der det er avkortet.

Flere saker er mangelfullt utredet/vurdert, og begrunnelser for avkorting og avkortingsbeløpet er gjennomgående mangelfulle i eStil-PT. Hovedinntrykket er at subsumsjonen mangler og at aktsomhetsvurderingene er mangelfulle. I noen tilfelle er det avkortet et mindre beløp enn merutbetalinga.

Vanlig jordbruksproduksjon

Fylkesmannen har videreført arbeidet i 2018 med fokus på oppfølging av kommunene mht vanlig jordbruksproduksjon. Det er overprøvd i alt 8 kommunale vedtak, der Fylkesmannen har avslått tilskudd til husdyr pga ikke vanlig jordbruksproduksjon. 4 av disse vedtakene er ikke påklaget, 2 er under klagebehandling hos Fylkesmannen og 2 saker er under klagebehandling hos Ldir.

Skade- og erstatningsomfanget etter avlingssvikt i jordbruket (fra kapittel 7.3.9.8 i TB)**Rapportere på**

Etter en svært tørr sommer har mange Fylkesmenn måttet legge ekstra innsats i prognosering av skade- og erstatningsomfanget etter avlingssvikt i jordbruket. I tørkeområdene må Fylkesmennene påregne ekstraordinær saksmengde for ordningen med erstatning etter avlingssvikt. Oppgaven er beskrevet i VØI pkt. 5.1.10.13 hvor det normalt kun skal avviksrapporteres. På grunn av årets ekstraordinære situasjon vil vi at Fylkesmennene skal rapportere på følgende;

- Kvantifiser forvaltningens ekstra innsats grunnet ekstraordinær avlingssvikt i jordbruket.
- Gi en kort oversikt over hvilke tiltak som ble iverksatt, i embetet og overfor kommunene
- Vurder effekten av tiltak som ble iverksatt
- Gi en kort vurdering av hvilke forhold som medvirket til eller vanskeliggjorde arbeidet for å nå Regjeringens mål om at erstatningssakene skal behandles i 2018.

Fylkesmannen mottok totalt 1458 søknader om erstatning etter avlingssvikt i 2018. Ved årsskiftet var 1020 av disse ferdig behandlet. De resterende er i all hovedsak søknader som ikke kunne ferdigbehandles på grunn av at hele avlinga (korn, grønnsaker, poteter, grovfôr) ikke var levert. Enkelte søknader i vekstgruppe grovfôr er ikke ferdigbehandlet på grunn av manglende dokumentasjon fra søkeren. Fylkesmannen har gjennom høsten holdt tritt med kommunenes behandling av saker og hadde ingen saker liggende til behandling pr. 31.12.2018.

Avlingssvikt har krevd en ekstrainsats på 1,4 årsverk med oppfølging av ordningen og erstatningssøknader fra august og ut året. I tillegg har arkivet hatt mye ekstraarbeid på grunn av et tungvint saksbehandlingssystem.

Da omfanget av tørken ble klart sommeren 2018, iverksatte embetet en tett oppfølging av situasjonen og en løpende vurdering av informasjonsbehovet til brukerne og den kommunale forvaltningen. I brev av 17. august til kommunene v/ ordfører og rådmann, oppfordret Fylkesmannen kommunene til å sørge for tilstrekkelig kapasitet til å kunne behandle erstatningssaker utover høsten. Fylkesmannen har i tillegg orientert om erstatningsordningen på informasjonsmøter i 6 kommuner.

For søkere med vekstgruppe grovfôr med egne husdyr ble det laget hjelpeskjema for registrering og et regneark for beregning av beitedager.

Landbruksdirektoratet har formidlet dette til alle fylkene. Pga. lang erfaring med ordningen ble Fylkesmannen rådspurt av Landbruksdirektoratet ved flere anledninger.

Fylkesmannen utarbeidet en egen kontrollrutine for grovførsøknader der det ble satt kriterier for når en søknad skulle sjekkes nærmere, innhentes flere opplysninger, og hva som ble ansett som "godt nok" i saksbehandlingen. Dette for å holde høyt nok tempo på saksbehandlingen, innvilge et riktigere erstatningsnivå og sikre likebehandling av sakene.

Fylkesmannen deltok i et møte med verdikjeden, arrangert av Hedmark Bondelag, med formål å kartlegge situasjonen, koordinere informasjon og samordne mulige krisetiltak.

Konkret har Fylkesmannen iverksatt følgende tiltak overfor kommunene:

1. Brev til kommunene v/ ordfører og rådmann 17. august, der kommunene ble oppfordret til å sørge for tilstrekkelig kapasitet til å kunne behandle erstatningssaker.
2. Kommunesamling for saksbehandlere på erstatningsordningen i september. Temaet hadde også en egen post på PT-samling i november.
3. Fortløpende e-poster/brev til landbruksforvaltningen i kommunene ang. saksbehandling og særordninger for 2018.
4. Hver kommune har hatt en fast "kontaktperson" hos Fylkesmannen. Kontaktpersonen har veiledet kommunens saksbehandlere og oppfordret til at erstatningssøknadene ble prioritert. Kommuner som lå etter med saksbehandlingen ble kontaktet og fulgt opp spesielt.
5. Fylkesmannen har bistått enkelte kommuner på befaring til bruk der det var forventet svært høye utbetalinger.

Et avgjørende tiltak for å sikre en rask saksbehandling var å omprioritere saksbehandlere for å ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse fra november av da søknadsfristen utløp. Fylkesmannen har fått positiv tilbakemelding fra kommunene om støtte i arbeid sitt med erstatningssøknadene og for rask saksbehandling. Kommunene fant spesielt søknadsskjemaet for vekstgruppe grovfør med husdyr komplisert, og det var derfor viktig med løpende kontakt med saksbehandler hos kommunen. Fylkesmannen har ikke fått noen negative tilbakemeldinger fra enkeltbrukere om lang saksbehandlingstid.

Vi antar det vil bli gjennomført en evaluering av erstatningsordningen etter årets erfaringer. Etter vårt syn er en hovedutfordring knyttet til vekstgruppe grovfør med egne husdyr, der kommunevise fastsatte normalavlinger har som effekt at en del foretak har fått høyere erstatning enn intensjon med ordningen.

Fylkesmannen mener at flere av de særskilte tiltakene som ble innført for 2018 ikke var nødvendig. Frafallet av kravet om 10 % feltkontroll av kommunen før høsting hadde liten effekt, fordi mange søkere måtte følges opp uansett. Videre hadde kravet om 100 % måling av fôrbeholdning hindret mange misforståelse om beitedager, fôrbeholdning og lettet saksbehandlingen i etterkant. Søknadsskjemaet for vekstgruppe grovfør til egne husdyr var svært vanskelig for søkerne å fylle ut riktig. Dette gjaldt både oppføringen av årets avling i "Før på lager" og "Overlagret fôr" og opptak på beite. Dette har medført at kommunene har hatt kontakt med nærmest samtlige søkere. Et mer brukervennlig oppsett av skjemaet kunne spart mye tid.

Forhold som medvirket til eller vanskeliggjorde arbeidet for å nå Regjeringens mål

Fylkesmannen i Hedmark fikk behandlet det antall søknader som det ut fra beregningsforskriften var mulig å sluttbehandle i 2018. For salgsproduksjoner må en vente til avlinga er solgt. Forsinkelser oppstår også som følge av manglende dokumentasjon fra søker. Alle som har ønsket forskudd har fått utbetalt det i 2018. I prognosene til Landbruksdirektoratet har vi anslått at 20-30 % av erstatningen ikke kunne utbetales i 2018. Det overordna fokuset i embetet på rask saksbehandling gjorde at Fylkesmannen var ajour med saksbehandlingen ved årsskiftet.

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering... (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering av hvordan arbeidet med 0-24-oppgaven har fungert i henhold til embetets målsettinger og ambisjoner. Herunder skal det framkomme hvilke egne mål som er satt for arbeidet, jf, andre oppdrag 3.2.1.6.1. I egenvurderingen skal fylkesmannen vurdere hvilke tiltak som har gitt de beste resultatene og i størst grad bidratt til samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Vi har satt tre målsettinger for FM Hedmark sitt 0-24 arbeid.

- 1) Ansatte som har oppgaver knyttet til barn/unges oppvekst har et godt og forpliktende samarbeid og kommuner/fylkeskommunen og/eller enkeltpersoner opplever satsinger og andre oppgaver vi utfører som helhetlige og sammenhengende
- 2) Samarbeidet hos FM Hedmark skal bidra til at systemene rundt utsatte barn og unge i Hedmark fungerer godt sammen
- 3) Samarbeidet under målsetting 1 og 2 skal stå i sammenheng med arbeidsmetoden og tiltak i vår satsning "Kultur for læring" og henge sammen med fagavdelingenes øvrige oppgaveløsning.

Fylkesmannen Hedmark vurderer at de tiltak som er gjennomført under disse målsettingene i 2018 har bidratt til økt fokus på behovet for samarbeid både internt hos FM og hos/men kommuner og samarbeidspartnere. Det har medført identifisering av utfordringer og et styrket fokus

på endrings/forbedringsarbeid innen tjenester og tiltak for barn- og unge. Innenfor skoler- og barnehagesektoren ser vi en sterk økning i fylket på å få på plass en oppgaveløsning med god tverrfaglig innsats. Vi ser at kommuner endrer organisering, øker kompetansen og endrer metoder for å lykkes i arbeidet.

I kommunenes planstrategier og økonomiplaner er styrket samordning i arbeidet med barn/unge er fremhevet som sentralt forbedrings-/innsatsområde.

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse... (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretatlige samarbeidsprosjektet «Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler». Herunder bes det om en redegjørelse av konkrete tiltak i embetet og planer embetet har for det videre arbeid i fylket.

Forsøket med Nav-veileder i v.g. skole ved to skoler i Hamar ble avsluttet i 2018. Samarbeidet er videreført ved at to Nav-veiledere fra Nav Hamar er til stede en dag pr. uke på hhv Storhamar v.g. skole og Hamar Katedralskole. Stillingene finansieres av Nav, og har sin arbeidsplass en dag pr. uke på v.g. skole.

Det todelte målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelte målet for rovviltpolitikken

Rovviltområdet krever en stor innsats for å oppfylle den todelte målsettingen om at det skal sikres bærekraftige rovviltbestander, og en fortsatt aktiv og allsidig bruk av utmarksressursene og levende lokalsamfunn. For fylket som helhet er erstatningskravene relativt lave, men i enkelte beiteområder har det også i år vært store tap til rovvilt. Den klare trenden med nedgang i tapene til rovvilt kan ikke forklares med endringer i totalt antall sau i Hedmark, men det er variasjoner i fylket.

Antall sauebrukere i Hedmark er på vei ned, men antall sau i utmark er stabilt. For Hedmark sett under ett har 2018 vært et normalt år i forhold til skader av fredet rovvilt på sau, men det er store variasjoner i skadeomfang lokalt.

I Nord-Østerdalen, i områder som er prioritert til beitedyr, har en i år vært hard rammet av ulveskader gjennom hele beitesesongen. Dette har vært en svært utfordrende situasjon, og har krevd mye ressurser - både i forhold til økonomi og personell.

Det har blitt søkt om 71 skadefellingstillatelser på fredet rovvilt, og av disse har 64 fått fellingstillatelse. Det har blitt felt 1 bjørn, 2 jerv og 4 ulv på skadefelling gjennom beitesesongen. Fylkesmannen har lagt stor vekt på å få gjennomført forebyggende tiltak (hjemmebeite, flytting av besetninger til mindre rovviltutsatte områder, gjerding, radiobjeller, planlagt tidlig sank m.m.).

Bestandsmålet er nådd for bjørn og kongeørn, overoppfyllt for jerv og ulv, mens vi ligger under bestandsmålet for gaupe.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Kapittel 0525

ASD: Embetet hadde en ekstraordinær innsats på sosiale tjenester i 2017 og i starten på 2018. Ekstraressursene er ikke videreført.

BLD: Det har vært økt innsats på tilsyn og klagebehandling etter barnevernloven.

KMD: I tillegg til noe økte lønnskostnader har det vært en økning i kostnader til landsdekkende oppgaver og lisenser.

KD: Vakanser har ført til noe lavere aktivitet på oppvekst- og utdanningsområdet.

JD: Resultatområde 570 Integrering av innvandrere ble flyttet fra KUD til JD i 2018. For 1. tertial utgjorde aktiviteten kr 20 560 og for 2. og 3. tertial kr 265 335.

Personalkostnader belastet fagdepartementene

BLD: Det er i 2018 benyttet midler til å følge opp kommunale læringsnettverk innen barnevernstjenesten.

KLD: Av midlene utgjør kr 713 623 kapittel 1140 som i sin helhet er ført som ressurs på KLD-området, selv om villreintiltak er finansiert fra LMD. Av beløpet utgjør personalkostnadene kr 72 706. Utover villreintiltak utgjør økningen på 1,15 mill i hovedsak restaurering av våtmark og økt aktivitet på tilsyn etter forurensningsloven.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2018	Fagdep. 2018	Kapittel 0525, 2017	Fagdep. 2017
Arbeids- og sosialdepartementet	1 617	2 079	1 969	1 900
Barne- og likestillingsdepartementet	4 618	242	3 943	0
Helse- og omsorgsdepartementet	15 346	1 615	15 135	1 175
Justis- og beredskapsdepartementet	4 815	7 869	4 845	7 713
Klima- og miljødepartementet	11 655	3 833	10 807	2 680
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	45 834	0	43 003	19
Kunnskapsdepartementet	7 082	1 440	7 339	1 708
Landbruks- og matdepartementet	18 333	0	17 424	0
Andre	224	0	205	0
Sum	109 524	17 078	104 670	15 195

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Embetet har løst samfunnsoppdraget på en god måte selv med stor turnover og ekstra belastning på grunn av omstillingsprosessen. Vi har gjennom nødvendige prioriteringer hovedsakelig nådd målene innenfor våre budsjettammer.

For embetets regnskapsresultat for alle kapitler/poster viser vi til årsregnskapet i kapittel 6.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Embetet lager hvert år en årsplan/virksomhetsplan bestående av Felles virksomhetsplan, del 1, som i hovedsak viser prioriterte tiltak i embetets strategiplan, tverrfaglige satsingsområder/tema og prioriteringer som ikke følger direkte av tildelingsbrev og VØI. I tillegg omtales administrative tiltak som berører hele embetet. Avdelingens virksomhetsplan, del 2 viser hovedprioriteringer innenfor de forskjellige fagområdene og svarer på TB og VØI. For å sikre en mest mulig likebehandling, rasjonell og effektiv drift er det utarbeidet styrende dokumenter og rutiner som regulerer embetets drift. Disse er tilgjengelige på vårt intranett. Embetet har god økonomistyring og effektiv saksbehandling. Vi utnytter aktivt fagsystemene på økonomiområdet og har god oversikt og styring med den økonomiske situasjonen. Oppgaveløsning på tvers av avdelingsgrenser, der dette er hensiktsmessig, har fokus. Vi har jevnt over god måloppnåelse i forhold til resultatkravene.

Embetet har en egen administrasjonsordning hvor prinsippene rundt ansvar og roller i embetet er beskrevet. De samme prinsipper gjelder i forhold til risikostyring.

Risikovurderinger skal generelt inngå som et element i kvalitetssikring av alle arbeidsprosesser med sikte på å unngå feil og sikre god ressursutnyttelse. Risikostyring og intern kontroll integrert i mål- og resultatstyringen skal bidra til at virksomheten når sine mål. Målsettingene skal oppnås innenfor de rammene som tildelte bevilgninger og eventuelle andre disponible ressurser setter. Risikostyringen skal sikre proaktiv styring, ressursprioritering og være et beslutningsverktøy for ledelsen. Vi må prioritere strengt innenfor de rammene vi har til disposisjon. For 2018 har vi som tidligere år måttet nedprioritere noen oppgaver av kapasitetshensyn. Vi har prioritert ut fra den kunnskap vi har om fylket og hvilken risiko unnlatelse av oppgaver vil ha for rettsikkerheten. Embetet bruker kvalitetssystemet Risk Manager i internkontrollen.

Regjeringens inkluderingsdugnad

Nye stillinger lyses ut med at embetet legger til rette for søkere med spesielle behov og at vi ønsker å rekruttere slik at embete gjenspeiler befolkningen. Er det kvalifiserte søkere med spesielle behov eller innvandrerbakgrunn skal de innkalles på intervju.

Tilrettelegging av arbeidsplassen gjøres rutinemessig for alle som melder behov eller vi ser har behov for ekstra utstyr, heve- og senkepult, lys o.a.

4.1.1 Embetets risikostyring

Embetet har en egen administrasjonsordning hvor ansvar og roller i embetet er beskrevet. Samme ansvar og roller gjelder i forhold til risikostyring. Risikovurderinger inngår som et element i kvalitetssikring av alle arbeidsprosesser med sikte på å unngå feil og sikre effektiv ressursbruk. Risikostyring og internkontroll integrert i mål- og resultatstyringen skal bidra til at vi når våre mål. Målsettingene skal oppnås innenfor de rammene som tildelte bevilgninger og eventuelle andre disponible ressurser setter. Risikostyringen skal sikre proaktiv styring, ressursprioritering og være et beslutningsverktøy for ledelsen. Avdelingslederne gjennomfører systematiske risikovurdering innen sine ansvarsområder i forbindelse med utarbeidelse av avdelingens årlige virksomhetsplaner. Gjennom virksomhetsplanleggingen og oppfølging av denne skal risiko for manglende måloppnåelse vurderes. Risikoene dokumenteres i risikostyringsdokumentet. Risiko som vi har hatt fokus på i 2018 har vært vergemål, roviltforvaltning, tap av bufe til rovilt, jordvern, forvaltning av verneområder, kultur for læring og klagesaksbehandling innenfor sosial- og helseområdet. Oppfølging av risiko rapporteres halvårlig i ledermøtet.

De samme prinsipper gjelder i forhold til risikostyring. Risikovurderinger skal generelt inngå som et element i kvalitetssikring av alle arbeidsprosesser med sikte på å unngå feil og sikre god ressursutnyttelse. Risikostyring og intern kontroll integrert i mål- og resultatstyringen skal bidra til at virksomheten når sine mål. Målsettingene skal oppnås innenfor de rammene som tildelte bevilgninger og eventuelle andre disponible ressurser setter. Risikostyringen skal sikre proaktiv styring, ressursprioritering og være et beslutningsverktøy for ledelsen. Vi må prioritere strengt innenfor de rammene vi har til disposisjon. For 2018 har vi som tidligere år måttet nedprioritere noen oppgaver av kapasitetshensyn. Vi har prioritert ut fra den kunnskap vi har om fylket og hvilken risiko unnlatelse av oppgaver vil ha for rettsikkerheten. Embetet bruker kvalitetssystemet Risk Manager i internkontrollen.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Embetet har egen administrasjonsordning hvor ansvar og roller i embetet er beskrevet. Under denne er det utarbeidet interne styringsdokumenter. Til sammen utgjør disse dokumentene embetets internkontrollsystem. Alle dokumentene er satt inn i et hierarkisk system og gruppert tematisk slik at sammenhengen mellom de styrende dokumentene tydeliggjøres. Dokumentene er tilgjengelige på embetets intranett. Kvalitetsstyringssystemet RiskManager er tatt i bruk. Dokumentene legges inn i systemet etterhvert som de fornyes. Avviksrapportering skjer i RiskManager. Dokumentene oppdateres vanligvis regelmessig. I 2018 ble dokumentene ikke gjennomgått i og med at vi fra 2019 skal ha nye styrende dokumenter for Fylkesmannen i Innlandet

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

For 2018 har vi som tidligere år måttet nedprioritere noen oppgaver av kapasitetshensyn. Vi har prioritert ut fra den kunnskap vi har om fylket og hvilken risiko unnlatelse av oppgaver vil ha for rettsikkerheten.

Gjennomsnittlig totalt årsverk for 2018 er 135 mot 130 i 2017. I årsverkene inngår alle fast ansatte, engasjementer og lærlinger.

Alle nyansatte har høyere utdanning. Embetets kompetanse er godt tilpasset oppgavene.

Turnover i embetet er fortsatt lav, men høyere enn det den har vært de senere år. Den er på 5,6 % mot 3,1 % i 2017 og 1,5 % i 2016, når vi tar

med alle kategorier av stillinger. Det er grunn til å anta at det skyldes omstilling og krav om pendling.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Embetet har oversikt over innkjøp av inventar og IKT-utstyr. Samlet sett har vi relativt begrenset omfang av eiendeler med vesentlig verdi.

Alle avtaler er registrert i kvalitetssystemet House of Control, som for eksempel leieavtaler på IKT, kopiering/printermaskiner, biler og driftsavtaler på Statens hus m.m.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Riksrevisjonen har revidert Fylkesmannen i Hedmarks årsregnskap for 2017. Årsregnskapet består av ledelseskommentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusive noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017.

Etter Riksrevisjonens mening gir Fylkesmannen i Hedmarks årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2017 og mellomværende med statskassen per 31. desember 2017, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Omstilling/etablering av Fylkesmannen i Innlandet

Den 10.03.2017 ble Fylkesmannen i Hedmark og Fylkesmannen i Oppland vedtatt sammenslått fra 1. januar 2019. Fylkesmannen i Innlandet skal ha sitt hovedkontoret på Lillehammer, med en enhet lokalisert på Hamar.

Arbeidet med omstillingen startet umiddelbart etter vedtaket om sammenslåing og har pågått hele 2018. Målet har vært at etableringen av et embete skal skape en merverdi som er mer enn summen av to embeter.

Etableringen av Fylkesmannen i Innlandet har naturlig nok preget arbeidet i hele embetet, så også på det administrative området. Arbeidet i den lokale omstillingsgruppen (LOG) har vært omfattende. Medvirkning og involvering av hele organisasjonen har vært avgjørende for å skape forståelse for omstillingen, avklare forventinger og ikke minst bygge en organisasjon for fremtiden. Arbeidet er ikke over 1.1.19, men grunnlaget for et fremtidsrettet embete er lagt med et helt nytt organisasjonskart.

LOG hadde 10 møter i 2018. I tillegg kommer 2 fellesmøter med arbeidsmiljøutvalget i begge embetene og arbeid i partssammensatte grupper, 2 felles embetssamlinger, allmøter hver måned, for å nevne noen sentrale oppgaver. I tillegg kommer også arbeidet med innplassering av ledere og øvrige ansatte, interne utlysninger og tilsetninger. Det har vært en egen arbeidsgruppe for ombygging av kontorlokaler. I tillegg til ledelsen har tillitsvalgte og verneombudene vært representert i gruppen. Også her har det vært medvirkningsprosesser hvor alle ansatte har fått si sin mening. Arbeidsgruppen har i tillegg vært på befaring for å se ulike kontorløsninger.

Tillitsvalgte skal også sørge for at fagforeningsmedlemmenes interesser blir ivaretatt og målbære deres meninger. Tillitsvalgte har bidratt til at arbeidet i LOG har vært konstruktiv og målrettet. Tillitsvalgte har gitt uttrykk for at bestemmelse og medvirkning har vært tatt på alvor, og det er nok nøkkelen til at et nytt embete skal nå sine mål.

Andre administrative oppgaver

Vi utlyste 23 stillinger i 2018, hvorav 1 er lyst ut internt. Det er en økning med 6 stillinger i forhold til 2017. Det er grunn til å anta at usikkerhet rundt omstilling og pendling er årsak til at flere har søkt nye stillinger.

Vi hadde 558 søkere til disse stillingene. Det søkte 228 menn og 330 kvinner. Ca. 64 % var i alderen 20 – 39 år, 3,7 % av over 59 år. 27 søkere oppga innvandrerbakgrunn og 10 søkere oppga funksjonshemming. Disse 37 søkerne nådde ikke opp i konkurransen.

Det er i 2018 tilsatt 28 personer, inkludert administrative tilsetninger, endring til fast stilling og stilling som ble lyst ut i 2017 og behandlet ferdig i 2018. Det ble tilsatt 8 menn og 20 kvinner.

Alle nyansatte har høyere utdanning. Embetets kompetanse er godt tilpasset oppgavene.

Likestillingen ved embetet er ivaretatt gjennom tilpasningsavtalen til Hovedavtalen. Embetet tilstreber å likestille kvinner og menn. Det er spesielt aktuelt ved ansettelser, ikke minst ved lederstillinger. I tillegg gjennomgås likestilling særskilt når det er lønnsforhandlinger.

IA-avtalens overordnede mål er å forbygge og redusere fraværet, styrke jobbnærværet og bedre arbeidsmiljøet, samt hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Embetets målsetting er å holde sykefraværet lavt (mindre enn 5%). I 2018 var sykefraværet, legemeldt og egenmeldt, på 3,6 %. Vi legger stor vekt på oppfølging av sykefravær og dialog mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Oppgavefordeling og tilrettelegging er et klart definert lederansvar. Vi benytter SAP også til sykefraværsoppfølging, og rapporterer elektronisk til NAV via Altinn.

Turnover i embetet er prosentvis fortsatt lav. I 2018 har vi hatt en økning av ansatte som har sluttet og som har søkt om permisjon ved overgang til annen stilling. Det må antas å ha en sammenheng med omstilling og pendling.

En lærling fullførte fagbrev i kontor og administrasjonsfaget. En lærling i ikt /dataelektronikerfaget fullførte fagbrev og er engasjert videre

(FMFA).

Embetet har i løpet av 2018 hatt 1 person i arbeidstrening via NAV. Vedkommende er nå ansatt på varig tilrettelagt arbeid. I tillegg har vi engasjert 2 - 4 personer i arbeidstrening, heltid og deltid, i forbindelse med avlevering av arkiv som følge av sammenslåing av embeter.

5 Vurdering av framtidutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Erfaringsvis viser fusjonsprosesser at kapasitet og leveranser oftest går noe ned i starten. Dette vil kunne påvirke evnen til å løse samfunnsoppdraget i denne perioden.

Andre forhold som kan få betydning for effektiviteten er hvor raskt det nye embetet greier omstillingen og samhandlingen.

Andre forhold som vil virke inn på oppgaveløsningen:

Vi er godt kjent med at det er kommet krav om gevinstrealisering etter fusjonene. Innretning og tidsplan for realiseringen vil kunne påvirke oppgaveløsningen. Det samme gjelder for ny finansieringsmodell for embetene.

Forventningene om innsparinger gjennom avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform oppleves som krevende. Embetet legger stor vekt på å oppnå økt effektivitet gjennom digitale løsninger.

Det nye embetet skal betjene 48 kommuner med meget stor geografi. Utenfor embetet anser vi kapasitet og kompetanse i de mindre kommunene som en utfordring, og som kan gjøre arbeidet med å iverksette nasjonal politikk krevende for embetet.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Tilgang på tilstrekkelige ressurser er avgjørende for at vi skal kunne møte framtidige utfordringer på en god måte.

Innføring av digitale løsninger som gir reell avlastning er en forutsetning for det nye embetet for å kunne møte krav om gevinstrealisering.

Omstillingsprosessen vil fortsatt kreve ressurser fra ledelsen, tillitsvalgte og øvrige ansatte. Det vil også måtte investeres i ombygging av kontorlokalene i 2019. Dette vil gå på bekostning av oppgaveløsningen og vil kunne påvirke måloppnåelsen for 2019.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Hedmark.pdf](#)